

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
RYBACKIEJ LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
JURAJSKA RYBA

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I: CHARAKTERYSTYKA RLGD	3
I.1 Nazwa RLGD	3
I.2 Opis obszaru	3
I.3 Opis procesu tworzenia partnerstwa	5
I.4 Opis struktury RLGD	6
I.5 Opis składu organu decyzyjnego	8
I.6 Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym	9
I.7 Dokumenty regulujące funkcjonowanie RLGD	10
ROZDZIAŁ II: PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR	11
ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI	17
III.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR	17
III.1.1 Ludność obszaru RLGD	17
III.1.2 Bezrobocie na obszarze RLGD	22
III.1.3 Uwarunkowania społeczne obszaru RLGD	23
III.1.4 Gospodarka obszaru RLGD	23
III.1.5 Charakterystyka współczesnej działalności rybackiej	24
III.1.6 Charakterystyka aktywności społecznej obszaru RLGD	30
III.2 Spójność obszaru RLGD	31
III.2.1 Środowisko przyrodnicze obszaru RLGD	31
III.2.2 Turystyka obszaru RLGD	33
III.2.3 Uwarunkowania historyczne i geograficzne gospodarki rybackiej	34
III.3 Problemy społeczne obszaru	35
ROZDZIAŁ IV: ANALIZA SWOT	36
ROZDZIAŁ V: CELE I WSKAŹNIKI	42
V.1 Wizja rozwoju obszaru	43
V.2 Związek celów i przedsięwzięć z diagnozą obszaru	44
V.3 Linia demarkacyjna	60
ROZDZIAŁ VI: SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU	61
ROZDZIAŁ VII: PLAN DZIAŁANIA	62
ROZDZIAŁ VIII: BUDŻET LSR	63
ROZDZIAŁ IX: PLAN KOMUNIKACJI	64
ROZDZIAŁ X: INTEGROWANIE RÓŻNYCH SEKTORÓW	64
X.1 Zgodność i komplementarność z innymi dokumentami	64
X.2 Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć	67
ROZDZIAŁ XI: MONITORING I EWALUACJA	67
ROZDZIAŁ XII: STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	68
ZAŁĄCZNIK NR 1 - PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR	69
ZAŁĄCZNIK NR 2 - PROCEDURA DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU	70
ZAŁĄCZNIK NR 3 - PLAN DZIAŁANIA	74
ZAŁĄCZNIK NR 4 - BUDŻET	78
ZAŁĄCZNIK NR 5 - PLAN KOMUNIKACJI	79

ROZDZIAŁ I: CHARAKTERYSTYKA RLGD

I.1 Nazwa RLGD

Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba” jest stowarzyszeniem działającym w oparciu o Ustawę o stowarzyszeniach, Ustawę o wspieraniu zrównoważonego rozwoju sektora rybackiego z udziałem Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego 2014-2020 oraz na podstawie Ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Organizacja powstała

w 2015 r. Stowarzyszenie jest **międzywojewódzka** Rybacką Lokalną Grupą Działania, ponieważ znajduje się w obrębie dwóch województw: śląskiego i łódzkiego. Organizacja powstała, by wzmocnić sektor rybacki, który na obszarze objętym niniejszą strategią stanowi największą koncentrację powierzchni użytkowej stawów hodowlanych i wód wykorzystywanych do chowu na pograniczu obu województw oraz najwyższy wskaźnik zatrudnienia w sektorze rybackim.

I.2 Opis obszaru

W skład obszaru wchodzi dziewięć gmin, leżących w obrębie województwa śląskiego (8 gmin) i łódzkiego (1 gmina) administracyjnie przynależnych do czterech powiatów (częstochońskiego, zawierciańskiego, myszkowskiego oraz radomszczańskiego). Są to gminy: Dąbrowa Zielona (pow. częstochoński), Irządze (pow. zawierciański), Janów (pow. częstochoński), Koniecpol (pow. częstochoński), Lelów (pow. częstochoński), Przyrów (pow. częstochoński), Szczekociny (pow. zawierciański), Żarki (pow. myszkowski) oraz Żytno (pow. radomszczański). Powierzchnię (w km² oraz ha) oraz liczbę mieszkańców wg danych na 31.12.2013 i gęstość zaludnienia przedstawia poniższa tabela.

Gmina	Liczba mieszkańców	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia (km ²)	Gęstość zaludnienia
Dąbrowa Zielona	4007	10021	100,21	39,99
Irządze	2786	7100	71,00	39,24
Janów	5993	14675	146,75	40,84
Koniecpol	9897	14662	146,62	67,50
Lelów	4988	12369	123,69	40,33
Przyrów	3878	8040	80,40	48,23
Szczekociny	8046	13393	133,93	60,08
Żarki	8377	10100	101,00	82,94
Żytno	5373	19761	197,61	27,19
Obszar razem	53345	110121	1101,21	49
Województwo śląskie	4599447	1233309	12333	373
Województwo łódzkie	2513093	1821895	18219	138

Tabela nr 1, Powierzchnia gmin w km² oraz ha, liczba mieszkańców gmin i gęstość zaludnienia oraz ww. dane dla całego obszaru objętego LSR; stan na 31.12.2013 r., źródło: Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego; opracowanie własne

Obszar RLGD objęty LSR jest spójny przestrzennie (co odzwierciedla mapa niżej) i stanowi zwarty geograficznie obszar. Granica obszaru RLGD przebiega wzdłuż granic administracyjnych gmin wchodzących w skład RLGD i obejmuje sąsiadujące ze sobą 6 gmin wiejskich (Dąbrowa Zielona, Irządze, Przyrów, Janów, Lelów, Żytno) i 3 miejsko – wiejskie (Szczekociny, Żarki, Koniecpol) o łącznej powierzchni 1101,21 km². Miasta położone na obszarze objętym LSR nie przekraczają liczby 20 tys. mieszkańców. Gminy administracyjnie należą do dwóch województw: śląskiego i łódzkiego. Przeważająca ich liczba – osiem na dziewięć – to gminy województwa śląskiego położone w obrębie lub bezpośredniej bliskości Jury Krakowsko-Częstochońskiej. Czynnikiem ten jest na tyle istotny, że zdecydował o wyborze nazwy RLGD – „Jurajska Ryba”. Obszar objęty LSR

położony jest w północno-wschodniej części województwa śląskiego oraz w południowej województwa łódzkiego. Teren ten leży w dorzeczu Warty i Wisły, w zlewni ich dopływów. Obszar ten jest również spójny pod względem specyficznej gospodarki charakteryzującej się występowaniem 35 gospodarstw rybackich, w tym 21 gospodarstw rybackich o powierzchni użytkowej stawów 2-20 ha, 12 gospodarstw o pow. 20-200 ha. Wartość produkcji ryb towarowych wynosi 10.963.084,32 zł, a wartość materiału zarybieniowego 1.621.662,04 zł (łącznie 12.584.746,36 zł). W sektorze rybackim na dzień sporządzania niniejszego dokumentu stworzonych jest 100,5 etatu¹. W granicach obszaru działają dwa okręgi Polskiego Związku Wędkarskiego: z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim oraz w Częstochowie. Teren działania RLGD „Jurajska Ryba” obejmuje najbardziej skoncentrowany obszar **gospodarki rybackiej na Górnym Śląsku**.

Grafika nr1, Mapa obszaru objętego LSR, opracowanie własne

1

Powierzchnia użytkowa stawów obszaru RLGD stanowi znaczącą część takiego terenu województwa śląskiego (14,65% całej powierzchni użytkowej stawów). Proporcje te w liczbach bezwzględnych odzwierciedla tabela niżej.

Powierzchnia	RLGD „Jurajska Ryba”	Województwo śląskie	Województwo łódzkie	Polska
Powierzchnia użytkowa stawów wg RRW-22 (w ha)	625	4 266	4568	50 752

Tabela nr 2, Powierzchnia użytkowa stawów obszaru RLGD w odniesieniu do danych wojewódzkich i krajowych; źródło: RRW-22; opracowanie własne

Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca dla gmin obszaru oraz dla średniej wyliczonej na podstawie informacji opublikowanej przez Ministerstwo Finansów – danych za rok 2013 publikowanych jako wskaźniki dochodów podatkowych dla poszczególnych gmin na rok 2015 wynosi zgodnie z tabelą niżej:

GMINA	DOCHÓD
Dąbrowa Zielona	765,05
Irządze	847,01
Janów	945,3
Koniecpol	963,54
Lelów	985,71
Przyrów	975,5
Szczekociny	1206,35
Żarki	929,25
Żytno	630,41
ŚREDNIA DLA OBSZARU	916,46
ŚREDNIA DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	1340,89
ŚREDNIA DLA WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO	1322,42

Tabela nr 3, Dochód podatkowy gmin oraz wyliczona średnia arytmetyczna dla obszaru oraz województwa śląskiego. Źródło: Wskaźnik G - podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca gminy przyjęty do obliczania subwencji wyrównawczej na 2015 r., Ministerstwo Finansów.

I.3 Opis procesu tworzenia partnerstwa

Powstanie lokalnej grupy działania było działaniem oddolnym, zainicjowanym przez sektor społeczny, który został wsparty przez sektor publiczny, dysponujący określonym potencjałem oraz warunkami sprzyjającymi powstaniu grupy. Głównymi inicjatorami powstania grupy były podmioty z terenu gminy Przyrów. Również Wójt tej gminy – p. Robert Nowak – wraz z pracownikami Urzędu Gminy w Przyrowie oraz organizacjami społecznymi, działającymi na tym terenie wzięły na siebie obowiązki związane z prowadzeniem rejestracji grupy, tworzenia partnerstwa i konsolidacji sektorów oraz utworzenia biura RLGD. Na zaproszenie do uczestnictwa w dyskusji nad rozwojem sektora rybackiego gmin tego obszaru odpowiedziały gminy, które są obecnie członkami RLGD „Jurajska Ryba”. Do sektora społecznego oraz publicznego przyłączyli się przedstawiciele sektora gospodarczego, zwłaszcza branży rybackiej. Konsekwencją powyższych działań było zebranie założycielskie, które odbyło się 16 kwietnia 2015 r. w Przyrowie. Głównymi inicjatorami spotkania i powołania stowarzyszenia byli przedstawiciele wszystkich trzech sektorów tj.: publicznego (gminy: Dąbrowa Zielona, Irządze, Janów, Koniecpol, Lelów, Przyrów, Szczekociny, Żytno), społecznego (Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Częstochowie) oraz gospodarczego (gospodarstwa rybackie). W dniu założenia do stowarzyszenia przystąpiły gospodarstwa rybackie: Gospodarstwo Rybackie „Łysiny” Michał Fiuty, Wojciech Ćwikliński Hodowla Ryb Obiekt Cielętniki,

Gospodarstwo Rybackie Ciężkowiczki Jacek Marczyński, Sebastian Piszczala, Hodowla Pstrąga Dariusz Piech, Gospodarstwo Rybackie Pstrąg Andrzej Grzesiak Import Ekspert, Gospodarstwo Rybackie Alojzy Kuczera, Gospodarstwo „Wygiełzów” Zbigniew Oduliński, Gospodarstwo Rybackie w Koniecpolu Igor Dziembor oraz Paweł Cwikliński Hodowla Ryb Obiekt Cielętniki. Do grupy członków założycieli przyłączali się kolejni przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego. Stowarzyszenie zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego 22 maja 2015 r. pod numerem 0000559500. Gminy, które są obecnie członkami RLGD potwierdziły swoje członkostwo podjęciem właściwych uchwał: gmina wiejska Dąbrowa Zielona (31.03.2015), gmina wiejska Irządze (31.03.2015), gmina wiejska Janów (7.05.2015), gmina miejsko-wiejska Koniecpol (28.05.2015), gmina wiejska Lelów (24.04.2015), gmina wiejska Przyrów (10.03.2015), gmina miejsko-wiejska Szczekociny (30.03.2015), gmina miejsko-wiejska Żarki (19.08.2015), gmina wiejska Żytno (27.03.2015).

Członkowie RLGD – przedstawiciele każdego z sektorów tworzących partnerstwo - są osobami oraz podmiotami doświadczonymi zarówno w zakresie realizowania zadań finansowanych z funduszy UE (przede wszystkim sektor publiczny), jak i w zakresie zarządzania gospodarką rybacką (sektor branżowy, w tym organizacja społeczna: Polski Związek Wędkarski). Podmioty publiczne oraz te, reprezentujące sektor społeczny i gospodarczy (rybacki) nie uczestniczyły w poprzednim okresie programowania w tworzeniu LSR, nie powołały też Lokalnej Grupy Rybackiej. Wszystkie realizowane działania były więc finansowane z innych niż Europejski Fundusz Rybacki 2007-2013 – przede wszystkim z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2007-2013. Z tego też względu inwestycje oraz organizacja przedsięwzięć o charakterze społecznym miały charakter wspierający, a nie osiowy, jeśli chodzi o sektor rybołówstwa. Zakres tych działań można podzielić na dwie kategorie: działania poprawiające stan środowiska naturalnego (a więc cieków oraz akwenów) oraz działania wspierające rozwój gospodarczy, w tym turystyczny i rekreacyjny. Zatem oba zakresy, które były podstawą działań finansowanych z funduszy UE są zgodne z przyjętymi obecnie celami LSR, a ich związek z wizją rozwoju obszaru jest spójny zarówno w odniesieniu do ochrony środowiska obszaru (inwestycje wodociągowe, kanalizacyjne, termomodernizacyjne), jak poprawy infrastruktury: społecznej, z której korzystają również podmioty społeczne związane z rybactwem (świetlice, obiekty edukacyjne), turystycznej (trasy rowerowe, miejsca odpoczynku, punkty informacji turystycznej), jak i sportowo-rekreacyjnej (miejsca krzewienia kultury fizycznej i rekreacji, w tym place zabaw). **Członkowie RLGD zrealizowali w sumie ponad 5 projektów, w których wskazano mierzalne efekty realizacji oraz zastosowano techniki partycypacyjne w wyborze tych projektów do dofinansowania.** Wszystkie były ujęte w strategiach rozwoju lokalnego lub planach odnowy miejscowości – opracowanie tych dokumentów odbywało się z udziałem reprezentacji społeczeństwa gmin, projekty tych opracowań zostały poddane konsultacji, zatem zawarte w nich cele oraz przedsięwzięcia zostały wypracowane oraz przyjęte zgodnie z zasadą partycypacji.

I.4 Opis struktury RLGD

Zasady, organizację i tryb działania władz i organów Stowarzyszenia RLGD „Jurajska Ryba” określa przede wszystkim statut Stowarzyszenia oraz regulaminy: Zarządu, Rady (organu decyzyjnego), Biura oraz Walnego Zgromadzenia Członków. W Zarządzie RLGD co najmniej jedna osoba reprezentuje sektor rybacki. W wyniku budowania partnerstwa trójsektorowego członkami RLGD zostały podmioty sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, a w szczególności osoby prowadzące działalność w zakresie rybactwa śródlądowego oraz najbardziej aktywne organizacje działające w sektorze rybackim, przede wszystkim Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Częstochowie, który posiada wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu różnorodnych działań związanych z wodami, wędkarstwem i rybołówstwem. Żadna z grup interesu nie dysponuje więcej niż 49% prawa głosu. W organie decyzyjnym dla sektora publicznego, to ograniczenie jest bardziej restrykcyjne i wynosi mniej niż 30%. Organ decyzyjny – Rada Programowa, zwana dalej Radą - będzie odpowiadał za wybór operacji na poziomie lokalnym i wykaże, że wybrane operacje są zgodne ze strategią. Sektor publiczny reprezentują samorządy gmin, które tworzą obszar.

Parytety dot. procentowego (nie więcej niż 49%) udziału grup interesu będą utrzymane każdorazowo podczas głosowań nad wyborem wniosków. Wszystkie zasady, na podstawie właściwych regulaminów, wskazują rekomendacje dot. ograniczeń, upoważnień, prowadzenia rejestru interesów

członków organu decyzyjnego oraz spis działań dyscyplinujących członków organu decyzyjnego. Reprezentant mieszkańców, czyli osób zamieszkałych na obszarze objętym LSR, może być jednocześnie przedstawicielem jednego z sektorów: społecznego, gospodarczego lub publicznego.

Właściwe wdrażanie LSR będzie wspierane pracą Biura RLGD. Wszyscy pracownicy Biura będą dysponować odpowiednim, do potrzeb związanych z wdrażaniem niniejszej strategii, doświadczeniem, kompetencjami, wiedzą i umiejętnościami (przyjęliśmy również wymagania dot. stanowisk ujętych w Regulaminie, które pozwolą nam zachować taki wskaźnik w trakcie wdrażania lokalnej strategii rozwoju). Każdemu ze stanowisk ujętych w Regulaminie Pracy Biura przypisano określone zadania, w tym te związane z animacją lokalną i współpracą zarówno podmiotów wszystkich sektorów działających na obszarze objętym LSR, jak i tych działających poza obszarem, w tym partnerów z innych krajów Unii Europejskiej. Została określona metoda pomiaru dot. wdrażanych działań związanych z animacją i współpracą. Dla pracowników Biura oraz członków Rady i Zarządu został opracowany plan szkoleń, związany z prawem pracy, nauką języków obcych, obsługą programów komputerowych, zarządzaniem zasobami ludzkimi, wykorzystaniem nowych mediów w informacji i promocji, zakresem dokumentów programowych, archiwizacją, ochroną danych osobowych, zamówieniami publicznymi, finansami w organizacji pozarządowej oraz prawem autorskim i prawami pokrewnymi. Pracownicy Biura, świadczący doradztwo w zakresie wdrażania LSR oraz dokumentów programowych i wytycznych krajowych oraz unijnych, poddani zostaną ewaluacji na podstawie opracowanych formularzy oceny, stanowiących załącznik do Regulaminu Pracy Biura. Pracę Biura oraz Rady regulują odpowiednie regulaminy, przyjmowane uchwałą Zarządu na mocy statutu RLGD „Jurajska Ryba”, proces ich aktualizacji następuje w razie potrzeby po przedstawieniu dorocznej analizy pracy Biura oraz Rady przez Zarząd RLGD. Prace nad LSR przebiegały bardzo sprawnie dzięki wsparciu gminy Przyrów, która przydzieliła obowiązki ich koordynacji swojemu pracownikowi – Pani Justynie Pelikan. W trakcie wdrażania LSR w Biurze zostaną zatrudnione osoby zgodnie z Regulaminem Biura oraz załącznikami do tego dokumentu określającymi: procedurę naboru na stanowiska, zakresy obowiązków i odpowiedzialności, wymagane i pożądane kompetencje, kartę oceny oraz wskazanie (w Regulaminie) metody oceny jakości udzielonego przez pracowników Biura RLGD doradztwa. W Biurze zostaną zatrudnione osoby na stanowiskach: Dyrektor Biura, Specjalista ds. koordynowania projektami; Specjalista ds. organizacyjnych, promocyjnych i informacyjnych, obsługa księgową. W przypadku zadań, które mogą wystąpić w określonych terminach, tj. w przypadku naboru i oceny wniosków, intensyfikowania działań Planu Komunikacyjnego, wdrażania operacji własnych lub projektów współpracy Zarząd (gdy są to kompetencje zastrzeżone dla tego organu) lub Dyrektor może zatrudniać osoby na podstawie umów cywilno-prawnych. Do obsługi księgowej Zarząd lub Dyrektor Biura może wynająć firmę księgową, biuro rachunkowe lub inne przedsiębiorstwo o odpowiednim profilu prowadzonej działalności. W trakcie wdrażania LSR, w miarę potrzeb, do prac związanych z działalnością Biura lub stowarzyszenia będą zatrudnione osoby na zasadzie wolontariatu, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rekrutacja pracowników odbywać się będzie zgodnie z zasadą jawności i równości (osoby ubiegające się o pracę nie będą dyskryminowane ze względu na wiek, płeć, sprawność, kolor skóry, wyznanie). W przypadku wakatu procedura naboru odbędzie się zgodnie z przyjętym przez Zarząd załącznikiem do Regulaminu Biura. Weryfikacja złożonych ofert na stanowisko pracy odbędzie się na podstawie otrzymanych dokumentów i będzie się odnosić do następujących kryteriów:

- wiedza, umiejętności oraz doświadczenie kandydata odpowiadające potrzebom danego stanowiska,
- przekonujący sposób zaprezentowania się w liście motywacyjnym,
- forma CV i listu motywacyjnego (schludność, poprawność gramatyczna i ortograficzna).

Procedurę naboru na stanowisko Dyrektora przeprowadza Zarząd RLGD. Natomiast w przypadku zatrudnienia pozostałych pracowników tę procedurę przeprowadza Dyrektor Biura po uprzednim uzgodnieniu kandydatur z Zarządem RLGD.

Biuro RLGD umożliwi Beneficjentom korzystanie z bezpłatnego doradztwa z zakresu wdrażania LSR, które to doradztwo świadczyć będą nieodpłatnie pracownicy Biura. Na potrzeby działań edukacyjnych, informacyjnych oraz promocyjnych Zarząd RLGD może zatrudniać ekspertów zewnętrznych. Dyrektor Biura odpowiada za właściwe zarządzanie elektronicznym systemem oceny wniosków. Pracownikom powierzono obowiązki związane z wdrażaniem **zadań z zakresu animacji**

lokalnej oraz współpracy (załącznik nr 6 do Regulaminu Biura). Ustalono również planowane metody ich pomiaru (załącznik nr 7 do Regulaminu Biura).

Animacja to metoda o charakterze edukacyjnym, która polega na takim organizowaniu procesu społecznego, aby jego uczestnik/uczestniczka nabył/nabyła umiejętności i postawy społeczne oraz obywatelskie, które spowodują pogłębienie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym, co przełoży się na ich aktywność na rzecz rozwoju lokalnego. Gminy – członkowie - RLGD przyjęli na siebie rolę animatorów jeszcze w poprzednim okresie programowania. Praca nad niniejszą strategią pozwoliła nam na oficjalne rozpoczęcie tego procesu (ożywienie), natomiast wdrażanie LSR będzie związane z kontynuacją tego etapu oraz realizacją kolejnych dwóch: uczestnictwa oraz samoorganizacji. Celem działań animacyjnych prowadzonych przez RLGD jest podwyższenie poziomu sprawności rozwiązywania problemów lokalnych oraz realizacji celów LSR wspólnie ze wszystkimi podmiotami życia społecznego. Animacja, którą zaplanowaliśmy jest odpowiedzią na małą aktywność w środowiskach biernych, zaniedbanych i wykluczonych. Osiągnięcie celu będzie wymagało współpracy RLGD z ośrodkami ekonomii społecznej, ośrodkami pomocy społecznej, powiatowymi urzędami pracy, sołtysami, lokalnymi organizacjami pozarządowymi. Do głównych zadań RLGD, jako animatora należeć będzie rozwój partnerskich relacji w środowisku lokalnym i budowanie struktur komunikacyjnych pomiędzy potencjalnymi partnerami społecznymi. Współpraca w stosunku do animacji ma zatem charakter podporządkowany. W odniesieniu do grup defaworyzowanych animacja będzie wpływać na rozwój przedsiębiorczości, nie tylko w klasycznym rozumieniu tej definicji, ale także w ujęciu szerszym. Aktywne uczestnictwo w działaniach związanych z realizacją celów LSR, wdrażanych również przez animację, pozwala na rozszerzenie grupy znajomych, zwiększenie dostępności do informacji o zasobach obszaru, działalności RLGD, możliwości uzyskania wsparcia, nauki nowych umiejętności, a także wzrost doświadczenia zawodowego. Podstawą udanej animacji jest **uczestnictwo** inicjatora, liderów, grup defaworyzowanych polegające na wspólnym diagnozowaniu i wspólnym szukaniu rozwiązań. W ramach niniejszej strategii zaplanowaliśmy dwa główne zadania animacyjne: wspieranie włączenia grup defaworyzowanych (osób w wieku poniżej 26 r.ż. oraz w wieku 50 i więcej lat) oraz inicjowanie tworzenia partnerstw lokalnych na rzecz aktywniejszego uczestnictwa mieszkańców obszaru w życiu społecznym. Wybrane metody: spotkania, praca grupowa, warsztaty. Monitorowanie jakości udzielonego doradztwa oraz ocenę efektywności udzielonego doradztwa przeprowadza Dyrektor Biura zgodnie z Regulaminem Biura.

Partnerem w osiąganiu celów przyjętych w niniejszej strategii jest również podmiot ekonomii społecznej: Jurajski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej (JOWES). Obszarem wspólnych działań - związanych z aktywizacją społeczności zamieszkującej obszar - będą przedsięwzięcia wspierające poprawę zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia. JOWES, działający w ramach celów, działań i poddziałań finansowanych m.in. z EFS będzie swoje cele realizował przez wzmocnienie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych oraz rozwój usług społecznych. Są to cele zbieżne z celami LSR. Współpraca RLGD oraz JOWES pozwoli skuteczniej realizować plan komunikacji, promocji gospodarki rybackiej zaangażowanej społecznie, budowania mechanizmów współpracy oraz wspierania działań animacyjnych. Zaznaczamy jednak, że cele LSR, wdrażane przez RLGD nie będą finansowane z innych źródeł, poza EFMR.

I.5 Opis składu organu decyzyjnego

Skład Rady kształtuje się następująco:

- 15 członków Rady wybranych przez Walne Zebranie Członków RLGD, w tym przynajmniej jedno miejsce przypada kobiecie i jedno miejsce przypada osobie poniżej 35 roku życia (warunki te mogą być spełnione łącznie) oraz że:

- **sektor publiczny – stanowi mniej niż 30% pełnego składu Rady, tj. 4 osoby,**

- sektor społeczny, w tym mieszkańcy, nie stanowi więcej niż 49%, tj. 7 osób, **obecnie – 4 osoby**

- sektor gospodarczy, w tym rybacy, w tym mieszkańcy, nie stanowi więcej niż 49%, **tj. 7 osób,**

w tym sektor rybacki – stanowi więcej niż 40% pełnego składu Rady, tj. nie mniej **niż 6 osób.**

Skład Rady – imiona i nazwiska - zostanie opublikowany na stronie internetowej rlgd.przyrow.pl wraz ze wskazaniem sektora, a w przypadku przedstawicieli osób prawnych (stowarzyszenia, fundacje, jednostki samorządu terytorialnego itp.), również z zaznaczeniem, który

podmiot reprezentują. Podczas naborów zostanie na ww. stronie internetowej opublikowana także lista członków organu decyzyjnego, którzy brali udział w ocenie wniosków, lista wnioskodawców oraz lista wyłączeń z głosowania. **Będzie to upubliczniony rejestr interesu członków Rady.** W przypadku ujawnienia i pisemnego dowiedzenia zaistnienia konfliktu interesów, przedłożonego Zarządowi w ciągu 7 dni od daty opublikowania ww., list na wniosek Zarządu następuje ponowne przeliczenie głosów członków Rady, z wyłączeniem tego członka Rady, któremu został udowodniony konflikt interesów. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji po raz drugi, członek organu decyzyjnego zostaje zwolniony z obowiązku pełnienia tej funkcji, a do organu decyzyjnego zostaje powołana inna osoba. Członkowie organu decyzyjnego Rady RLGD są członkami RLGD, zgłosili się do pracy w organie decyzyjnym dobrowolnie i zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia RLGD „Jurajska Ryba”. Członkowie Rady będą brać udział w szkoleniach w zakresie oceny składanych wniosków, zakończonych egzaminem sprawdzającym wiedzę z zakresu oceny i wyboru operacji zgodnie z lokalnymi kryteriami, według przyjętego planu szkoleń.

Na podstawie przeprowadzonych w ramach diagnozy obszaru otwartych konsultacji z wykorzystaniem narzędzi partycypacyjnych (ankieta w wersji papierowej i elektronicznej, bezpośredni wywiad oraz otwarte spotkania z przyszłymi realizatorami i/lub beneficjentami LSR) określiliśmy grupę osób defaworyzowanych na rynku pracy, zagrożonych wykluczeniem z tego rynku. Wyodrębniliśmy dwie główne grupy defaworyzowane: młodzież (osoby poniżej 26 roku życia) oraz osoby w wieku 50 i więcej lat.

I.6 Charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym

Wszystkie procedury są upubliczniane na stronie RLGD oraz dostępne w wersji papierowej w Biurze RLGD. Członkowie Rady posiadają doświadczenie w pracy na rzecz społeczności lokalnej i rozwoju obszarów wiejskich, realizowali różnego typu projekty i programy, w tym także projekty finansowane ze środków UE, współpracowali z przedstawicielami społecznymi i gospodarczymi. Członkowie Rady reprezentujący sektor publiczny mają doświadczenie w zarządzaniu środkami publicznymi lub brały udział w pracach różnego typu komitetów, komisji i ciał decyzyjnych różnych organizacji i instytucji. Wszyscy członkowie Rady zgłosili się dobrowolnie i zostali wybrani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia RLGD. Każdy z członków składa przed pierwszym z posiedzeń organizowanych w ramach naborów podpisane oświadczenie, że dysponuje doświadczeniem i wiedzą umożliwiającymi właściwą i zgodną z prawem ocenę wniosków. Dla pracowników Biura oraz członków Rady i Zarządu został opracowany plan szkoleń, związanych z prawem pracy, nauką języków obcych, obsługą programów komputerowych, zarządzaniem zasobami, ludzkimi, wykorzystaniem nowych mediów w informacji i promocji, zakresem dokumentów programowych, archiwizacją, ochroną danych osobowych, zamówieniami publicznymi, finansami w organizacji pozarządowej oraz prawem autorskim i prawami pokrewnymi.

Na stronie internetowej RLGD zostanie opublikowana tabela powiązań sektorowych członków Rady (stanowiąca Załącznik nr 3 do Regulaminu Rady), wraz ze wskazaniem deklarowanego sektora oraz powiązania z innymi sektorami. Lista ta będzie aktualizowana w chwili zmiany składu Rady lub wystąpienia okoliczności, które będą skutkować zmianami w powiązaniach międzysektorowych. Jeżeli dojdzie do konfliktu interesów i/lub zależności wzajemnych między wnioskodawcą, a członkiem Rady RLGD na czas oceny spornego wniosku Członek Rady nie bierze udziału w ocenie. Członek Rady jest zobowiązany do zgłoszenia faktu zaistnienia konfliktu interesów Przewodniczącemu Rady. W przypadku, gdy sporny wniosek dotyczy Przewodniczącego Rady, zgłasza on ten fakt Prezesowi Zarządu. Każdy z członków Rady zgłasza wyłączenie z obrad organu decyzyjnego w przypadku, gdy: członek Rady lub osoba prawna, którą reprezentuje jest wnioskodawcą, bądź też zachodzi między nimi stosunek bezpośredniej podległości służbowej lub członek Rady jest spokrewniony z wnioskodawcą, lub też jest powiązany zawodowo lub rodzinnie z przedsiębiorstwem, będącym wnioskodawcą. Zgodnie z rekomendacjami przyjęliśmy, że osoby trzecie nie mogą być upoważniane do udziału w podejmowaniu decyzji w Radzie, co oznacza, że funkcję członka organu decyzyjnego muszą być pełnione osobiście, tj. w przypadku osób fizycznych wybranych do Rady – przez te osoby, zaś w przypadku osób prawnych – przez osoby, które na podstawie dokumentów statutowych lub uchwał właściwych organów są uprawnione do reprezentowania tych osób prawnych. Skład Rady oraz monitorowanie jej działalności (podejmowanych decyzji) pozwoli na wykluczenie wpływu określonych grup interesu, dzięki publikowaniu na stronie rlgd.przyrow.pl protokołów oceny z posiedzeń Rady oraz przedstawianie ich do wglądu w wersji papierowej, wraz z informacją dotyczącą wyłączenia członków Rady w przypadku zaistnienia konfliktu interesów. Monitorowanie działalności organu decyzyjnego będzie miało charakter publiczny. Jeśli w ciągu 7 dni od dnia publikacji na stronie internetowej rlgd.przyrow.pl do Zarządu RLGD wpłynie udowodnione pisemne powiadomienie, potwierdzające zaistnienie konfliktu interesów w przypadku opublikowanego naboru, a Zarząd dowód ten przyjmie, w ciągu kolejnych 7 dni nastąpi ponowne przeliczenie punktów wskazanego w powiadomieniu wniosku z wyłączeniem zakwestionowanego/-anych wnioskami członka/-ów Rady.

Obsługa organu decyzyjnego Stowarzyszenia RLGD „Jurajska Ryba” zapewniona jest przez Biuro Stowarzyszenia. Za prawidłowe funkcjonowanie Biura odpowiada Dyrektor, który przy pomocy pracowników wykonuje przewidziane dla Biura zadania. Funkcję arbitrażową podczas obrad Rady pełnić będzie Przewodniczący Rady, którego opinia jest ostateczna w przypadku kwestii spornych związanych z zastosowaniem kryteriów oceny operacji (w razie jego nieobecności – Wiceprzewodniczący, bądź osoba wskazana przez członków Rady). Nadzór nad poprawnością dokumentacji związanej z każdym z naborów, jej bieżącej weryfikacji, wgrywania elektronicznych wersji wniosków do elektronicznego systemu oceny i moderowania pracy członków Rady w tym systemie, przygotowania protokołów, w tym listy członków wyłączonych z głosowania wraz z podaniem przyczyny, upubliczniania tych informacji, prowadzić będzie pracownik Biura. Będzie on ponadto zapewniał obsługę techniczną posiedzeń Rady. Ocena wniosków będzie przebiegała z wykorzystaniem systemu elektronicznego: każdy z członków Rady otrzyma indywidualny login, zapewniający bezpośredni i chroniony dostęp do wgranych elektronicznych wersji wniosków (członkowie Rady potwierdzą w deklaracji bezstronności, że nie będą udostępniać ani loginu, ani treści zamieszczonych w systemie osobom trzecim). Ocena w systemie elektronicznym ułatwi i przyspieszy pracę członków Rady, którzy podczas posiedzenia będą mogli bezpośrednio zweryfikować swoje oceny oraz dokonać ich uzasadnionych zmian.

I.7 Dokumenty regulujące funkcjonowanie RLGD

Funkcjonowanie RLGD regulują:

Statut – uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Minimalny zakres uregulowań zgonie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o rozwoju lokalnym. Organem nadzoru jest Marszałek Województwa Śląskiego. Dodatkowym organem stowarzyszenia – odpowiedzialnym za wybór operacji - jest Rada Programowa (organ decyzyjny). Statut określa kompetencje Rady i zasady reprezentatywności. Określenie Walnego Zebrania Członków, jako organu kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji. Statut określa zasady nabywania i utraty członkostwa w RLGD oraz w jej organach.

Regulamin Zarządu – uchwalany i aktualizowany przez Zarząd. Regulamin określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu, kompetencje danego organu, zasady protokołowania posiedzeń.

Regulamin Komisji Rewizyjnej – uchwalany i aktualizowany przez Komisję Rewizyjną. Regulamin określa szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji, zasady prowadzenia działań kontrolnych, zasady protokołowania posiedzeń.

Regulamin Rady – uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebranie Członków. Regulamin określa m.in.: szczegółowe zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Rady, szczegółowe rozwiązania dotyczące sposobu wyłączenia członka z oceny operacji, szczegółowe zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (ocena wniosków. Załącznikami do „Regulaminu Rady” są: Załącznik Nr 1 – Lokalne Kryteria Wyboru Operacji, Załącznik Nr 2 – określający Procedurę wyboru i oceny operacji w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju RLGD „Jurajska Ryba”, Załącznik Nr 3 - określający wzór formularza rejestru członków Rady Programowej ze wskazaniem powiązań, Załącznik Nr 4 – wzór Karty oceny zgodności operacji z Lokalnymi Kryteriami Wyboru Operacji, Załącznik Nr 5 – określający Procedurę zmian Lokalnych Kryteriów Wyboru Operacji, Załącznik Nr 6 – Oświadczenia członków Rady Programowej, Załącznik Nr 7 – wzór Karty zgodności operacji z celami PO Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 oraz LSR RLGD „Jurajska Ryba”.

Regulamin Biura – uchwalany i aktualizowany przez Zarząd. Regulamin określa zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, uprawnienia Dyrektora Biura, zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji RLGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych, opis oceny efektywności świadczonego przez pracowników biura doradztwa. Załącznikami do „Regulaminu Biura: Załącznik Nr 1 - określający procedurę zatrudnienia pracowników; załącznik nr 2 - określający procedurę wynagradzania pracowników biura; załącznik nr 3 - opisy stanowisk precyzujące podział obowiązków i zakres odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach pracy; załącznik nr 4 - karta udzielonego doradztwa; załącznik nr 5 – określający wymagania konieczne i pożądane dla kandydatów do pracy w biurze RLGD; załącznik nr 6 - określający zadania z zakresu animacji i współpracy ze wskazaniem metod pomiaru; załącznik nr 7 - określający opis metody oceny efektywności świadczonego doradztwa prowadzonego w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju obszaru RLGD; załącznik nr 8 – wzór Karty oceny wstępnej/zgodności z naborem; załącznik nr 9 - wzór Karty zgodności operacji z celami PO Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 oraz LSR RLGD „Jurajska Ryba”; załącznik nr 10 – określający zasady udostępniania informacji publicznej (wewnętrznej) będącej w dyspozycji pracowników Biura i członków RLGD.

Regulamin Walnego Zebrania Członków - uchwalany i aktualizowany przez Walne Zebrania Członków, określający zasady organizacji i przeprowadzenia posiedzenia.

ROZDZIAŁ II: PARTYCYPACYJNY CHARAKTER LSR

Podjęcie prac nad LSR wiązało się z przygotowaniem odpowiednich narzędzi, umożliwiających włączenie społeczności zamieszkującej bądź działającej na obszarze gmin wchodzących w skład RLGD. W określeniu tych narzędzi wykorzystaliśmy doświadczenie gmin wchodzących obecnie w skład obszaru (a będących również członkami RLGD) z poprzedniego okresu programowania oraz dotychczasowy ich bezpośredni kontakt z mieszkańcami, co pozwoliło przede wszystkim na określenie interesariuszy LSR i wskazanie najskuteczniejszych narzędzi partycypacyjnych. Stanowimy grupę osób reprezentujących różne sektory, mamy też różne doświadczenia – taki konglomerat wiedzy, umiejętności, kwalifikacji pozwolił nam stworzyć już od początku strukturę, która jako cel nadrzędny w komunikacji postawiła sobie dotarcie do przyszłych beneficjentów programu.

W celu prowadzenia funkcji koordynujących, organizacyjnych, doradczych oraz informacyjnych zostało powołane **forum lokalne** (ta metoda partycypacyjna była wykorzystywana podczas całego procesu prac nad LSR), do którego mogli zgłosić się członkowie RLGD lub osoby przez nie rekomendowane. Udział w pracach forum był społeczny i dobrowolny. Forum miało za zadanie spotykać się w razie potrzeb, zawsze po przeprowadzeniu działań, które wymagały zebrania materiałów, ich zredagowania, analizy i upublicznienia. Członkowie forum – reprezentujący różne sektory – konsultowali materiały opracowywane na każdym z etapów opracowania LSR oraz analizowali uwagi składane przez mieszkańców w ramach konsultacji. Forum tworzyli: Robert Nowak

– Wójt Gminy Przyrów, Justyna Pelikan – pracownik UG Przyrów oddelegowana do prac Biura RLGD, Robert Deska – pracownik UG Przyrów, Andrzej Grzesiak – właściciel gospodarstwa rybackiego, Andrzej Perliński – Gmina Koniecpol, Joanna Ścigaj - Wójt Gminy Janów. Członkowie forum określili m.in. najważniejsze aspekty, które powinny znaleźć się w planowanych ankietach oraz wskazali zakres prac, jakie należało powierzyć firmie zewnętrznej, która wsparła proces pracy nad strategią w zakresie: koordynowania harmonogramu prac, przeprowadzenia warsztatów i przygotowania treści ankiet oraz kwestionariusza. W pracach nad LSR wykorzystaliśmy następujące techniki partycypacyjne: szeroko zakrojone konsultacje społeczne (papierowe i elektroniczne ankiety, kwestionariusz pogłębiony adresowany do węższej grupy przedstawicielskiej – przedstawicielei gospodarstw rybackich); dostęp do informacji publicznej – wszystkie informacje były publikowane na stronach RLGD oraz partnerów; bezpośredni kontakt z przedstawicielami RLGD podczas spotkań otwartych; możliwość składania uwag i wniosków.

Partycypacja miała przede wszystkim charakter horyzontalny i polegała na współpracy różnych grup, przedstawicielei sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. Do włączenia się w tworzenie strategii byli również zachęceni mieszkańcy obszaru nie związani z żadną z wcześniej wymienionych kategorii. Dzięki takiemu podejściu proponowaliśmy rozłożenie akcentów współodpowiedzialności za kwestie zwarte w LSR - mamy nadzieję, że takie włączenie pozwoli na identyfikację mieszkańców z wyznaczonymi w LSR celami. Z technik partycypacyjnych wybraliśmy te, które naszym zdaniem i zgodnie z doświadczeniem mogły okazać się najbardziej skuteczne. Musieliśmy wziąć pod uwagę również fakt, że w tym samym czasie mieszkańcy są zachęceni do udziału w pracach nad co najmniej jeszcze jedną strategią (LSR właściwą dla danego LGD finansowanego z EFRROW). Uznaliśmy, że najskuteczniejsza będzie komunikacja dwustronna, podczas której będzie możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami powołanego do prac nad LSR Zespołu (spotkania otwarte), a także konsultowanie na każdym z podstawowych etapów zapisów powstającej LSR. Dla grupy najbardziej zainteresowanej zapisami LSR, tj. dla przedstawicielei sektora rybackiego zostały przeprowadzone specjalne warsztaty, połączone z elementami informacji i konsultacji.

Grupy adresatów LSR, a zatem i działań informacyjnych prowadzonych w trakcie prac nad niniejszym dokumentem zostały zidentyfikowane następująco: potencjalni beneficjenci LSR (wynikający z PO RYBY 2014-2020), w tym grupy defaworyzowane (wskazane bezpośrednio przez społeczność zamieszkującą obszar). Jako potencjalnych beneficjentów należy wskazać: (1) podmioty należące do sektora rybackiego, tj. rybak, hodowca, przetwórcza, użytkownik rybacki, uprawniony do rybactwa, władający wodami (zgodnie z Ustawą o rybactwie śródlądowym); (2) – mikro i mali przedsiębiorcy branż innych niż rybacka; (3) – zarejestrowane organizacje społeczne; (4) – jednostki samorządu terytorialnego; (5) – osoby fizyczne – mieszkańcy obszaru, nie należący do żadnej z wymienionych wcześniej grup, (6) osoby defaworyzowane, tj. osoby poniżej 26 r.ż. oraz osoby pow. 50 r.ż. będące przedstawicielem jednej z ww. grup.

Ze względu na różnorodność adresatów zdecydowaliśmy o wykorzystaniu w konsultacjach tradycyjnych narzędzi informacyjnych i konsultacyjnych (spotkania, ankieta drukowana) oraz elektronicznych: formularze na stronach internetowych. Spotkania otwarte dotyczyły prezentacji projektu PO RYBY 2014-2020 oraz przedstawienia harmonogramu prac nad LSR; informacje o nich były publikowane na stronie rlgd.przyrow.pl oraz na stronach gmin tworzących partnerstwo, a także przekazywane bezpośrednio przez podmioty zaangażowane w proces tworzenia LSR osobom nie posiadającym dostępu do Internetu. Spotkania poprzedziło opracowanie treści ankiet, w których mieszkańcy mogli wyrazić opinię dot. zasobów ich gmin, potencjału całego obszaru, wskazać proponowane kierunki rozwoju obszaru oraz istotę działań, które mogą znaleźć się w LSR. Wersja elektroniczna formularza została opublikowana na każdej ze stron internetowych gmin – partnerów RLGD, na stronie rlgd.przyrow.pl Wersje papierowe były kolportowane przez pracowników właściwych urzędów gmin i miast. W badaniu wzięło udział w sumie 351 osób, z czego 31 osób korzystało z elektronicznego formularza, a 320 wypełniło papierową ankietę w sposób tradycyjny. Ze względu na specyfikę realizatorów LSR, których znakomitą część stanowią osoby fizyczne i prawne związane z sektorem rybackim ustalono dodatkowe otwarte spotkanie z przedstawicielami tego sektora, które odbyło się 22.07.2015 r. Podczas spotkania zaprezentowany został projekt PO RYBY 2014-2020, zasady przygotowania danych przez przedstawicielei sektora oraz kwestionariusz pogłębiony, który został uczestnikom spotkania wręczony bezpośrednio (z rybakami nieobecnymi na

spotkaniu, a ważnymi dla procesu wdrażania LSR kontaktował się bezpośrednio lub telefonicznie przedstawiciel firmy wybranej do koordynowania prac nad LSR). Dane wprowadzone do ankiet zostały przeanalizowane i stały się podstawą (wraz z wnioskami wynikającymi z prowadzonej równoległe diagnozy obszaru w oparciu o dane statystyczne i dane wynikające z analizy dokumentów pierwotnych, jak lokalne strategie rozwoju, plany odnowy miejscowości, raporty dot. rozwoju sektora w Polsce i w województwie) opracowania materiałów roboczych na otwarte warsztaty. Podczas tych warsztatów uczestnicy odnosili się do roboczych propozycji słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, tworząc tym samym projekt analizy SWOT. W trakcie warsztatów uczestnicy dyskutowali również o proponowanych w projekcie PO RYBY 2014-2020 zapisach 4 priorytetu UE: *Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich* i skonfrontowali je z pomocą trenerów z własnymi propozycjami celów LSR. Zarówno wyniki konsultacji - które stały się podstawą opracowania części strategicznej LSR - przeprowadzonych z wykorzystaniem ankiet, jak i propozycje zapisów analizy SWOT zostały podane do powszechnej wiadomości na stronie internetowej www.rlgd.przyrow.pl. Na tej stronie, a także na stronach gmin tworzących partnerstwo została także opublikowana wersja elektroniczna projektu LSR wraz z możliwością wprowadzania uwag (formularz ankiety), a przedstawiciel Biura wraz z pracownikami urzędów odpowiadali za przekazanie informacji o konsultowanym dokumencie mieszkańcom oraz podmiotom społecznym i gospodarczym obszaru. Projekt LSR był prezentowany podczas otwartego spotkania w dniu 2 grudnia 2015 r. Wszystkie, pozyskane podczas konsultacji na etapie opracowywania diagnozy oraz na etapie oceny projektu LSR, wnioski z konsultacji zostały przeanalizowane przez Forum i uwzględnione w powstałym dokumencie. Dane wynikające z prowadzonych konsultacji zostały opublikowane na stronie www.rlgd.przyrow.pl w dn. 19.10.2015 (graficzne przedstawienie badań ankietowych), w dn. 27.10.2015 r. (propozycje zapisów analizy SWOT).

Partycypacyjny charakter LSR nie ogranicza się jedynie do włączenia społecznego na etapie opracowania dokumentu. Identyfikacja poszczególnych kategorii adresatów LSR umożliwiła określenie narzędzi, które zostaną wykorzystane zarówno w trakcie wdrażania LSR, jak i oceny osiągnięcia założonych wskaźników. Najważniejszym narzędziem będzie realizacja *Planu komunikacji* opisanego w rozdziale IX (Załącznik nr 5). Wszystkie narzędzia partycypacyjne są dostosowane do potrzeb i możliwości grup odbiorców, w tym do przedstawicieli grup określonych w LSR, jako grupy defaworyzowane, tj. osoby do 26 roku życia oraz osoby po 50 roku życia. Analiza kanałów dystrybucji informacji do tych dwóch rodzajów grup pozwoliła na rozróżnienie w zakresie podstawowym narzędzi: do osób w wieku poniżej 26 lat najszybszym narzędziem dostępu do informacji jest sieć internetowa, natomiast do osób w wieku pow. 50 lat – informacja przekazana w sposób tradycyjny, z wykorzystaniem sieci sąsiedzkiej, czy znajomych, bezpośrednie spotkanie w środowisku bezpiecznym i znajomym, zainicjowane lub polecane przez osobę rozpoznawalną. Stąd też wybranie tych dwóch typów kanałów informacyjnych podczas prac nad opracowaniem LSR (*należy odnotować, że w spotkaniach chętniej uczestniczyli ludzie starsi, natomiast większość ankiet z wykorzystaniem formularza elektronicznego wypełniły przede wszystkim osoby do 45 r.ż., w tym 7% - osoby w wieku 19-25 lat*). W partycypacyjnym procesie aktualizacji wykorzystamy sieciowanie informacji poprzez sołectwa, urzędy miast i gmin, instytucje wspierające biznes, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki zdrowia i kultury, media, stowarzyszenia i fundacje, urzędy pracy itp. działające na rzecz obszaru RLGD, instytucje edukacyjne i prywatne przedsiębiorstwa, z którymi współpracuje RLGD, bazując na administrowanych przez nich tablicach informacyjnych, bezpośrednim dostępie do grupy docelowej komunikatu, stronach i portalach www. Informacje zwrotne przekazywane przez beneficjentów LSR, w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych, staną się podstawą do przeprowadzenia ewaluacji własnej RLGD w latach 2018 oraz 2020, a wyniki tej ewaluacji – do podjęcia decyzji o aktualizacji LSR oraz lokalnych kryteriów wyboru.

Etap prac nad LSR	Działanie	Metoda/technika partycypacyjna	Wyniki wykorzystane w procesie opracowywania LSR
<p>Diagnoza obszaru oraz etap identyfikacji grup docelowych LSR Określanie celów i wskaźników Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalanie kryteriów wyboru Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji Opracowanie planu komunikacyjnego</p>	<p>Powołanie forum lokalnego, w skład którego weszli przedstawiciele różnych sektorów na zasadzie dobrowolności. Forum działało regularnie podczas prac nad LSR i miało charakter koordynujący, organizacyjny, doradczy oraz informacyjny. Forum przeprowadziło także analizę wpływu założonych celów do standardów ochrony środowiska</p>	<p>Dyskusja, głosowanie</p>	<p>Ustalenie narzędzi komunikacyjnych i technik partycypacyjnych wykorzystywanych w kolejnych etapach pracy nad LSR; dyskusja nad zaproponowaną przez firmę zewnętrzną treścią ankiety ogólnej oraz kwestionariusza pogłębionego oraz głosowanie nad zmianami zapisu niektórych punktów</p>
<p>Diagnoza obszaru oraz etap identyfikacji grup docelowych LSR Określanie celów i wskaźników Opracowanie planu komunikacyjnego Kryteria wyboru operacji</p>	<p>Definiowanie potrzeb i problemów; ustalanie kierunków rozwoju</p>	<p>Ankieta w wersji papierowej Ankieta w wersji elektronicznej Wywiad grupowy Wywiad indywidualny</p>	<p>Otwarte konsultacje ankietowe – ankieta w wersji papierowej (dostępna w Biurze RLGD oraz w urzędach miast i gmin, instytucjach współpracujących) skierowana do mieszkańców wszystkich gmin obszaru, służąca wyrażeniu opinii oraz przekazaniu sugestii dotyczących obszaru. Wersja elektroniczna ankiety umieszczona na stronie rlgd.przyrow.pl. Wyniki ankiety były podstawą spotkań otwartych, połączonych z warsztatami oraz głosowaniem nad proponowanymi rozwiązaniami. Wyniki badań były podstawą do dyskusji nad zapisami analizy SWOT, celami LSR oraz kryteriami wyboru operacji, a także dla potrzeb tworzenia planu komunikacji. Wyniki badań opublikowane zostały na stronie internetowej rlgd.przyrow.pl</p>
<p>Diagnoza obszaru Opracowanie planu komunikacyjnego</p>	<p>Definiowanie potrzeb i problemów podmiotów sektora rybackiego</p>	<p>Kwestionariusz pogłębiony zogniskowany; wywiad indywidualny</p>	<p>Zapisy posłużyły do opracowania części LSR poświęconej specyfice obszaru oraz do zapisów analizy SWOT. Nastąpił bezpośredni kontakt z wyznaczonymi przez forum interesariuszami – reprezentantami sektora rybackiego. Pozyskane</p>

			dane zostały wykorzystane do rozdziału diagnostycznego, w części poświęconej lokalnej gospodarce oraz w SWOT
Diagnoza obszaru Określanie celów i wskaźników Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalanie kryteriów wyboru	<p>Wstępna ocena i potencjał obszaru oraz lista zadań priorytetowych zgodnych z Programem Operacyjnym Rybactwo i Morze 2014-2020 oraz przeprowadzenie dyskusji nad słabymi i mocnymi stronami obszaru oraz szansami i zagrożeniami z nim związanymi.</p> <p>Odniesienie zapisów analizy SWOT do identyfikacji problemów, dyskusji nad celami i wskaźnikami, a kreowanie sytuacji wyboru właściwych operacji zgodnie z propozycjami kryteriów wyboru.</p> <p>Ocena sytuacji społecznej.</p>	Otwarte spotkania informacyjne z częścią poświęconą wyrażeniu opinii, z wykorzystaniem technik: warsztat, dyskusja, głosowanie	<p>Prezentacja zebranych danych z ankiet. Zapisy dot. proponowanych kierunków rozwojowych oraz obserwowanych potrzeb zostały wprowadzone do LSR i stały się podstawą identyfikacji problemów oraz celów</p> <p>Podczas spotkań odbyła się także dyskusja nad opracowaniem zasad wyboru operacji i kryteriami wyboru operacji</p> <p>Członkowie forum przeprowadzili analizę sytuacji społecznej z wykorzystaniem narzędzia partycypacyjnego</p>
Diagnoza obszaru	Publikacja na stronie rlgd.przyrow.pl ostatecznej wersji zapisów analizy SWOT (po usunięciu zapisów określonych przez uczestników procesu partycypacyjnego jako marginalnych dla specyfiki obszaru)	Umożliwienie mieszkańcom obszaru zapoznanie się i odniesienie do zaproponowanych zapisów SWOT	Podstawa opracowania ostatecznej wersji analizy SWOT
Określanie celów i wskaźników	Hierarchizacja celów; odrzucenie zapisów marginalnych. Warsztaty z grupą przyszłych beneficjentów LSR – przedstawicieli sektora rybackiego.	Dyskusja i głosowanie w ramach forum lokalnego. Warsztat z udziałem przedstawicieli wszystkich sektorów.	Analiza zapisów celów, ich odniesienie do zakresów wynikających z rozporządzenia; ustalenie celów zgodnych z proponowanymi programami grantowymi oraz przedsięwzięć realizowanych w ramach programów współpracy

		Warsztat z przedstawicielami sektora rybackiego – zgłaszanie projektów.	
Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalanie kryteriów wyboru	Dyskusja nad ostatecznym zapisem kryteriów wyboru operacji - LSR – dyskusja, warsztat	Dyskusja i głosowanie w ramach forum lokalnego. Warsztat z udziałem przedstawicieli wszystkich sektorów. Głosowanie nad proponowanymi rozwiązaniami.	Przyjęcie wniosków z dyskusji
Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji	Odniesienie zapisów monitoringu i ewaluacji do zapisów LSR – dyskusja, warsztat	Dyskusja i głosowanie w ramach forum lokalnego. Warsztat z udziałem przedstawicieli wszystkich sektorów. Głosowanie nad proponowanymi rozwiązaniami.	Przyjęcie wniosków z dyskusji

Tabela nr 4, Zestawienie informacji dotyczących konsultacji prowadzonych w ramach procesu tworzenia LSR, opracowanie własne

ROZDZIAŁ III: DIAGNOZA – OPIS OBSZARU I LUDNOŚCI

III.1 Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR

Obszar RLGD zamieszkuje 53 345 (dane na 31 grudnia 2013 r.), w tym w miastach: Koniecpol, Szczekociny i Żarki mieszka w sumie: 14 400 osób. Gęstość zaludnienia obszaru wynosi 49 mieszkańców na 1 km² (patrz: tabela nr 1). Powierzchnia obszaru RLGD „Jurajska Ryba” wynosi 1101,21 km², w tym 80 km² zajmują ww. miasta. Żadne z miast położonych na obszarze nie przekracza liczby 20 000 mieszkańców. Obszar RLGD stanowią w zdecydowanej większości tereny wiejskie (92,73 % obszaru). Działalność rybacka i przyroda gmin wchodzących w skład grupy są niewątpliwie czynnikiem spajającym obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju. Rzeki, stawy i inne zbiorniki użytkowane rybacko pełnią na terenie RLGD nie tylko funkcję gospodarczą, ale także inne ważne społecznie funkcje: funkcję retencyjną, będąc rezerwuarami wody, oczyszczając wodę ze związków biogenych, są stałym elementem krajobrazu, miejscem życia wodno-błotnych gatunków zwierząt i roślin przyczyniając się do utrzymania bioróżnorodności i kształtowania mikroklimatu. Tereny te - ich fauna i flora - tworzą cenne zespoły walorów kwalifikujących do objęcia formami ochrony przyrody. Na terenie działania RLGD najważniejsze chronione obszary to: tereny objęte ochroną „Natura 2000” („Ostoja Złotopotocka”, „Źródła Rajeczniczy”, „Dolina Górnej Pilicy”, „Suchy Młyn”, „Białka Lelowska”, „Las Dębowiec”, „Torfowisko Żytno – Ewina”); parki krajobrazowe wchodzące w skład Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych oraz PK „Stawki”, a także rezerwaty.

III.1.1 Ludność obszaru RLGD

Analiza trendów demograficznych przeprowadzonych na potrzeby opracowania niniejszej diagnozy wskazuje na tendencję typową dla województwa śląskiego, a także dla całego kraju: drastycznie zmniejsza się liczba mieszkańców, następują też niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej obszaru. Na potrzeby wskazania trendu demograficznego, jako liczbę, do której odnosi się przyjęta zgodnie z założeniami liczba mieszkańców na dzień 31.12.2013 r. wyznaczyliśmy datę bazową: 31.12.2007 (pierwszy rok poprzedniego okresu programowania). Liczba mieszkańców obecnego obszaru w dn. 31.12.2006 r. wynosiła: 54738. W ciągu 7 lat, tj. do 31.12.2013 r. dla obszaru, który obecnie obejmuje RLGD, liczba ta zmniejszyła się o 1393 osób. Jest to ogromna liczba i spory ubytek zasobów ludzkich dla obszaru, wystarczy wyobrazić sobie, że stanowi ponad połowę całej obecnej populacji gminy Irządze. Należy odnotować, że dane dotyczące liczby ludności dla wszystkich gmin są tak samo niekorzystne. Wśród mieszkańców obszaru Rybackiej Lokalnej Grupy Działania nieco większy odsetek stanowią kobiety. Różnica w tych proporcjach jest jednak niewielka - współczynnik feminizacji wynosi dla obszaru 101,11.²

Liczba mieszkańców					
Gmina	Ogółem	M	K	M%	K%
Dąbrowa Zielona	4007	1976	2031	49,3%	50,7%
Irządze	2786	1395	1391	50,1%	49,9%
Janów	5993	2984	3009	49,8%	50,2%
Koniecpol	9897	4922	4975	49,7%	50,3%
Lelów	4988	2481	2507	49,7%	50,3%
Przyrów	3878	1936	1942	49,9%	50,1%
Szczekociny	8046	3960	4086	49,2%	50,8%
Żarki	8377	4087	4290	48,8%	51,2%
Żytno	5373	2736	2637	50,9%	49,1%
Dane dla obszaru	53345	26477	26868	49,6%	50,4%

Tabela nr 5, Liczba mieszkańców z podziałem na gminy oraz wskazaniem dla całego obszaru; Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

2

Współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn

Na przestrzeni lat następuje zmiana proporcji w liczbie ludności w poszczególnych grupach (osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym – patrz: tabele 5 - 13). Dane te wskazują na zmiany zachodzące w strukturze demograficznej ludności. W przypadku osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym trendem niekorzystnym (zaznaczonym na czerwono) jest zmniejszająca się liczba ludności, w przypadku osób w wieku poprodukcyjnym – rosnąca. Trend neutralny zaznaczyliśmy kolorem szarym, natomiast trend korzystny nie występuje.

Obszar	Osoby w wieku przedprodukcyjnym - ogółem							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	10393	10140	9871	9731	9483	9178	8971	
Województwo śląskie	835711	819083	806093	799933	790680	782781	776393	
Województwo łódzkie	463423	454512	446694	444382	437521	431872	426305	

Tabela nr 6, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej lat); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne.

Obszar	Osoby w wieku przedprodukcyjnym - kobiety							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	5052	4909	4763	4707	4598	4452	4383	
Województwo śląskie	407665	399529	393156	390856	385965	382011	378892	
Województwo łódzkie	225397	221084	217288	216261	212787	209982	207243	

Tabela nr 7, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (kobiety w wieku 17 i mniej lat); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku przedprodukcyjnym - mężczyźni							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	5341	5231	5108	5024	4885	4726	4588	
Województwo śląskie	428046	419554	412937	409077	404715	400770	397501	
Województwo łódzkie	238026	233428	229406	228121	224734	221890	219062	

Tabela nr 8, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 17 i mniej lat); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku produkcyjnym - ogółem							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	33564	33599	33670	33809	33544	33345	33188	
Województwo śląskie	3051575	3043430	3034503	3021163	2998142	2970023	2934496	
Województwo łódzkie	1634443	1629614	1624856	1620849	1604672	1588157	1568769	

Tabela nr 9, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku produkcyjnym; Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku produkcyjnym - kobiety							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	15274	15239	15250	15225	15044	14993	14931	
Województwo śląskie	1484500	1476418	1466557	1447954	1430812	1413164	1392130	
Województwo łódzkie	794077	788145	782188	773485	763998	754490	743458	

Tabela nr 10, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku produkcyjnym (kobiety); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku produkcyjnym - mężczyźni							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	18290	18360	18420	18584	18500	18352	18257	
Województwo śląskie	1567075	1567012	1567946	1573209	1567330	1556859	1542366	
Województwo łódzkie	840366	841469	842668	847364	840674	833667	825311	

Tabela nr 11, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku produkcyjnym (mężczyźni); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku poprodukcyjnym - ogółem							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	10621	10609	10583	10541	10748	11018	11186	
Województwo śląskie	766829	783152	800129	813839	837535	863066	888558	
Województwo łódzkie	458032	464735	470282	477205	491488	504622	518019	

Tabela nr 12, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku poprodukcyjnym (ogółem); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku poprodukcyjnym - kobiety							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	7153	7203	7225	7231	7349	7495	7554	
Województwo śląskie	517006	529819	543883	557534	575636	592554	608634	
Województwo łódzkie	320158	327304	333569	340508	348969	356859	364738	

Tabela nr 13, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku poprodukcyjnym (kobiety); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Obszar	Osoby w wieku poprodukcyjnym - mężczyźni							Trend
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Razem obszar RLGD	3468	3406	3358	3310	3399	3523	3632	
Województwo śląskie	249823	253333	256246	256305	261899	270512	279924	
Województwo łódzkie	137874	137431	136713	136697	142519	147763	153281	

Tabela nr 14, Liczba mieszkańców obszaru oraz województw: śląskiego i łódzkiego w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni); Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Taka struktura demograficzna wpływa na wartość wskaźnika obciążenia demograficznego³.

Obszar	Wskaźnik obciążenia demograficznego
Średnia dla obszaru	61,34
Średnia dla województwa śląskiego	60,2
Średnia dla województwa łódzkiego	56,7

Tabela nr 15, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Dla rozwoju obszaru wskaźnik obciążenia demograficznego jest bardzo ważny – wskazuje na tendencję (w tym przypadku bardzo niekorzystną) oraz na charakterystyczny udział osób w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. Relacje te przedstawia tabela nr 16.

³ Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Sukcesywny wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego odzwierciedla zmiany, jakie obserwujemy w województwie i jakie będą wzrastać w przyszłości. Wpływ na ostateczny wynik wskaźnika ma również wzrost liczby osób starszych, przypadających na osoby pracujące i wynika z postępującego procesu starzenia się społeczeństwa i zmiany struktury demograficznej.

Gmina	Liczba mieszkańców						
	Ogółem	Osoby w wieku przedprodukcyjnym	%	Osoby w wieku produkcyjnym	%	Osoby w wieku poprodukcyjnym	%
Dąbrowa Zielona	4007	627	15,6%	2451	61,2%	929	23,2%
Irządze	2786	464	16,7%	1668	59,9%	654	23,5%
Janów	5993	1085	18,1%	3828	63,9%	1080	18,0%
Koniecpol	9897	1600	16,2%	6204	62,7%	2093	21,1%
Lelów	4988	803	16,1%	3100	62,1%	1085	21,8%
Przyrów	3878	595	15,3%	2466	63,6%	817	21,1%
Szczekociny	8046	1287	16,0%	5026	62,5%	1733	21,5%
Żarki	8377	1588	19,0%	5224	62,4%	1565	18,7%
Żytno	5373	922	17,2%	3221	59,9%	1230	22,9%
OBSZAR RAZEM	53345	8971	16,8%	33188	62,2%	11186	21,0%
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	4599447	776393	16,9%	2934496	63,8%	888558	19,3%
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	2513093	426305	17,0%	1568769	62,4%	518019	20,6%

Tabela nr 16, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r.

Depopulacja prowadzi do niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej: liczba osób w wieku 65 i więcej lat, a także w wieku pow. 85 lat będzie nadal wykazywać tendencję wzrostową, a przyrost naturalny i liczba osób w wieku do 18 r.ż. będzie się zmieniać na niekorzyść. Ogólnie saldo migracji odnotowane na 31.12.2013 r. jest ujemne i wynosi: – 14 osób. Migracja (patrz: tabela nr 17) oraz niski przyrost naturalny (patrz: tabela nr 18) powodują, że liczba ludności obszaru stale maleje. Wyniki te potwierdziły opinie wyrażane podczas wywiadów prowadzonych z przedstawicielami społeczności lokalnej podczas otwartych spotkań w trakcie pracy nad LSR. Wśród głównych powodów wymienianych przez uczestników spotkań były: (1) wyjazdy za granicę młodych ludzi, również młodych małżeństw, które licząc na lepsze wsparcie socjalne szukają pracy (nawet poniżej swoich kwalifikacji w innych krajach UE); (2) wyjazdy absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na studia do Katowic, Krakowa, Łodzi i Warszawy oraz rzadko odnotowywane powroty w rodzinne strony, spowodowane brakiem perspektyw zawodowych na obszarze. W roku 2013 największy odpływ mieszkańców odnotowała gmina Koniecpol.

GMINA	ZAMELDOWANIA OGÓŁEM	WYMELDOWANIA OGÓŁEM	SALDO MIGRACJI
Dąbrowa Zielona	30	31	-1
Irządze	17	30	-13
Janów	82	59	23
Koniecpol	75	126	-51
Lelów	53	43	10
Przyrów	42	49	-7
Szczekociny	79	112	-33
Żarki	146	67	79
Żytno	38	59	-21
RAZEM	562	576	-14

Tabela nr 17, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r.

Gmina	Przyrost naturalny
Dąbrowa Zielona	-33
Irządze	-17
Janów	-38
Konieczpol	-52
Lelów	-46
Przyrów	-28
Szczekociny	-50
Żarki	2
Żytno	-35
Razem dla obszaru	-297

Tabela nr 18, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

Tabela nr 18 odzwierciedla bezwzględny przyrost naturalny – niekorzystny zarówno w ujęciu danych dla całego obszaru, jak i województwa śląskiego ogółem. Zmiany w liczbie ludności w przypadku obszaru mają także bezpośredni wpływ na jego strukturę demograficzną, a w konsekwencji na wyrażanie aktywności, czy to społecznej, czy też gospodarczej, udział w konsumpcji, czy styl życia. Analizując zwłaszcza udział w strukturze wieku obszaru widać tendencje, które muszą zostać uwzględnione w określeniu kierunków rozwoju obszaru RLGD. Z jednej strony musimy wziąć pod uwagę fakt zmniejszania się liczby osób młodych w strukturze demograficznej obszaru, a z drugiej coraz większy w niej udział osób w wieku 65 i więcej lat (patrz tabele: 12, 13, 14), czyli przewartościowanie systemu włączenia społecznego, którego adresatami wcześniej była przede wszystkim młodzież, a także większego niż dotychczas wpływu społecznego osób starszych na procesy społeczne. W celu zachowania równowagi działań należy z jednej strony ocenić wiarygodnie teraźniejszość i przyszłość oraz tak wpływać na rozwój gospodarczy regionu, aby planowane działania były skuteczne. Podczas opracowywania diagnozy, a także w trakcie spotkań forum lokalnego i spotkań otwartych z mieszkańcami, oceniliśmy przede wszystkim udział poszczególnych grup w wieku przedprodukcyjnym (17 i mniej lat), produkcyjnym oraz poprodukcyjnym, co prezentują tabele od 6 do 14.

By realnie ocenić trend wzięliśmy również pod uwagę prognozy Eurostatu, według których udział osób powyżej 65 roku życia w samej tylko populacji Unii Europejskiej, wzrośnie do roku 2050 z 17% do 30%, natomiast osób poniżej 24 roku życia spadnie z 30% do 23%. Informacje pozyskane bezpośrednio podczas prac forum lokalnego oraz otwartych spotkań, a także dzięki ankietom, skonfrontowane z oficjalnymi danymi statystycznymi potwierdzają konieczność podjęcia działań, które zwiększyłyby nie tylko liczbę mieszkańców, ale także poprawiły strukturę demograficzną, czyli zwiększyły liczebność osób w wieku produkcyjnym i wpłynęły na wskaźnik obciążenia demograficznego. W trakcie opracowywania niniejszej LSR przyjęliśmy więc za najwyższą wartość kapitał społeczny, tj. mieszkańców, którzy zamieszkują obszar RLGD i wyrażają swoją aktywność w dający się zidentyfikować sposób. Są oni przedsiębiorcami, rolnikami, rybakami, członkami organizacji społecznych (rejestrowanych i nieformalnych) wspierającymi cele PO RYBY 2014-2020, przedstawicielami administracji publicznej, liderami lokalnych społeczności. Dzięki ich działaniom nastąpi wzmocnienie gospodarcze w sektorze rybackim i tym samym wskazanie obszaru objętego LSR jako miejsca, gdzie gospodarka rybacka generuje nowe miejsca pracy – i to w branży, która dzięki swojej specjalizacji ma możliwości rozwojowe większe, niż typowe sektory gospodarki. Takie założenie pozwoliło nam z jednej strony na włączenie się z planowanymi działaniami w osiągnięcie celu 4, a z drugiej umożliwiło skonkretyzowanie podejmowanych przez RLGD - w ramach LSR – aktywności. Jak już wspominaliśmy w rozdziale II, partycypacyjny charakter LSR nie odnosił się jedynie do włączania osób chętnych do udziału w opracowaniu LSR, ale będzie także stosowany podczas wdrażania LSR. Przyjęliśmy również wyniki wyrażania opinii przez mieszkańców (co potwierdziła prowadzona w ramach forum lokalnego dyskusja oraz opinie prezentowane podczas spotkań otwartych). Osoby uczestniczące w konsultacjach społecznych oceniły sześć kategorii

określających główny potencjał obszaru, wskazując na te, które obecnie wymagają interwencji, czyli kategorie związane z gospodarką i infrastrukturą. Za grupy szczególnie istotne z punktu widzenia realizacji LSR uznaliśmy na podstawie diagnozy, konsultacji społecznych oraz analizy SWOT: rybaków (ze względu na wyłączenie ich z możliwości otrzymywania wsparcia w ramach priorytetu 4, największy pod względem rybackości obszar województwa śląskiego, może stać się obszarem najmniej rozwiniętym) oraz osoby w wieku poniżej 26 lat i powyżej 50, przede wszystkim te związane obecnie z sektorem rybackim, bądź potencjalnie związane z nim w przyszłości.

III.1.2 Bezrobocie na obszarze RLGD

Wielkość bezrobocia na obszarze została przeanalizowana na przestrzeni siedmiu lat, z uwzględnieniem roku 2014. Na niekorzyść wyróżnia się spośród gmin obszaru Koniecpol, uzyskując na przestrzeni lat średni wynik stopy bezrobocia 15,8% (zaraz za tą gminą plasuje się gmina Dąbrowa Zielona – 14,1%, a następnie Przyrów – średnia 12,6%). Natomiast największy współczynnik zmienności w latach 2008-2014 (ukazujący duże wahania w stopie bezrobocia) uzyskała gmina Janów. Kolorem czerwonym wyróżniliśmy datę 31.12.2013, która przyjmowana jest, jako bazowa dla danych zawartych w LSR.

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)								
Gmina	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Średnia
Dąbrowa Zielona	11,6	12,9	12,9	14,7	15,4	16,8	14,2	14,1
Irządze	5,4	6,7	6,3	8,6	7,9	8,8	7	7,2
Janów	7,1	8,3	9,1	9,8	12,2	12,6	11	10,0
Koniecpol	15,1	15,8	14,7	16,3	16,6	16,9	15,1	15,8
Lelów	11,7	12,5	13,3	12,8	13,4	15	12,6	13,0
Przyrów	11,2	11,9	11,3	12,5	13,4	15,5	12,5	12,6
Szczekociny	7	8,3	8,4	9,2	11,6	10,9	9	9,2
Żarki	9,8	10,4	10,6	11,4	12,6	12,5	10,2	11,1
Żytno	7	8,5	8,6	8,5	8	8,7	8,5	8,3
Średnia	9,5	10,6	10,6	11,5	12,3	13,1	11,1	

Tabela nr 19, Zarejestrowane osoby bezrobotne w latach 2008-2014 w ujęciu procentowym. Źródło: Powiatowe Urzędy Pracy obszaru RLGD, opracowanie własne

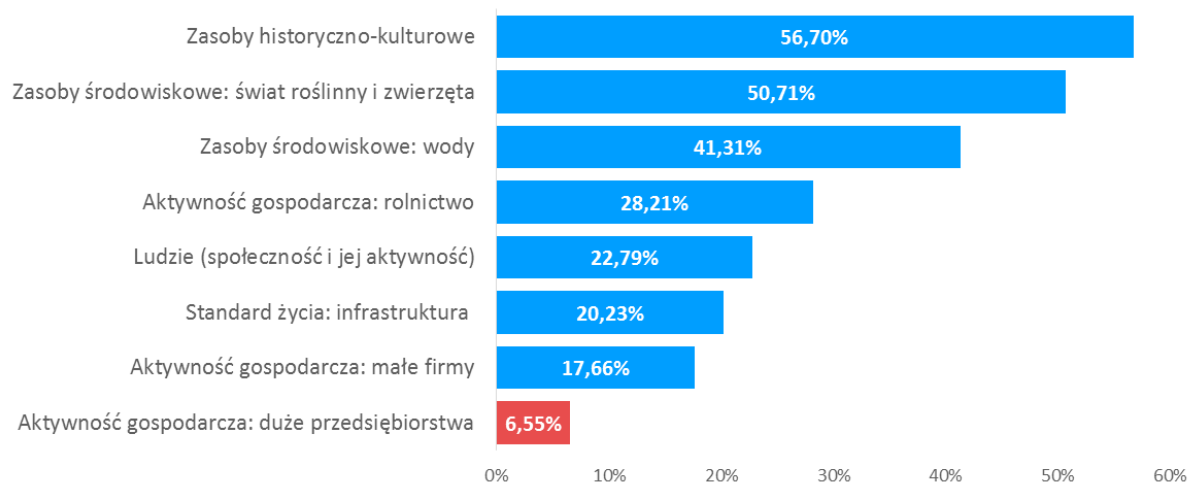
W odniesieniu natomiast do danych z 31.12.2013 r. struktura bezrobocia kształtowała się następująco.

GMINA	OGÓLEM	MEŹCZYŹNI	KOBIETY
Dąbrowa Zielona	411	231	180
Irządze	147	79	68
Janów	483	293	190
Koniecpol	1049	522	527
Lelów	465	251	214
Przyrów	382	241	141
Szczekociny	548	294	254
Żarki	651	358	293
Żytno	281	142	139
RAZEM:	4417	2411	2006

Tabela nr 20, Zarejestrowane osoby bezrobotne w podziale na płeć w ujęciu liczbowym. Źródło: Powiatowe Urzędy Pracy obszaru RLGD, opracowanie własne, stan na 31.12.2013 r.

Liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosi dla obszaru 13,3%. Ten wskaźnik dla województwa śląskiego wynosi 7,1 %, a dla województwa łódzkiego:

Najważniejsze zasoby mojej gminy to:

Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych na terenie objętych obszarami RLGD według stanu na koniec 2013 roku wynosiła 3754. Tabela niżej wskazuje na dane odnoszące się do poszczególnych gmin oraz do obszaru ogółem zarówno w liczbach bezwzględnych dot. podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, jak i danych przypisanych dla każdego z sektorów. Zarówno dla danych ogółem, jak i sektorów obliczyliśmy wskaźnik procentowy w odniesieniu do liczby mieszkańców.

Gmina	Liczba mieszkańców	Ogółem podmioty REGON	%*	Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	%*	Przemysł i budownictwo	%*	Pozost. Dział.	%*
Dąbrowa Zielona	4007	220	5,5%	10	0,2%	64	1,6%	146	3,6%
Irządze	2786	132	4,7%	11	0,4%	25	0,9%	96	3,4%
Janów	5993	387	6,5%	11	0,2%	113	1,9%	263	4,4%
Koniecpol	9897	675	6,8%	31	0,3%	221	2,2%	423	4,3%
Lelów	4988	299	6,0%	20	0,4%	96	1,9%	183	3,7%
Przyrów	3878	232	6,0%	13	0,3%	62	1,6%	157	4,0%
Szczekociny	8046	701	8,7%	36	0,4%	152	1,9%	513	6,4%
Żarki	8377	891	10,6%	13	0,2%	315	3,8%	563	6,7%
Żytno	5373	217	4,0%	11	0,2%	69	1,3%	137	2,5%
Dane dla obszaru	53345	3754	7,0%	156	0,29%	1117	2,0%	2481	4,65%

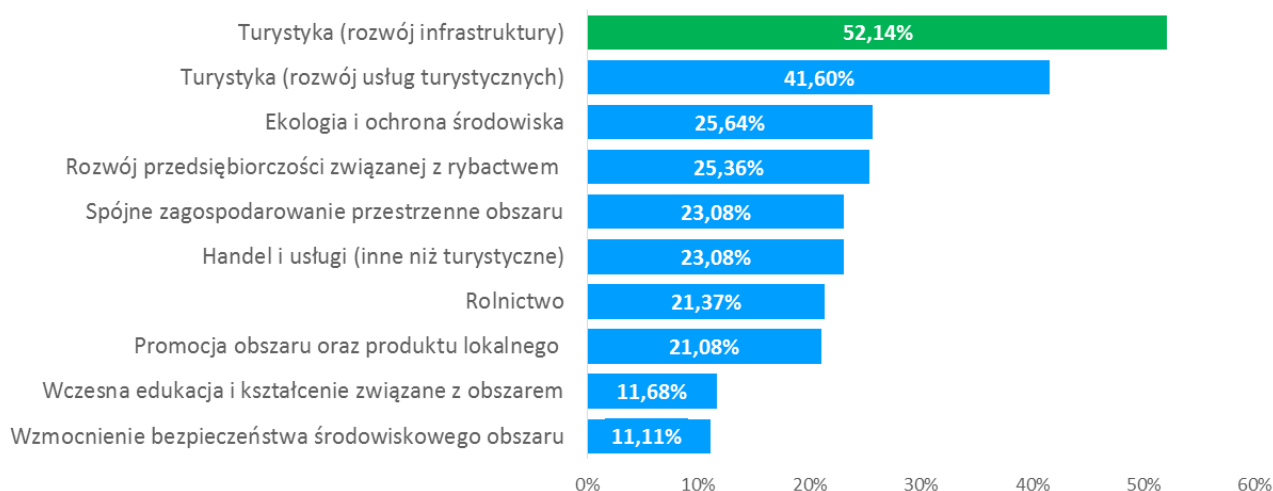
Tabela nr 21, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, opracowanie własne, stan na 31.12.2013r. *Procent odnosi się do liczby mieszkańców

Do sektora rolnego zaliczany jest też sektor rybołówstwa śródlądowego: racjonalna gospodarka rybacka oraz chów i hodowla. Wśród podmiotów gospodarki narodowej najwięcej z nich jest zarejestrowanych w usługach. Charakterystyczny dla obszaru RLGD jest natomiast bardzo mały udział przemysłu, co w połączeniu z wysokimi walorami przyrodniczymi i kulturowymi – wskazanymi przez podmioty i osoby biorące udział w pracach nad LSR jako najważniejszy i najcenniejszy potencjał rozwojowy - predestynuje obszar RLGD do rozwoju turystyki i rekreacji, obok rozwoju gospodarki rybackiej i akwakultury. Niżej prezentujemy wykres odnoszący się do danych pozyskiwanych w ramach konsultacji LSR.

Grafika nr 2, Ocena przez respondentów zasobów obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, źródło: Prezentacja graficzna wyników badania opinii mieszkańców obszaru Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”, 2015

Na obszarze RLGD – mimo ewidentnych walorów przyrodniczych, jakim są: położenie w obrębie lub bezpośredniej bliskości jednego z bardziej atrakcyjnych miejsc krajobrazowych w kraju oraz wysoki potencjał turystyczny – liczba miejsc noclegowych oraz punktów gastronomicznych, a także miejsc sprzyjających rekreacji nie odpowiada powyższej charakterystyce. Podobnie uznali mieszkańcy obszaru, biorący udział w konsultacjach. Wyrażone opinie prezentuje wykres niżej.

Moim zdaniem najważniejsze kierunki rozwoju obszaru RLGD "Jurajska Ryba" to:

Grafika nr 3, Wskazanie przez respondentów kierunków rozwoju obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, źródło: Prezentacja graficzna wyników badania opinii mieszkańców obszaru Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”, 2015

III.1.5 Charakterystyka współczesnej działalności rybackiej

Obecnie, na terenie każdej z gmin należących do RLGD, występują liczne kompleksy stawów rybnych i urządzeń do hodowli ryb reofilnych, o łącznej powierzchni użytkowej stawów około 625 ha. Gospodarka rybacka prowadzona jest w 18 mniejszych gospodarstwach karpionych o powierzchni użytkowej od 0,3 ha do 16 ha oraz w 12 większych o powierzchni 20-100 ha, natomiast 3 gospodarstwa prowadzą hodowlę pstrąga.

Powierzchnia go-	Nazwa gospodarstwa	Gmina
------------------	--------------------	-------

spodarstwa		
hodowla pstrąga		
	Gospodarstwo Rybackie Pstrąg Andrzej Grzesiak IMPORT-EKSPORT	Przyrów
	Agnieszka Piszczala, Marek Piszczala	Janów
	Hodowla Pstrąga Dariusz Piech	Koniecpol
hodowla karpia		
0,03-20 ha	Gospodarstwo Rybackie Pstrąg Andrzej Grzesiak IMPORT-EKSPORT	Przyrów
	Gospodarstwo Rybackie "Łysiny" Michał Fiuty	Koniecpol
	Bożena Motłoch	Janów
	Maciej Cykowski	Janów
	Zbigniew Gorczyczyński	Lelów
	Agnieszka i Waldemar Glinka	Szczekociny
	Gospodarstwo "Wygietzów" Zbigniew Oduliński	Irządze
	Jan Krzysztoń	Żarki
	Gospodarstwo Rybackie Jarosław Karoń	Żarki
	Sławek Karoń	Żarki
	Czesław, Zygmunt Makiela	Żarki
	Jan Gil	Żarki
	Karol Czyż	Żarki
	Małgorzata Gruz	Żarki
	Pietrucha Winicjusz	Żarki
	Miszczyk Ryszard	Żarki
	Krzysztof Duda	Żarki
Agnieszka Osadnik	Żytno	
Andrzej Nabiałek	Żytno	
20-100 ha	PPHU AMAZONKA Ryszard Sosnowski	Irządze
	Spółdzielcza Agrofirma Szczekociny	Szczekociny
	Gospodarstwo Rybackie Alojzy Kuczera	Lelów
	Piszczala Sebastian	Przyrów
	Wojciech Ćwikliński Hodowla Ryb Obiekt Cielętniki	Dąbrowa Zielona
	Gospodarstwo Rybackie Okołowice Mariusz Suchanowski	Koniecpol
	GR w Koniecpolu Igor Dziembor	Koniecpol
	Mariusz Obrat	Żytno
	Gospodarstwo Rybackie Pukarzów Janusz Ratajczyk	Żytno
	GR w Koźle Henryk Suchanowski	Żytno
	Gospodarstwo Rybackie Ciężkowiczki Tomasz Kalina	Żytno
Gospodarstwo Rybackie Ciężkowiczki Jacek Marczyński	Żytno	

Tabela nr 22, Źródło: wywiad kwestionariuszowy, opracowanie własne, stan za rok 2014

W tabeli 22 ujęto istnienie na obszarze dwóch wielkich gospodarstw - GR w Koniecpolu Igor Dziembor oraz gospodarstwa P.: Agnieszki Piszczala oraz Marka Piszczala, którzy nie przedstawili danych, umożliwiających ocenę produkcji. Informacje te (umieszczone w tabeli niżej) wpłynęłyby znacząco na zwiększenie ostatecznej liczby produkcji na obszarze RLGD. W tabeli 23 nie występują również dane dotyczące działalności istniejących w granicach obszaru RLGD okręgów PZW, ze względu na fakt, że okręgi prowadzą gospodarkę zarybieniową i jako takie stanowią ważny element

gospodarki rybackiej w ogóle (i należą do sektora rybackiego), nie prowadzą jednak produkcji. Tabela nr 23 w ujęciu jedynie produkcji wskazuje na liczbę etatów średniorocznych: 78, podczas gdy wraz z etatami występującymi w okręgach PZW jest to liczba 100,5 (PZW Okręg Częstochowa wskazuje 9 etatów, natomiast PZW Okręg Piotrków Trybunalski – 13,5). Na obszarze RLGD gospodarka rybacka prowadzona jest również z wykorzystaniem stawów betonowych (2) – ich powierzchnia wynosi w sumie 0,97 ha oraz innych urządzeń do hodowli ryb, tj. baseny, sadze, systemy recyrkulacji, o łącznej pojemności 3 403,87 m³, w których to głównie hoduje się ryby łososiowate reofilne (pstrąg, palia).

L.p.	Nazwisko i imię/ nazwa gospodarstwa	Gmina	Produkcja (w zł)	Liczba osób zatrudnionych na stałe	Pow. użytkowa stawów (w ha)	Pow. stawów betonowych (w ha)	Urządzenia (np. baseny, sadze) do hodowli ryb (w m ³)
1.	Gospodarstwo Rybackie Pstrąg Andrzej Grzesiak IMPORT-EKSPORT	Przyrów	5 971 800,00	11,0	6,53	0,51	220,00
2.	Sebastian Piszczala	Przyrów	323 394,30	3,0	57,98	0,00	0,07
3.	Wojciech Cwikliński Hodowla Ryb Obiekt Cielętniki	Dąbrowa Zielona	294 890,00	3,0	42,15	0,00	0,00
4.	Gospodarstwo Rybackie "Łysiny" Michał Fiuty	Koniecpol	86 850,00	3,0	10,00	0,00	0,00
5.	Hodowla Pstrąga Dariusz Piech	Koniecpol	1 984 800,00	5,0	0,00	0,28	3 000,80
6.	Gospodarstwo Rybackie Około-wice Mariusz Suchanowski	Koniecpol	907 440,00	3,0	99,97	0,00	65,00
7.	Bożena Motłoch	Janów	400,00	1,0	0,03	0,00	0,00
8.	Maciej Cykowski	Janów	12 600,00	1,0	0,90	0,00	
9.	Gospodarstwo Rybackie Alojzy Kuczera	Lelów	625 564,00	4,0	90,00	0,00	0,00
10.	Zbigniew Gorczyński	Lelów	3 600,00	2,0	0,40	0,00	0,00
11.	Spółdzielnia Agrofirma Szczekociny	Szczekociny	1 144 257,12	3,0	105,82	0,00	0,00
12.	PPHU AMA-ZONKA Ryszard Sosnowski	Irządze	167 400,00	5,0	46,23	0,17	0,00
13.	Gospodarstwo "Wygiełzów" Zbigniew Oduliński	Irządze	42 970,00	2,0	8,07	0,00	0,00
14.	Jan Krzysztoń	Żarki	10 700,00	2,0	5,02	0,00	0,00
15.	Gospodarstwo Rybackie Jarosław Karoń	Żarki	77 231,94	1,0	9,90	0,00	0,00

16.	Sławomir Karoń	Żarki	30 000,00	1,0	4,00	0,00	8,00
17.	Czesław, Zygmunt Makieła	Żarki	15 100,00	3,0	6,53	0,00	0,00
18.	Jan Gil	Żarki	21 400,00	4,0	0,57	0,00	20,00
19.	Karol Czyż	Żarki	10 400,00	1,0	1,00	0,00	0,00
20.	Małgorzata Gruz	Żarki	6 000,00	3,0	1,00	0,00	0,00
21.	Winicjusz Pietrucha	Żarki	57 000,00	3,0	9,00	0,00	90,00
22.	Ryszard Miszczyk	Żarki	19 200,00	1,0	1,23	0,00	0,00
23.	Gospodarstwo Rybackie Ciężkowiczki Tomasz Kalina	Żytno	282 786,00	2,0	28,00	0,00	0,00
24.	Gospodarstwo Rybackie Ciężkowiczki Jacek Marczyński	Żytno	343 195,00	2,0	33,30	0,00	0,00
25.	Gospodarstwo Rybackie Pukarzewów Janusz Rajczyk	Żytno	145 768,00	9,0	58,00	0,00	0,00

Tabela nr 23, Produkcja rybacka, zatrudnienie oraz powierzchnia użytkowa stawów na terenie działania RLGD (źródło: RRW-22 za 2014 r., informacje własne RLGD), dane za rok 2014

Na terenie RLGD dominuje chów i hodowla ryb łososiowatych (pstrąg tęczowy, pstrąg źródlany, palia) – łącznie 623 tony, natomiast karpia produkuje się w ilości 423 ton (ryby konsumpcyjne i materiał zarybieniowy). W mniejszym zakresie produkuje się inne gatunki ryb, tj. jesiotr – 23 tony oraz cenne rodzime gatunki, tj.: szczupak, lin, sandacz, sum europejski – 13 ton (źródło: RRW-22 za 2014 r.). Terytorium działania RLGD „Jurajska Ryba” obejmuje najbardziej skoncentrowany obszar gospodarki rybackiej na Górnym Śląsku.

Rok	Akwakultura (tony)					
	karp	pstrąg tęczowy, źródlany, palia	jesiotr	cenne rodzime gatunki (szczupak, lin, sandacz, sum europejski, boleń, jaz, kleń)	pozostałe	RAZEM
2010	560,00	403,00	0,00	5,00	-	968,00
2011	600,00	412,00	0,00	6,00	-	1018,00
2012	534,00	430,00	12,00	8,50	-	984,50
2013	540,00	410,00	15,00	12,00	-	977,00
2014	423,66	623,15	23,11	13,69	22,55	1106,16

Tabela nr 24: Produkcja ryb wg gatunków, Źródło: RRW-22 za 2014 r., informacje własne RLGD

Obecnie wszystkie wody płynące na terenie RLGD są użytkowane i dzierżawione od Skarbu Państwa przez Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego z siedzibą w Częstochowie (gminy w woj. śląskim: Dąbrowa Zielona, Koniecpol, Przyrów, Janów, Irządze, Szczekociny, Lelów, Żarki) oraz Okręg PZW z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim (gmina Żytno w woj. łódzkim). Gospodarowanie rybackie PZW jest bardzo istotne, gdyż prowadzi do zachowania lub odbudowy populacji ryb zagrożonych wyginięciem. Obwody rybackie, na podstawie operatów rybackich zarybia się cennymi ekologicznie, społecznie lub gospodarczo gatunkami ryb: szczupakami, sandaczami, sumami, okoniami, boleniami, jaziami, kleniami, brzanami, świnkami, linami, karasiami, karpami, lipieniami, pstrągami potokowymi i miętusami. Gospodarowanie PZW polega także na ochronie ekosystemów

wodnych, w tym na ochronie i wspieraniu naturalnego tarła, likwidowaniu zapór na rzekach lub budowaniu przepławek dla ryb, a także monitoringu wód pod kątem czystości i zapobieganiu przed zatruciami przemysłowymi oraz na dbaniu o linie brzegowe. PZW prowadzi działalność wędkarską i edukacyjną, głównie dla dzieci i młodzieży, związaną z ochroną środowiska i uświadamianiem ludności o ochronie gatunkowej. Wody, na których gospodaruje PZW, znajdują się w obwodach rybackich: Obwód rybacki rzeki Warta – Nr 2, Obwód rybacki rzeki Pilica – Nr 1 (PZW w Częstochowie) i Obwód rybacki rzeki Pilica – Nr 2 (PZW w Piotrkowie Trybunalskim). Ponadto koła wędkarskie PZW w Częstochowie gospodarują na łowiskach specjalnych poza obwodami rybackimi na powierzchni 63,5 ha (źródło: PZW Częstochowa).

Rzeki, stawy i inne zbiorniki użytkowane rybacko pełnią na terenie RLGD nie tylko funkcję gospodarczą, ale także inne ważne społecznie funkcje: funkcję retencyjną, będąc rezerwuarami wody, oczyszczają wodę ze związków biogenych, są stałym elementem krajobrazu, miejscem życia wodno-błotnych gatunków zwierząt i roślin przyczyniając się do utrzymania bioróżnorodności i kształtowania mikroklimatu. Tereny te, ich fauna i flora tworzą cenne zespoły walorów kwalifikujących ich do objęcia formami ochrony przyrody. Należy podkreślić, że do utrzymania terenów cennych przyrodniczo (objętych różnymi formami ochrony) i występujących tam gatunków niezbędna jest praca rybaków, a jej zaprzestanie spowoduje degradację tego środowiska.

Rybacy z terenu RLGD „Jurajska Ryba” zrzeszeni są także w innych stowarzyszeniach branżowych o zasięgu lokalnym lub ogólnopolskim tj. Świętokrzyski Karp Tradycyjny - Świętokrzyskie Stowarzyszenie Producentów Ryb Żywionych Metodą Tradycyjną Ziarnami, a także Towarzystwo Promocji Ryb „Pan Karp”, Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów Ryb w Poznaniu, Polskie Towarzystwo Rybackie w Poznaniu oraz Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych, które integrują i wspierają jurajskich rybaków, podejmując często wspólne działania promocyjne i branżowe.

Wszystkie gospodarstwa, oprócz stawów posiadają podstawową infrastrukturę do produkcji ryb, tj.: zimochowy, ziemne magazyny na ryby (płuczki), place i drogi dojazdowe, magazyny lub silosy paszowe, sprzęt rybacki (sieci, kasarki, łodzie), specjalistyczną odzież roboczą, koparki, ciągniki rolnicze, przyczepy paszowe czy kosiarki do pielęgnacji grobli. Posiadają także zaplecza socjalno-warsztatowe, magazyny i wiaty do przechowywania sprzętu. Rybacy oceniają stan swojej infrastruktury głównie jako średni lub słaby. W gospodarstwach nie są stosowane nowe technologie. Tylko nieliczne z nich wyposażone są w specjalistyczny transport do przewozu żywych ryb, umożliwiający dostawy bezpośrednie lub hurtowe.

Hodowane przez jurajskich rybaków ryby trafiają do sprzedaży głównie w okresie przedświątecznym. W dużej części sprzedawane są w ilościach hurtowych, pozostałe w ramach sprzedaży bezpośredniej: indywidualnemu klientowi na terenie gospodarstwa. Sprzedaż bezpośrednia jest prowadzona głównie w gospodarstwach pstrągowych (GR Pstrąg Andrzej Grzesiak, GR w Złotym Potoku Agnieszka i Marek Piszczala). Natomiast ze względu na atrakcyjność turystyczną terenu Jury Krakowsko-Częstochowskiej kilka gospodarstw posiada restauracje (smażalnie) rybne (GR Pstrąg Andrzej Grzesiak w Sygontce, GR w Złotym Potoku Agnieszka i Marek Piszczala, GR Andrzej Nabiałek w Silnicy, GR w Cielętnikach) lub prowadzi łowiska wędkarskie (GR Andrzej Nabiałek w Silnicy, GR w Cielętnikach). **Położone na terenie RLGD „Jurajska Ryba” gospodarstwa nie skorzystały z dofinansowania w ramach Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”, w ramach osi 4.**

Wzrastająca świadomość społeczeństwa nt. zdrowego odżywiania i spożywania zdrowego produktu żywnościowego jakim są ryby oraz ograniczone zasoby ryb morskich dają szansę na rozwój akwakultury. Dzięki temu oraz turystycznie atrakcyjnemu terenowi rybacy chcą rozwijać i dywersyfikować swoją działalność rybacką, jak i pozarybacką starając się o środki na dofinansowanie z nowego Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020. Rybacy wyrazili potrzebę dalszego modernizowania swoich gospodarstw, w tym między innymi wyposażania ich w nowy sprzęt, maszyny, technologie, nowe zaplecza gospodarcze i socjalne oraz rozwiązania w pracy podczas produkcji. W szczególności dotyczy to inwestycji polegających na budowie (rozbudowie), modernizacji lub rekultywacji stawów i innych zbiorników wodnych przeznaczonych do produkcji ryb (niecek, grobli, łowisk, urządzeń hydrotechnicznych, rowów), zniszczonych w wyniku ich degradacji i eutrofizacji; a także wyposażaniu obiektów w odnawialne źródła energii. Planuje się także inwestycje na ciekach wodnych, tj. remont tamy, jazu wraz z mechanizmami regulacji wody oraz remont kanału

przeciwpowodziowego zakup i montaż urządzeń do napowietrzania stawów poprawiających jakość wody poprodukcyjnej. Dzięki temu zostanie odtworzona powierzchnia użytkowa stawów, poprawi się bilans i jakość wody oraz środowiska, a co za tym idzie jakość produkcji.

Planuje się także budowę lub remont płuczek do odławiania ryb, magazynów (płuczek) do przetrzymywania i sprzedaży ryb, dróg dojazdowych do stawów, wiat i budynków socjalnych i gospodarczych, magazynów na sprzęt i zboże, silosów zbożowych wraz z osprzętem, wyposażenie gospodarstw w prąd i wodę (podłączenie, budowa trakcji elektrycznej, instalacji oświetleniowej, studni), budowę ogrodzenia. Przewidywane są nowoczesne magazyny, urządzenia i budowle, które usprawnią sortowanie, sprzedaż i załadunek oraz poprawią warunki przetrzymywania ryb. Rybacy w dalszym ciągu potrzebują rozwijać swoje gospodarstwa poprzez zakup niezbędnego sprzętu, urządzeń i maszyn ułatwiających pracę w gospodarstwie, między innymi poprzez zakup samochodów i zbiorników wraz z osprzętem do transportu ryb, samochodu gospodarczego, sprzętu i urządzeń do natleniania wody, łodzi do karmienia i karmników dla ryb, gniotownika i śrutownika do zboża, ciągnika rolniczego, przyczep, kosiarki (także z łodzią) i innych sprzętów specjalistycznych, w tym sprzętu do załadunku i rozładunku zboża oraz połowu ryb. Przewidują także zakup specjalistycznych urządzeń do ochrony i monitoringu obiektów hodowlanych oraz istniejącej infrastruktury przed szkodnikami i kłusownikami, w tym także budowę zabezpieczeń grobli przed bobrami.

Wraz ze wzrostem spożycia ryb pojawia się wśród konsumentów zainteresowanie różnymi gatunkami ryb słodkowodnych oraz innymi produktami akwakultury. Planuje się więc inwestycje mające na celu rozwój lub dywersyfikację dotychczas prowadzonej produkcji na gatunki tj.: rak, karp, pstrąg, jesiotr, sandacz. Działania te będą wymagały inwestycji związanych z adaptacją istniejących zbiorników, stawów na nowe hodowle. Będą polegały na budowie wylęgarni i urządzeń (budowli) do chowu i hodowli pstrągów, w tym instalacji napowietrzających i ciekłego tlenu.

Wraz z nowymi oczekiwaniami klientów, rybacy zauważają konieczność dostosowania swoich gospodarstw do sprzedaży zarówno żywych ryb, jak i w różnym stopniu przetworzonych, w szczególności łatwych i szybkich do przygotowania posiłku. Planują podejmować szereg działań mających na celu organizację całych łańcuchów dostaw, w szczególności polegających na rozwoju lub urządzaniu punktów sprzedaży bezpośredniej MOL oraz zakładów przetwórczych. Inwestycje będą polegały w szczególności na zakupie lub budowie patroszalni, wędzarni, basenów do sprzedaży ryb, a także na zakupie specjalistycznych środków transportu do przewozu zarówno ryby żywe, jak i przetworzonej. Wykorzystując potencjał swoich gospodarstw, rybacy chcą także różnicować swoją działalność rybacką, podejmując działania w sferze usług budowlanych, tj.: roboty ziemne (zakup maszyn: spychacza, koparki, samochodów wraz z budową zaplecza); usług agroturystycznych, turystycznych, rekreacyjno-wypoczynkowych, wędkarskich, w tym m.in. poprzez organizowanie łowisk wędkarskich, budowę miejsc łowiskowych dla wędkarzy, pływających domków do rekreacyjnego połowu ryb, obiektów małej architektury dla wędkarzy i wypoczywających, bazy noclegowej, czy przygotowania szlaków kajakowych; usług gastronomicznych (smażalnia, wyposażenie restauracji). Polski Związek Wędkarski planuje utrzymać pozycję lidera na polu usług wędkarskich na terenie RLGD, prowadzić działania propagujące turystykę wędkarską, a także pozyskiwać nowe wody w drodze inwestycji czy dzierżawy. W celu realizacji tych zadań PZW planuje: zakup terenowego środka transportu wraz z basenami i instalacją natleniającą, umożliwiającego dotarcie do większości miejsc wprowadzania materiału zarybieniowego; wyposażenie społecznej straży rybackiej w środki transportu i narzędzia obserwacji (kamery pułapkowe, itp.) oraz zakup urządzeń do interwencyjnego natleniania wody na skutek zatruc i kłesk żywiołowych (przyduchy zimowe, susza) w postaci dyfuzorów ceramicznych (nano- i mikropęcherzykowych). Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba” w ramach realizacji Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020, zgodnie z oczekiwaniami ankietowanych rybaków, powinna prowadzić działania ułatwiające pozyskiwanie dotacji unijnych oraz dzięki informacji i promocji LSR, PO RYBY oraz EFMR wspierać działania związane z produkcją, dystrybucją i sprzedażą. Rybacy oczekują również, że RLGD będzie organizowała szkolenia branżowe, jak i pozabranżowe, w tym między innymi: z transportu żywych zwierząt, efektywnej hodowli ryb, rozpoznawania chorób ryb i podstawowych zasad profilaktyki, z konserwacji i użytkowania obiektów stawowych, ochrony przed szkodnikami (bobrami, wydrami, ptactwem drapieżnym), z marketingu, turystyki, zarządzania i przedsiębiorczości.

Planowane inwestycje (wg kwestionariusza)
- zakup terenowego środka transportu wraz z basenami i instalacją natleniającą, umożliwiającego dostarcie do większości miejsc wprowadzania materiału zarybieniowego - wyposażenie społecznej straży rybackiej w środki transportu i narzędzia obserwacji
- dalszy rozwój sprzedaży ryb, sprzedaż bezpośrednia, budowa patroszalni, uruchomienie łowiska, agroturystyka, zakup samochodów do ryb żywych i przetworzonych, zakup traktora z przyczepą, kosiarki do trawy, łodzi z silnikiem do karmienia ryb, łodzi z kosiarką
- kompleksowa wymiana posiadanego sprzętu: ciągnik, przyczepy i kosiarki - zakup basenów do transportu ryb z osprzętem - budowa profesjonalnego obiektu do załadunku ryb, na środki transportowe z zapleczem socjalnym - budowa łowisk na podstawowych stawach
- rozbudowa stawów - zakup ciągnika i zestawu maszyn, zakup łodzi i karmnika dla ryb - budowa ramp i zbiorników betonowych do przechowywania i sprzedaży ryb - wymiana starych mniczków na nowe
- pogłębienie i oczyszczenie stawów - regeneracja grobli - zakup sprzętu do hodowli: gniotownika, śrutownika, kosiarki
- rekultywacja i modernizacja stawów, budowa stawu, odnowa grobli, czyszczenie stawów, - budowa sortowni do ryb, płuczki, - budowa magazynu na środki chemiczne, pasze, innych budynków gospodarczych ułatwiających hodowlę ryb - dokończenie instalacji oświetlenia
- modernizacja stawów - budowa miejsc łowiskowych dla wędkarzy - inwestycja w szeroko pojęte przetwórstwo karpia dla indywidualnego klienta
- odmulenie, naprawa grobli - budowa studni głębinowych - ogrodzenie terenu

W ramach konsultacji mieszkańcy obszaru mogli ocenić (w skali od 1- najmniej ważne do 5 - najbardziej ważne) działania związane z rozwojem sektora rybackiego. Za najważniejsze wyrażającą opinię uznali: podnoszenie wartości produktów i tworzenie miejsc pracy - 3,76 pkt./5, następnie: wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich - 3,60 pkt./5; wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego - 3,58 pkt./5; propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego - 3,47 pkt./5; powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju - 3,32 pkt./5.

III.1.6 Charakterystyka aktywności społecznej obszaru RLGD

Na terenie objętym Lokalną Strategią Rozwoju aktywnie działają organizacje społeczne, organizacje zarejestrowane (w KRS lub w innych ewidencjach), nieformalne grupy społeczne oraz cztery Lokalne Grupy Działania funkcjonujące w ramach programu LEADER (Stowarzyszenie „Partnerstwo Północnej Jury”: Gmina Przyrów, Gmina Janów, Gmina Lelów, Gmina Żarki; Stowarzyszenie „Razem na wyżyny”: Gmina Dąbrowa Zielona; Stowarzyszenie LGD „Perła Jury”: Gmina Szczekociny, Gmina Irządze; LGD „Region Włoszczowski”: Gmina Żytno, Gmina Koniecpol). Bardzo ważną formą aktywności społecznej na obszarze RLGD „Jurajska Ryba” są wyróżniające się działania wędkarzy, zrzeszonych w licznych kołach Polskiego Związku Wędkarstwa. Rozwój usług związanych z wędkarstwem rekreacyjnym przyczynia się do wzrostu dochodów, tworzenia lub utrzymania miejsc pracy poprzez dywersyfikację działalności społeczno-gospodarczej, szczególnie w sektorze turystycznym. Duży wpływ na rozwój turystyki, w szczególności wędkarskiej na terenie Rybackiej Lokalnej Grupy Działania mają aktywnie działające Koła PZW.

III.2 Spójność obszaru RLGD (inna niż przestrzenna)

III.2.1 Środowisko przyrodnicze obszaru RLGD

Jedną z najważniejszych cech, która spaja i wyróżnia obszar RLGD „Jurajska Ryba” jest bogactwo przyrodnicze związane z położeniem geograficznym tego terenu. Obszar, leżący w obrębie Wyżyny Przedborskiej od wschodu ograniczony jest Wyżyną Kielecką, a od północy Wzniesieniami Południowomazowieckimi. Wyżyna Przedborska stanowi geologiczne przedłużenie Niecki Nidziańskiej i otaczających ją pasm wzniesień. Wyżyna dzieli się na sześć jednostek fizycznogeograficznych, do których należą m.in.: Próg Lelowski (rozpościerający się na terenie 12 gmin, z czego 7 leży w granicach RLGD: Lelów, Janów, Irządze, Przyrów, Koniecpol, Dąbrowa Zielona, Szczekociny) oraz Niecka Włoszczowska (w jej obszarze położone są m.in. gminy: Szczekociny, Irządze, Koniecpol, Lelów, Przyrów).

Gmina	Użytki rolne (ha)	Grunty pod stawami (ha)	Grunty leśne (ha)	Grunty zabudowane i zurbanizowane (ha)
Dąbrowa Zielona	6131	45	3432	297
Irządze	5070	66	1653	325
Janów	6468	16	7591	488
Koniecpol	10046	222	3575	616
Lelów	8339	111	3420	448
Przyrów	5199	27	2315	346
Szczekociny	9158	brak danych	3019	867
Żarki	6342	36	3014	434
Żytno	10959	205	8044	399
Suma	67712	728	36063	4220

Tabela nr 25, Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, dane na 31.12.2013 r. opracowanie własne

W ujęciu szerszym obszar RLGD pod względem fizyczno-geograficznym należy do prowincji Wyżyny Polskiej, do Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, w której części leży Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, zwana Jurą. To jedno ze słynniejszych pod względem krajobrazowym miejsc w kraju jest kompozytem płyt wapieni górnourajskich, schodzącym ku utworom kredowym Niecki Nidziańskiej. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, położona na wysokości 300 – 500 m, zbudowana jest w całości ze skał wapiennych. Ponad powierzchnię wyżyny wznoszą się liczne skałki wapienne, tzw. ostańce wyrzeźbione przez zjawiska krasowe. Nie wszystkie gminy wchodzące w skład RLGD należą do grupy gmin „jurajskich” (związane bezpośrednio z Jurą są gminy: Janów, Lelów, Przyrów i Żarki), jednak oddziaływanie tego zaplecza wpływa także na rozwój i tych terenów.

Powierzchniowe ciek płynące na obszarze RLGD są przede wszystkim reprezentowane przez dwie rzeki: Wiercicę i Pilicę. Wiercica, przepływająca przez Przyrów, Janów oraz część terenu gminy Dąbrowa Zielona, jest ważnym czynnikiem funkcjonowania kompleksów hodowlanych, zwłaszcza w pierwszych dwóch przytoczonych gminach. Oba istniejące źródła (Zygmunta i Elżbiety) rzeki stanowiącej prawy dopływ Warty, znajdują się w miejscowości Złoty Potok (gm. Janów). Charakterystyczny, podmokły charakter dna i szybki nurt pozwala na efektywne uprawianie rekreacyjnych spływów kajakowych. Jurajskie „Niebieskie Źródła”, zasilające Wiercicę, stanowią niewątpliwą atrakcję turystyczną gminy Przyrów. Pilica, najdłuższy lewy dopływ Wisły, stanowi jeden z najbardziej atrakcyjnych szlaków wodnych w Polsce. Na obszarze RLGD rzeka ta występuje na terenach gmin Szczekociny, Żytno, Koniecpol i Lelów. Rzeka Białka, blisko 27-kilometrowy dopływ Pilicy, przepływa łącznie przez trzy gminy należące do RLGD. Ciek ma swe źródło w Irzadzach, przechodzi przez Lelów, natomiast kończy swój bieg w Koniecpolu. To właśnie w tym mieście znajdują się dwa zalewy. Pierwszy z nich, będący miejscem pełniącym przede wszystkim funkcje rekreacyjne (kąpielisko, wypożyczalnia sprzętu wodnego), zasilany jest rzeką Pilicą i jego powierzchnia wynosi 7,54 ha. Drugi, stanowiący spiętrzenie rzeki Białki, jest głównie dla

osób zainteresowanych łowieniem ryb. Również na tej rzece, w Lelowie powstał zarybiony zalew, który często stanowi miejsce różnego typu zawodów wędkarskich.

Na obszarze RLGD występuje silna koncentracja stawów hodowlanych, w większości prywatnych, z których największe to: Sygnotka, Knieja (gm. Przyrów), Cielętniki (gm. Dąbrowa Zielona), Okołowice (gm. Koniecpol), Pstrągarnia Raczyńskich (gm. Janów), Jaworznik (gm. Żarki) oraz dwa kompleksy (102ha) w Pukarzowie (Żytno). Ponadto w gminie Janów występują cztery stawy pełniące funkcje dekoracyjne - Sen Nocy Letniej, Amerykan, Guców, Irydion, a w gminie Przyrów zbiornik Julianka.

Parki Krajobrazowe i Rezerваты Przyrody

Na terenach gmin należących do RLGD występują dwa parki krajobrazowe. W gminie Przyrów znajduje się Park Krajobrazowy „Stawki” o łącznej powierzchni blisko 1800 ha, który jest najmniejszym tego typu obszarem w kraju. Oprócz powierzchni zalesionych, na „Stawki” składa się wiele, charakterystycznych dla obszaru dorzecza Wiercicy, stawów i obszarów podmokłych. Ze względu na sporą odległość od terenów zasiedlonych, park ten stanowi siedlisko wielu rzadkich gatunków zwierząt, np. bociana czarnego. Gminy Janów i Żarki, to dwie z trzynastu gmin, na terenie których znajduje się Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd”, o łącznej powierzchni blisko 6 tysięcy hektarów. Wyjątkowość tego obszaru związana jest z niespotykanym zróżnicowaniem przyrodniczym oraz obecnością charakterystycznych fortyfikacji, które stanowią jedną z największych atrakcji turystycznych Jury. Na terenie parku występuje względnie mała liczba stałych wód powierzchniowych.

Charakterystyczna dla obszaru RLGD jest kumulacja aż ośmiu rezerwatów przyrody. Cztery z nich (Parkowe, Kaliszak, Ostrężnik, Bukowa Kępa) znajdują się w gminie Janów, zajmując łącznie powierzchnię 224,8 hektarów. Specyficznym obszarem jest, znajdujący się na obszarze Parku Krajobrazowego „Stawki”, rezerwat „Wielki Las”. Jest to teren podmokły, a w niektórych miejscach bagienny stwarzający doskonałe warunki dla rozwoju rzadkich gatunków zwierząt. Pozostałe rezerваты znajdują się w gminach Koniecpol („Borek”), Irządze („Kępina”) oraz Żarki („Cisy Przybynowskie”).

Natura 2000

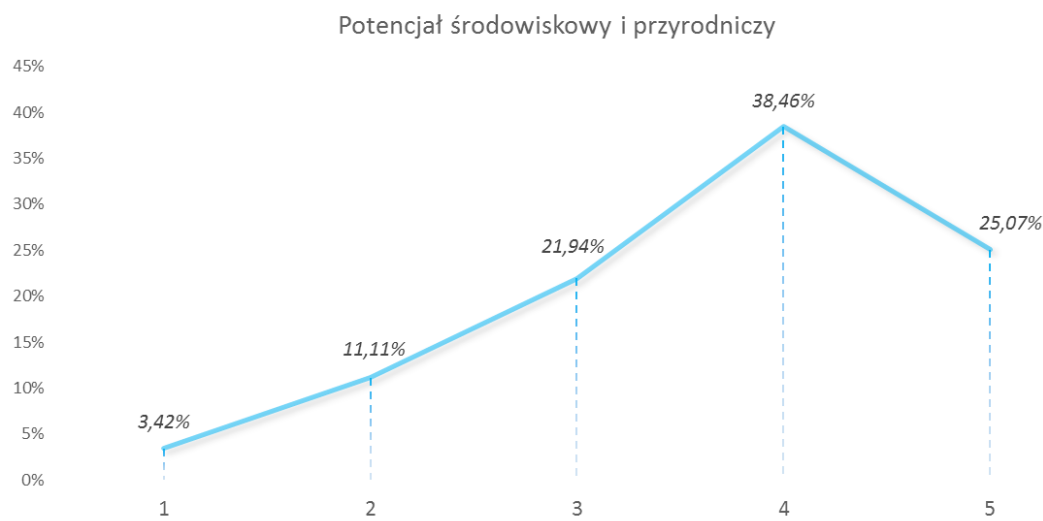
W celu ograniczenia kosztów i zwiększenia efektywności ochrony cennych z punktu widzenia całej Europy gatunków i siedlisk, powstał program sieci obszarów Natura 2000. Na terenach gmin należących do RLGD, zostało wyszczególnionych osiem stref należących do programu Natura 2000. Obszar „Niecka Włoszczowska” objął swoim zasięgiem gminy: Przyrów, Koniecpol, Lelów, Szczekociny oraz Irządze, koncentrując się na zapewnieniu bezpieczeństwa wielu zagrożonych gatunków ptaków, takim jak, np. rybitwa białowąsa. W ramach obszaru „Doliny Górnej Pilicy”, gminy Koniecpol, Lelów, Szczekociny i Żytno zdecydowały się objąć ochroną siedliska, w szczególności łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe oraz górskie i niżowe murawy bliźniaczkowe. Problem „Suchego Młyna” (Szczekociny, Lelów, Koniecpol), to osuszenie mokradeł oraz ich zarastanie. Koniecpol oraz Żytno, w ramach „Ostoi Maluszyńskiej”, zobowiązały się zadbać o stan siedlisk m.in. pachnicy dębowej, ograniczając zanieczyszczenie wód. Ochrona warzuchy polskiej, jako ważnego dla Europy gatunku roślin, jest związana z istnieniem strefy „Źródła Rajeczniczy”. „Ostoja Złotopotocka”, to obszar, położony w całości na terenie gminy Janów, dla którego największym zagrożeniem jest wzmożony ruch turystyczny. Na terenie gminy Żytno występują także tereny zaliczane do stref „Torfowiska Żytno-Ewina” oraz „Las Dębowiec”, które objęte są ochroną ze względu na zmniejszającą się liczbę siedlisk zagrożonych gatunków.

Rzeźba terenu oraz dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna były szczególnie sprzyjającymi warunkami do tworzenia sztucznych zbiorników wodnych, w tym rozległych kompleksów stawów. W oparciu o stawy od kilku stuleci prowadzona jest rozwinięta gospodarka rybna – głównie hodowla karpia. Cenne środowisko przyrodnicze poddane zostało zróżnicowanym formom ochrony przyrody, co z jednej strony wpływa na postrzeganie tego terenu, jako szczególnie atrakcyjnego pod względem przyrodniczym, sprzyjającym aktywnej rekreacji, czy rozwijania kwalifikowanych form turystyki, a z drugiej – jako obszaru wymagającego szczególnej ochrony środowiskowej, z ograniczonymi możliwościami rozwoju gospodarczego opartego na przemyśle.

Mieszkańcy obszaru, wyrażający swoją opinię w ankietach oraz bezpośrednio podczas otwartych spotkań określili potencjał środowiskowy i przyrodniczy obszaru, jako najważniejszą jego

szansę rozwojową, przyznając mu w sumie średnią 4,03. na 5 pkt. Był to najwyższej oceniony potencjał obszaru RLGD.

Grafika nr 4, Ocena potencjału obszaru RLGD, Źródło: Prezentacja Graficzna Wyników Badania Opinii Mieszkańców Obszaru Działania RLGD

III.2.2 Turystyka obszaru RLGD

Rzeka Pilica w górnym biegu przepływa przez gminy Szczekociny, Koniecpol, co umożliwia w tych miejscach organizowanie spływów kajakowych. W Wiercicy oraz w Szczekocinach Ochotnicza Straż Pożarna dysponuje kajakami i organizuje spływy. W Koniecpolu na zalewie zasilanym rzeką Pilicą istnieje kąpielisko, a na drugim zalewie, zasilanym rzeką Białką są zorganizowane miejsca dla wędkarzy. Na terenie Lelowa, organizowane są spływy pontonowe rzeką Białką. W gminie Irządze spływy kajakowe odbywają się na rzece Krztyń, w której można również łowić ryby. Kajakami do Przyrowa można dopłynąć rzeką Kozyrką oraz Wierciwą, a w trakcie spływu na zbiorniku „Julianka” można podziwiać unikatowe „Niebieskie Źródła”. W Żarkach dodatkową atrakcją czekającą na turystów jest odkryty basen z dwoma boiskami do plażowej piłki siatkowej. Na terenie gminy jest także sześć siłowni zewnętrznych ze ścieżką zdrowia oraz plac zabaw dla najmłodszych.

W pięciu gminach RLGD zorganizowano dla mieszkańców i turystów ciekawe trasy questingowe. W gminie Przyrów przygotowano dla zwiedzających quest przyrodniczy „Quest o kucście”. Wytyczona trasa (przez miejscowości: Juliankę, Sygontkę, Zalesice) ukazuje fragment kuesty, zbudowanej z wapieni. W gminie Lelów można wziąć udział w kucście tematycznym „Lelów dwóch kultur”, którego trasa zapoznaje z polską i żydowską historią obszaru. Quest przyrodniczy pt. „Spacer po dnie jurajskiego morza w Złotym Potoku” to jedna z atrakcji gminy Janów. Natomiast w gminie Żarki można poznać historię tej miejscowości dzięki kuestowi historycznemu – „Żarki wczoraj i dziś – szlakiem pociągła i drajfusa”. Gmina Dąbrowa Zielona może pochwalić się kuestem tematycznym pt. „Kamienne dzieci przy Dąbrowskim Kościele”.

Gmina Żarki oferuje turystykę pieszą, rowerową, konną oraz wspinaczki (piesze wędrówki Szlakiem Warowni Jurajskich, Źarecki, Zamonitu, im. Barbary Rychlik). Szlak Orlich Gniazd prowadzi głównie przez gminy: Przyrów oraz Irządze i zahacza o okolice Gminy Żarki. Rowerem można zwiedzić Szlak Zagród Agroturystycznych (cztery zagrody; plastyczno-kulinarna, kozia, strusia, z końmi), Szlak rowerowy im. K. Karlińskiego, Zygmunta Krasieńskiego, Myszków-Siewierz, oraz szlak Orlich Gniazd.

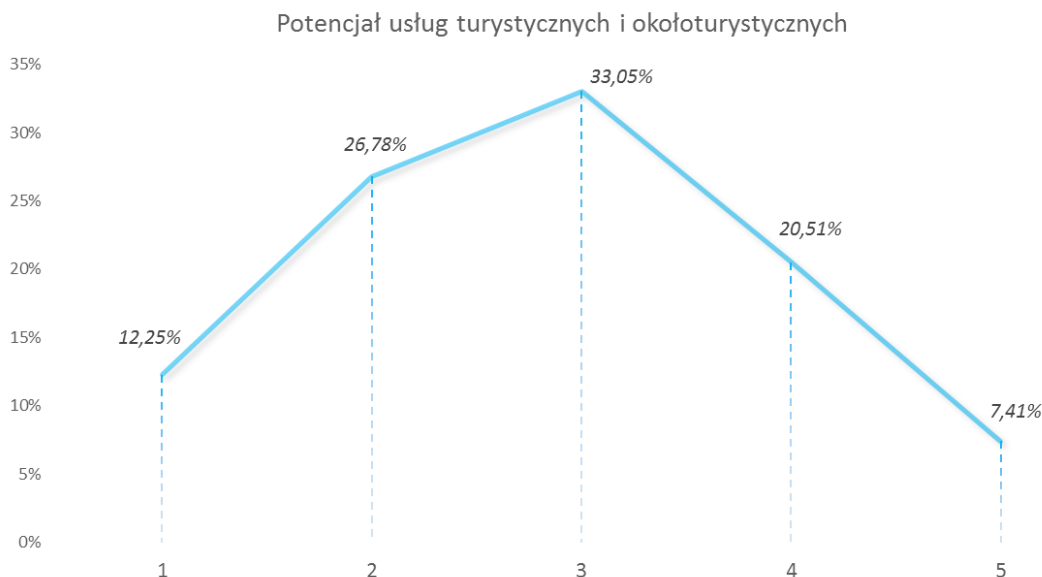
Do najciekawszych tras turystyki konnej należy zaliczyć 220 kilometrowy Transjurajski Szlak Konny od Krakowa do Częstochowy, natomiast Stadnina Jaroszkówka zapewnia westernowe wakacje. Stajnia Wolta Jaworzniak (oddalona 3 km od Żarek) oprócz indywidualnej jazdy, specjalizuje się w sporcie hipicznym, natomiast miłośnicy wspinaczki górskiej znajdą w gminie Żarki miejsce warte uwagi - Skały Rajcy, oferujące 36 dróg wspinaczkowych. W Gminie Irządze warto zobaczyć źródła Rajeczniczy, które wchodzi w skład obszaru Natura 2000 oraz znajdujące się na terenie kompleksu leśnego „Lasy Pradelskie” z rezerwatem „Kępina”. Atrakcją gminy Koniecpol są duże kompleksy leśne. W 2002 roku powstała tu „Ścieżka rowerowa przyrodniczo-dydaktyczna” (trasa obejmuje

rynek, zbiornik wodny, obiekt pałacowo-parkowy, Nadleśnictwo Koniecpol, żeremie bobrów, rezerwat „Borek”).

Pomimo tak znaczących walorów i atrakcji turystycznych sieć szlaków turystycznych, zarówno pieszych, jak i rowerowych nie obejmuje całego obszaru RLGD. Za wyjątkiem gminy Janów niewystarczająca jest infrastruktura turystyczna i promocja walorów obszaru. Brakuje także szlaków turystycznych w sąsiedztwie stawów (choć istnieją te związane z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego oraz walorów krajobrazowych) oraz powiązania miejsc związanych z hodowlą ryb i możliwością uprawiania wędkarstwa z bazą noclegową i gastronomiczną oraz innymi atrakcjami turystycznymi. Na terenie RLGD niedostateczna jest liczba punktów gastronomicznych oferujących spożycie świeżych ryb, czy punktów handlowych sprzedaży detalicznej ryb. Rozkład takich punktów jest nierównomierny w granicach całego obszaru.

Mieszkańcy tego terenu, wyrażający swoją opinię w ankiecie oraz podczas wywiadów w trakcie otwartych spotkań, potwierdzają powyższe dane. Wysoka ocena potencjału środowiskowego i przyrodniczego jest w opozycji do obecnych możliwości wykorzystania tego potencjału – w sumie aż 72,08% osób oceniło potencjał usług turystycznych (gastronomia, noclegi, przewodnicy) oraz okołoturystycznych (wypożyczalnie sprzętu, miejsca rekreacji) na 1, 2 lub 3 pkt. w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena najniższa, a 5 najwyższa (w tym: 39,03% zaznaczyło punkty 1 lub 2). Odzwierciedlenie tych opinii prezentuje wykres poniżej.

Grafika nr 5, Ocena potencjału obszaru RLGD, Źródło: Prezentacja Graficzna Wyników Badania Opinii Mieszkańców Obszaru Działania RLGD

III.2.3 Uwarunkowania historyczne i geograficzne gospodarki rybackiej

Tradycja hodowli ryb na terenie działania Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba” sięga głównie czasów powojennych, ale istnieją na tym obszarze także gospodarstwa rybackie powstałe w latach wcześniejszych. Od XIX w. na terenie gminy Żytno kompleksy stawów rybnych należały do rodziny hrabiów Ostrowskich i Potockich, mających swoją siedzibę w Maluszynie. Po II wojnie światowej majątek ten stanowił własność Skarbu Państwa, następnie został sprywatyzowany, a gospodarka rybacka prowadzona jest tam do dziś. W gminie Dąbrowa Zielona, w miejscowości Cielętniki stawy rybne założyła rodzina Torgułów w p. XVIII w. Przez wieki przechodziły one w ręce kolejnych rodzin. W roku 1945 zostały upaństwowione i przekazane Zakładowi Rybackiemu w Maluszynie, a od 1994 r. są znowu w posiadaniu prywatnym. Przedwojenną genezę (XIX w.) mają także stawy w Jaworzniku w gminie Żarki, gdzie hodowla ryb oparta była na stawach młyńskich. Stawy te od pokoleń są w posiadaniu rodziny Czyżów. Większe i mniejsze obiekty stawowe znajdują się na terenie każdej z gmin należących do RLGD „Jurajska Ryba”. Dominuje w nich gospodarka karpiowa, ale hoduje się także jesiotry (gminy Żytno i Koniecpol) i inne gatunki ryb.

Natomiast Złoty Potok w gminie Janów nieodłącznie związany jest z hodowlą pstrąga (którego hodowla dominuje na obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej). Stąd podobno zaczął się triumfalny pochód tej ryby na stoły całej Europy. W drugiej połowie XIX wieku hrabia Edward Raczyński postanowił wykorzystać krystalicznie czystą wodę ze źródeł „Zygmunta” i „Elżbiety”, i założyć tu hodowlę ryb łososiowatych. W 1881 r. pod nadzorem Michała Girdwojnia nastąpił pierwszy wylęg pstrąga z ikry przywiezionej z USA. Teren przeznaczony pod gospodarstwo rybackie obejmował 22 stawy usytuowane wzdłuż rzeki Wiercicy i był pierwszym, a zarazem największym pstrągowym gospodarstwem rybackim w kontynentalnej Europie. Warunki geograficzne sprzyjają także hodowli pstrąga na terenie gmin Przyrów i Koniecpol.

Na powstanie stawów hodowlanych jak i pstrągarni ma niewątpliwie wpływ bogata sieć hydrograficzna zlewni rzeki Wiercicy (w tym Kanał Lodowy) i Pilicy (w tym rzeka Baryczka, Białka i Krztynia), a także podziemne źródła i wody artezyjskie, charakterystyczne dla Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Od wieków istotną rolę w życiu miejscowej ludności odgrywały także tereny nadrzeczne, gdzie dla ubogiej ludności rybołówstwo obok zbieractwa było głównym źródłem zarobku. Działalności odłowowej w celach konsumpcyjnych na tych wodach już się nie prowadzi. Ze względu na małą ilość ryb drapieżnych, rosnącą eutrofizację wód śródlądowych i zwiększającą się presję wędkarską zmienił się charakter śródlądowej działalności połowowej. Produkcja żywności stała się mniej istotna niż zarządzanie zasobami ryb dla celów środowiskowych i rekreacyjnych.

III.3 Problemy społeczne obszaru

Procesy obserwowane w granicach obszaru RLGD, związane są przede wszystkim ze zmniejszeniem liczby ludności obszaru oraz stagnacją w sektorze rybactwie. Otwarcie granic w obszarze Unii Europejskiej rodzi skutki społeczne, a te z kolei konsekwencje gospodarcze, zarówno pozytywne, jak i negatywne. Z jednej strony nastąpił wzrost wymiany myśli, towarów i usług, rozwój nowych technologii, z drugiej zmienia się charakter pracy (etatyzm zastępowany jest nową organizacją zatrudnienia na umowach cywilno-prawnych), coraz większe jest zapotrzebowanie na wysokie kwalifikacje, a maleją oferty związane z pracą wymagającą niskich kompetencji. Kwalifikacje zresztą coraz szybciej tracą na wartości, w związku z czym rozwija się potrzeba ustawicznego kształcenia, pracownicy obecni i potencjalni są dużo bardziej mobilni (kompetencyjnie oraz geograficznie). Inne skutki – jeszcze nie akceptowane powszechnie – to elastyczny wiek emerytalny, promowanie dłuższej aktywności zawodowej oraz podejmowanie działań na rzecz aktywności osób wyłączonych z rynku pracy. Istotnym problemem związanym z rynkiem pracy obszaru jest sytuacja materialna tych grup, które odczuwają realne zagrożenie egzystencji: stracili bądź są przekonani, że stracą pracę, a ich wiek, mobilność, czy kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom rynku. Nie powstają zakłady pracy (mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa), dostosowane do potencjału obszaru, czerpiące z jego zasobów i innowacyjne. Mieszkańcy obszaru mają słabą motywację do zakładania własnej działalności gospodarczej, nie widzą bowiem sensu w działaniach na obszarze, gdzie nie ma popytu na określone usługi, obawiają się skutków nieprecyzyjnych zapisów, nie wspierających gospodarki decyzji administracyjnych. W związku z peryferyjnym położeniem nie mają szans na dostęp do informacji oraz doradztwa. Uczestnicy konsultacji wskazali powyższe jako największe bariery rozwojowe obszaru.

Na podstawie danych pierwotnych (istniejących opracowań, analiz i raportów) oraz danych wtórnych (ankiet, kwestionariuszy, wywiadów przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych w trakcie prac nad LSR) Forum pracując nad opracowaniem dokumentu wyznaczyło najważniejsze obszary związane z rozwojem obszaru, traktowanego, jako wielosektorowa płaszczyzna współpracy. Były to:

- rozwój i innowacyjność sektora rybactwa;
- dywersyfikacja zatrudnienia w sektorze rybactwie w oparciu o istniejące zasoby środowiskowe i przyrodnicze oraz rybacką tradycję i kulturę;
- rozwój turystyki i rekreacji związanej z wodami obszaru oraz terenami przyległymi do wód;
- organizację wydarzeń promocyjnych i integracyjnych związanych z tradycją i kulturą rybacką;
- edukację dot. wartości zasobów obszaru.

Potencjał ten został poddany ocenie podczas warsztatów poświęconych analizie SWOT. Uczestnicy potwierdzili wyniki ankiet, ale odnieśli się również do zagrożeń wynikających z zaobserwowanych trendów ogólnokrajowych: migracji zarobkowej ludzi młodych, coraz mniejszej

liczby ludności, zmiany struktury demograficznej, bezrobocia, konieczności wsparcia osób potrzebujących, specyfiki lokalnego rynku gospodarczego oraz niewspółmiernego rozwoju gmin wchodzących w skład RLGD. Wnioski wynikające z tych dyskusji stały się podstawą do wyznaczenia w diagnozie LSR najważniejszych zapisów, które będą mieć wpływ na rozwój obszaru, w tym na zapisy kryteriów wyboru operacji.

ISTOTNE KWESTIE WSPÓŁCZESNEJ SYTUACJI SPOŁECZNEJ OBSZARU:

1. Depopulacja i zmiany w strukturze demograficznej: zmniejszająca się liczba mieszkańców, zmiany w strukturze wieku, osób w wieku pozaprodukcyjnym; wyłączenie gospodarcze i ekonomiczne osób młodych oraz osób w wieku 50 i więcej lat. Brak pracy wśród osób młodych oznacza, że rzadziej decydują się na założenie rodziny, nie uczestniczą w konsumpcji, tym samym osłabiając potencjalny wzrost PKB, w końcu – podejmują decyzję o wyjeździe, wpływając na najpoważniejszy problem gminy: depopulację. W granicach obszaru nie występują także działania zawodowej animacji osób starszych.
2. Mała aktywność gospodarcza, wykorzystująca zasoby obszaru, w tym zmniejszająca się aktywność w sektorze rybackim, niedostateczne wsparcie lokalnych przedsiębiorców tej branży (również rolników) przez instytucje publiczne, brak dostępu do informacji i doradztwa o możliwościach wsparcia rybaków, nieskuteczna promocja obszaru, mała innowacyjność sektora rybackiego.
3. Słaba integracja społeczna: niechęć mieszkańców do tworzenia nowych struktur, do współpracy i integracji; brak sieci współpracy, w tym tych związanych z gospodarką rybacką; poczucie braku wpływu na rozwój obszaru, niedocenywanie, a czasami nawet brak znajomości potencjału lokalnego.

ROZDZIAŁ IV: ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego podmiotu, W (Weaknesses) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego podmiotu, O (Opportunities) – szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego podmiotu szansę korzystnej zmiany, T (Threats) – zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego podmiotu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej. Informacje zostały opracowane na podstawie analizy dokumentów pierwotnych, wtórnych, konsultacji społecznych, wywiadów podczas otwartych spotkań i warsztatów poświęconych analizie SWOT. Zapisy analizy SWOT zostały opublikowane w wersji projektu na stronie rlgd.przyrow.pl w celu zebrania ostatecznych opinii wszystkich interesariuszy.

Podczas spotkań otwartych uczestnicy, stanowiący zróżnicowaną grupę reprezentacji społeczności obszaru, dyskutowali nad zapisami SWOT i przeprowadzali z udziałem trenerów analizę tych zapisów. Ze względu na fakt, że analiza zasobów uznana została za najważniejszy aspekt LSR, a odniesienia do niej powinny znaleźć się w części diagnozy opartej na statystyce oraz w celach i przedsięwzięciach, uczestnicy spotkań uznali, że mając na uwadze zróżnicowanie zasobów, należy wyodrębnić w analizie słabych i mocnych stron obszary tematyczne. Szanse i zagrożenia zostały natomiast uznane jako zewnętrzne możliwości i ograniczenia rozwojowe, które w podobnym stopniu mogą wpływać na każdy z tych obszarów – dlatego w tej części analizy SWOT nie dzieliliśmy ich na zakresy merytoryczne. W analizie SWOT wykorzystaliśmy wyniki badań przeprowadzonych w pierwszym etapie prac nad LSR oraz opinie wyrażone w kwestionariuszu adresowanym do podmiotów gospodarczych branży rybackiej. Wyniki analizy SWOT zostały opublikowane na stronie rlgd.przyrow.pl i poddane ponownym konsultacjom społecznym. W tabelach niżej kolorem zielonym zaznaczyliśmy te wskazania uczestników konsultacji, które zostały uznane za szczególnie ważne dla rozwoju obszaru. Była to dla nas również wskazówka przypisania określonych wag kryteriom wyboru operacji. Kolorem zielonym zaznaczone zostały pozycje oceniane przez uczestników konsultacji, jako najważniejsze w każdej kategorii, do nich też wskazaliśmy odniesienia do diagnozy.

MOCNE STRONY

**ODNIESIENIE DO
DIAGNOZY**

Czyste środowisko i wyjątkowy mikroklimat	PODROZDZIAŁ III.2.1
Położenie geograficzne – Jura Częstochowska, dorzecze Pilicy	PODROZDZIAŁ III.2.1
Położenie komunikacyjne – drogi, kolej	
Duża ilość obszarów chronionych: rezerваты, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu	PODROZDZIAŁ III.2.1
Unikatowe walory krajobrazowe i przyrodnicze, w tym gatunki wpisane do polskiej czerwonej księgi roślin	PODROZDZIAŁ III.2.1
Mało dużych zakładów przemysłowych zanieczyszczających środowisko	PODROZDZIAŁ III.1.4
Interesujące gatunki chronione fauny i flory, bogactwa naturalne	PODROZDZIAŁ III.2.1
Możliwości uprawiania turystyki kwalifikowanej (np. Wspinaczka skały rajcy w gminie Żarki)	PODROZDZIAŁ III.2.2
Trasy questingowe	
Interesujące obiekty architektoniczne związane z historią obszaru i dziedzictwem kulturowym: pałacyki, dworki, kościoły, krzyże, kapliczki	
Część obszaru w sieci ekologicznej „Natura 2000” (np. Specjalny obszar ochrony siedlisk „torfowiska Żytno – Ewina”)	PODROZDZIAŁ III.2.1
Aktywne instytucje kultury – szeroka oferta adresowana do różnych odbiorców	
Atrakcyjne tereny rekreacyjno-turystyczne łatwo dostępne dla mieszkańców pobliskich aglomeracji województwa śląskiego, małopolskiego, łódzkiego i mazowieckiego	PODROZDZIAŁ III.2.2
Muzeum Zygmunta Krasińskiego w Żłotym Potoku	
Rozpoznawalna, kojarząca się z czystym i zdrowym środowiskiem marka „Woda Jurajska”	
Duża liczba stanowisk archeologicznych	
Urozmaicona rzeźba terenu (ostańce wapienne)	
Sukcesy działających na obszarze zespołów regionalnych	
Sfomalizowana działalność pszczelarzy, żeglarzy, myśliwych	PODROZDZIAŁ III.1.6
Aktywność organizacji społecznych: LGD, stowarzyszeń, klubów sportowych, jednostek OSP	PODROZDZIAŁ III.1.6
Ciekawy folklor i tradycje rybackie wciąż obecne w życiu mieszkańców	PODROZDZIAŁ III.2.3
Bogate zasoby wód podziemnych	
Dostępność komunikacyjna – dogodne połączenia drogowe i kolejowe z ośrodkami miejskimi woj. śląskiego, łódzkiego, mazowieckiego	
Wysoki wskaźnik zalesienia terenu i cenne zasoby runa leśnego	PODROZDZIAŁ III.2.1
Szlak kulinarny „Śląskie Smaki”, do którego mogą się przyłączyć lokale gastronomiczne	PODROZDZIAŁ III.1.4
Spływy kajakowe, plaże nadrzeczne	
Szlaki konne	
Gospodarstwa agroturystyczne i edukacyjne	
Piękne i nietypowe nazwy miejsc: Sen Nocny Letniej, Brama Twardowskiego, Diabelskie Mosty, Wampirek, Sroga Skała,	
Rozwijanie edukacyjnych ścieżek przyrodniczych	
Potoki w gminie Janów i Lelów	PODROZDZIAŁ III.2.1
Zalewy na rzece Białce i Pilicy	PODROZDZIAŁ III.2.1
Rozwinięta sieć szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych	
Biała Lelowska oraz Pilica – korytarze ekologiczne (lokalny	PODROZDZIAŁ III.2.1

i ponadregionalny)	
Duża ilość podań, legend i opowieści związanych z lokalnymi wydarzeniami, miejscami, mieszkańcami	
Duża liczba osób profesjonalnie zajmujących się rybactwem	PODROZDZIAŁ III.1.5
Sfomalizowana działalność wędkarzy	PODROZDZIAŁ III.1.6
Położenie obszaru w zlewniach rzek: Warty, Białki, Pilicy, Wiercicy	PODROZDZIAŁ III.2.1
Pstrągarnia w Żłotym Potoku	PODROZDZIAŁ III.1.4
Dolina Wiercicy ze stawami	PODROZDZIAŁ III.2.1
Produkty tradycyjne związane z rybami: złotopotocki karp smażony, złotopotocki pstrąg z rusztu oraz inne produkty kulinarne	PODROZDZIAŁ III.2.3
Rybne rzeki – łowiska (karp, leszcz, płoć, okoń, lin, szczupak, sandacz, amur)	PODROZDZIAŁ III.1.5

SLABE STRONY	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
Niezadowalający stan infrastruktury technicznej (kanalizacja) i społecznej (obiekty szkolne, sportowe, domy kultury)	
Za mało w stosunku do potrzeb miejsc parkingowych	
Niedoinwestowanie sektora rybackiego w latach 2007 – 2013 ze względu na fakt, że nie powstała lokalna grupa rybacka	PODROZDZIAŁ III.1.5
Odływ wykwalifikowanych osób do miast (aglomeracja śląska, Warszawa, Kraków, Łódź)	PODROZDZIAŁ III.1.1
Niedostateczna świadomość ekologiczna	
Niedocenianie własnego miejsca zamieszkania – słaba świadomość walorów obszaru	PODROZDZIAŁ III.1.4
Słabo rozwinięta infrastruktura miejsc odpoczynkowych dla aktywnych odwiedzających i turystów (rowerzyści, jeźdźcy) – jak altany, miejsca postojowe, ławki, śmietniki	PODROZDZIAŁ III.2.2
Odływ wykwalifikowanych osób do miast (aglomeracja śląska, Warszawa, Kraków, Łódź)	
Nierównomierny rozwój miejscowości, a nawet całych gmin	PODROZDZIAŁ III.3
Niespójna promocja obszaru: brak jednolitego systemu identyfikacji wizualnej (wspólnego znaku, hasła, zasad wykorzystywanych w materiałach)	PODROZDZIAŁ III.3
Brak (prócz gminy Żarki) internetowych planerów turystycznych	
Brak szkoleń związanych z rozwojem społecznym dla liderów, organizacji pozarządowych, sołtysów, radnych, urzędników, przedsiębiorców	
Niedostateczna wymiana dobrych praktyk między samorządami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami z ich partnerami z innych regionów Polski i Unii Europejskiej	PODROZDZIAŁ III.1.6
Mało tanich miejsc noclegowych: pól biwakowych, kempingowych	PODROZDZIAŁ III.2.2
Mała świadomość wśród mieszkańców, jak ważny jest zdrowy styl życia i zdrowe odżywianie się	
Niska świadomość i niska kultura ekologiczna	
Słaba współpraca placówek oświatowych i przedsiębiorców, a co za tym idzie: kształcenie niedostosowane do potrzeb rynku pracy	
Brak imprezy wiodącej dla całego obszaru związanej z karpem, czy pstrągiem mimo historycznych uwarunkowań tej gospodarki	PODROZDZIAŁ III.1.6

Zanieczyszczone i zamulone małe stawy	PODROZDZIAŁ III.1.5
Brak dostępności komunikacyjnej do miejsc takich jak mniejsze stawy, nabrzeża rzek itp.	PODROZDZIAŁ III.2.2
Stawy wykorzystywane tylko do hodowli, właściciele nie doceniają możliwości rozwoju związanego z turystyką, czy przetwórstwem	PODROZDZIAŁ III.1.5
Niedostateczne wyposażenie łowisk i miejsc wędkarskich, brak profesjonalnych przystani	PODROZDZIAŁ III.1.5
Niedostateczna infrastruktura techniczna i technologiczna przedsiębiorstw rybackich	PODROZDZIAŁ III.1.5
Niewykorzystanie połączeń rzekami niektórych gmin, np. Lelów – Koniczpol – brak odpowiedniej infrastruktury	PODROZDZIAŁ III.2.2
Brak miejsc magazynowania sprzętu wodnego	
Brak zorganizowanych systemów sprzedaży ryb	PODROZDZIAŁ III.1.5
Słaba dostępność komunikacyjna do gospodarstw rybackich – brak dróg lub ich nieodpowiedni standard	PODROZDZIAŁ III.1.5
Kłusownictwo na stawach hodowlanych	PODROZDZIAŁ III.1.5
Słabo rozwinięta infrastruktura turystyki wodnej i wędkarskiej (stanice, baza noclegowa i gastronomiczna, sprzęt pływający, pomosty, slipy do wodowania łodzi, stanowiska dla osób niepełnosprawnych, pomosty, punkty widokowe)	PODROZDZIAŁ III.2.2
Brak szlaków wędkarskich powiązanych z akwenami wędkarskimi, połączonych z trasami rowerowymi, pieszymi, ścieżkami edukacyjnymi	PODROZDZIAŁ III.2.2
Niewystarczająca promocja ryb i produktów rybnych	PODROZDZIAŁ III.2.2
Brak przetwórci ryb, fileciarni, patroszalni ryb	
Brak nowoczesnej aparatury do monitoringu wody w zbiornikach hodowlanych pod kątem parametrów fizyko-chemicznych	
Nadmierny rozrost populacji kormorana czarnego, wydry i czapli siwej zagrażający hodowli ryb	
Mała powierzchnia magazynowa do przetrzymywania produktów rybactwa	PODROZDZIAŁ III.1.5
Brak wydawnictw kulinarnych związanych z rybami, tradycją i kulturą rybacką	PODROZDZIAŁ III.2.3
Niedostateczne zaplecze kół gospodyń wiejskich do promocji produktów kulinarnych związanych z rybami	PODROZDZIAŁ III.1.6

SZANSE	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
Rosnący popyt na potrawy z ryb i wraz z tym coraz większa ich konsumpcja	PODROZDZIAŁ III.1.5
Rozwój działalności organizacji rybackich	PODROZDZIAŁ III.1.6
Ogólnopolskie akcje społeczne promujące spożywanie ryb	
Coraz więcej imprez w kraju i za granicą o charakterze targowym i gospodarczym związanym z gospodarką rybacką	
Fundusze unijne	
Rozwój nowych form turystyki, związanych z walorami lokalnymi i zasobami wiejskimi	PODROZDZIAŁ III.2.2
Wzrastająca świadomość wartości promocji i dostępu do informacji	PODROZDZIAŁ III.1.6
Pozytywne wzorce innych regionów – w kraju i za granicą	
Rozwijanie się sprzedaży w oparciu o łowiska specjalne	PODROZDZIAŁ III.1.5

Możliwość prowadzenia dodatkowej działalności związanej z wypoczynkiem w atrakcyjnych naturalnych terenach (lasy, wody, łąki) – agroturystyka	
Tworzenie nowych miejsc pracy w turystyce, rekreacji, agroturystyce rybackiej	PODROZDZIAŁ III.1.5
Podnoszenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gmin obszaru	PODROZDZIAŁ III.1.6
Kształtowanie więzi społecznych oraz dalsza integracja środowisk rybackich	
Rozwój organizacji działających na rynku produktów rybnych	PODROZDZIAŁ III.1.5
Konsolidacja producentów ryb w celu lepszej reprezentacji ich interesów	
Wzrost znaczenia aspektów rekreacyjnych wędkarstwa przybrzeżnego i śródlądowego	PODROZDZIAŁ III.1.5
Wzrost znaczenia promocji w spożyciu ryb	PODROZDZIAŁ III.1.5
Wzrost świadomości konsumentów poszukujących ryb hodowanych na naturalnych paszach	PODROZDZIAŁ III.1.5
Rozwój i profesjonalizacja organizacji wędkarskich	PODROZDZIAŁ III.1.6

ZAGROŻENIA	ODNIESIENIE DO DIAGNOZY
Nieodpowiednie postrzeganie przez potencjalnych klientów – hodowców i przetwórców ryb proponowanej oferty	
Rosnąca konkurencja na rynku ryb, w tym skuteczna promocja gatunków obcych	
Konkurencja hipermarketów, które oferują niższe ceny	
Działalność organizacji ekologicznych zniechęcająca do kupowania karpia na święta	
Zwiększona emigracja mieszkańców obszaru, zwłaszcza młodych i aktywnych	
Zagrożenie tanim importem ryb, ekspansja rynkowa ryb obcych	PODROZDZIAŁ III.1.5
Organizacje ekologiczne, które sprzeciwiają się obrotowi żywym karpem	PODROZDZIAŁ III.1.5
Występujące masowe choroby ryb, w tym pojawienie się nowych jednostek chorobowych w chowie ryb	PODROZDZIAŁ III.1.5
Zmniejszająca się liczba mieszkańców – emigracja zarobkowa	PODROZDZIAŁ III.1.1
Starzejące się społeczeństwo	PODROZDZIAŁ III.1.1
Marginalizacja i wyludnienie obszarów wiejskich	
Dalsze wyludnienie i wzrost średniej wieku, wywołany szczególnie odpływem młodzieży	
Globalizacja i produkcja masowa prowadząca do spadku konkurencyjności tradycyjnych lokalnych firm	
Ograniczone możliwości dywersyfikacji zatrudnienia osób odchodzących z rybactwa, wynikające z powolnego wzrostu gospodarczego	
Brak rekompensat za szkody wyrządzone przez kormorana czarnego, wydry i czaple siwe i innych (roznoszenie chorób)	PODROZDZIAŁ III.1.5
Ograniczanie areału stawów	
Brak racjonalnej gospodarki wodą	PODROZDZIAŁ III.1.5
Niestabilna polityka legislacyjna i fiskalna państwa	PODROZDZIAŁ III.1.5
Sezonowość sprzedaży ryb	PODROZDZIAŁ III.1.5

Obszar RLGD „Jurajska Ryba” jest dużym powierzchniowo terenem o zbliżonych warunkach przyrodniczych, objętych szczególną ochroną i siecią hydrologiczną, sprzyjającą rozwijaniu się sektora rybackiego i akwakultury oraz turystyki kwalifikowanej, opartej na rozwoju rekreacji wodnej oraz wędkarskiej. Korzystny mikroklimat, położenie na terenach wyżynnych, w obrębie lub bezpośredniej bliskości Jury Krakowsko-Częstochowskiej jest najważniejszym potencjałem rozwojowym. Liczne chronione gatunki fauny i flory oraz lokalizacja większości obszaru w obrębie różnych form ochrony przyrody, w tym ostoji Natura 2000 świadczy o dużych walorach przyrodniczych. Jednym z najbardziej cennych i znaczących lokalnych zasobów jest zróżnicowany, charakterystyczny krajobraz z udziałem rozwiniętej sieci hydrologicznej: rzek i stawów.

Dobre położenie administracyjne oraz powiązania komunikacyjne (drogi krajowe i wojewódzkie, gęsta sieć dróg lokalnych) umożliwiają dostęp do obszaru mieszkańcom sąsiednich aglomeracji. Mimo niedostatecznego rozwoju sektora rybackiego oraz infrastruktury opartej na tradycji i kulturze rybackiej oraz wędkarskiej w poprzednich latach rozpoczęły się już działania, które – wzmocnione przedsięwzięciami niniejszego dokumentu - mogą stać się impulsem rozwojowym. Atrakcyjne tereny do wypoczynku i rekreacji, dają możliwość do rozwoju turystyki na całym obszarze, w tym turystyki całorocznej i w różnej formie powiązanej z rybactwem; szlak kulinarny wzmocni działania związane z promocją punktów gastronomicznych oferujących ryby i produkty rybne. Obszar RLGD należy do terenów o znaczących predyspozycjach dla turystyki i rekreacji, ale jego walory rybackie i wędkarskie są wykorzystywane w sposób niewystarczający (prócz Złotego Potoku), infrastruktura turystyczna jest niewystarczająca, w szczególności brak jest kompleksowej oferty turystycznej opartej o dziedzictwo kultury rybackiej, powiązania w sieć głównych atrakcji i zagospodarowania stawów. Pomimo małej intensywności zagospodarowania turystycznego, obszar posiada predyspozycje do rozwoju turystyki krajoznawczej mającej znaczenie z uwagi na obiekty kultury materialnej i osobliwości przyrody oraz turystyki kwalifikowanej (kajakarstwo, turystyka piesza, rowerowa, wspinaczka skałkowa, jeździectwo, wędkarstwo, myślistwo, turystyka przyrodnicza) – jednodniowej i weekendowej, a także turystyki wiejskiej. Czyste i dobrze zachowane środowisko naturalne, z wyjątkowym mikroklimatem jest wielkim atutem obszaru - stąd wielkie szanse na rozwój agro- i ekoturystyki. Stosunkowo czyste wody w mniejszych rzekach gwarantują wędkarzom zadowalające połowy ryb, również w specjalnie do tego przeznaczonych łowiskach na stawach. Niektóre z rzek nadają się też dla turystyki kajakowej, co jest już w pewnym zakresie wykorzystywane.

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że jedną z głównych barier hamujących rozwój gospodarczy obszaru RLGD są bariery infrastrukturalne. W ujęciu ogólnym są to: niewystarczające zagospodarowanie turystyczne dostępnych publicznych miejsc rekreacji związanej z wykorzystaniem cieków i akwenów (występują tylko na obszarze niektórych gmin); brak publicznego systemu sanitarnego (publicznych toalet), co wpływa na pogarszający się stan środowiska; brak skoordynowanych działań interesariuszy LSR, wykorzystujących bogaty potencjał przyrodniczy i kulturowy, w tym oznakowania, udostępnienia i zagospodarowania atrakcji turystycznych; zindywidualizowane działania promocyjne – brak spójnego i wspólnego systemu identyfikacji wizualnej podmiotów sektorów tworzących partnerstwo. Słabe strony sektora rybackiego to: niedostatecznie rozwinięte pod względem technologicznym gospodarstwa, mała innowacyjność, brak skutecznego zabezpieczenia wód przed kłusownikami oraz zagrożeniami środowiska; niedostateczne zaplecze magazynowe; niedostateczną liczbę innych form działalności rybackich prócz hodowli; ograniczone możliwości wykorzystywania doświadczeń innych podmiotów, z innych obszarów; brak edukacji związanej ze specyfiką obszaru wśród dzieci i młodzieży zamieszkującej tereny gmin tworzących RLGD. Cechą charakterystyczną obszaru i jego mocną stroną jest duży potencjał rozwojowy, związany z licznymi stawami i tradycjami rybackimi sięgającymi XIX w. Obecnie stawy rybne są nie tylko wykorzystywane do hodowli, ale wiele z nich stanowi również ostoję rzadkich gatunków ptaków, roślin oraz piękny element krajobrazu, co sprawia, że stanowią one cenne zasoby dla rozwoju wędkarstwa, ekoturystyki, turystyki wiejskiej i krajoznawczej w oparciu o lokalne zasoby. Znaczna część małych, rodzinnych gospodarstw, z powodu niskiej rentowności działalności rybackiej, nie będzie w stanie utrzymać się wyłącznie z produkcji. Jest to związane z ogólnoświatowym procesem globalizacji i produkcji masowej oraz importem tanich ryb obcego pochodzenia (panga, tilapia). Szansą dla większości gospodarstw rybackich, jest rozszerzenie ich działalności (łowiska

specjalne, hodowla innych gatunków oprócz karpia i pstrąga, budowa patroszalni, fileciarni, smaźalni, sprzedaż bezpośrednia) lub dywersyfikacja źródeł ich dochodów i wprowadzanie nowej dodatkowej działalności (agroturystyka, ekoturystyka, usługi dla ludności).

Z całą pewnością szansę, jaką daje dofinansowanie działań w sektorze rybackim, będzie potrafiła wykorzystać wykształcona i doświadczona, aktywna kadra rybacka z obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, zrzeszona w organizacjach rybackich. Natomiast nowe możliwości związane z rosnącą konsumpcją ryb i jej coraz lepszą promocją oraz wzrost znaczenia wędkarstwa, wzmocnione przez mocne strony obszaru takie jak: bogactwo przyrodnicze i pięknie położone wśród lasów zbiorniki wodne i stawy, ekologiczne metody hodowli ryb pozwolą na wzrost dochodów sektora rybackiego i utrzymanie go na terenie RLGD w dobrej kondycji finansowej. Dodatkowo przy wprowadzaniu innowacyjnych technologii można będzie częściowo zniwelować słabe strony obszaru, takie jak: małe zróżnicowanie gatunkowe hodowanych ryb oraz brak nowoczesnej aparatury do monitoringu wód. Rozwój sprzedaży bezpośredniej uzupełni także atrakcyjność oferty turystycznej obszaru, co wraz z rozwojem małej infrastruktury turystycznej przy stawach, zachęci turystów i wędkarzy oraz poprawi dochodowość gospodarstw rybackich.

Najistotniejszymi słabymi stronami obszaru, które mogą spotęgować ryzyko związane z małą opłacalnością produkcji rybackiej, jest okresowy deficyt wód, nadmierny rozrost populacji kormorana czarnego, wydry i czapli siwej zagrażający hodowli ryb oraz sezonowość sprzedaży ryb. Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba” w ramach realizacji Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020, zgodnie z oczekiwaniami ankietowanych rybaków, w dalszym ciągu będzie promować karpia i pstrąga, jako produkt regionalny, a tym samym promować region z jego walorami przyrodniczo-kulturowymi oraz gospodarczymi zasobami rybackim, jako atrakcyjny dla mieszkańców, odwiedzających czy też inwestorów. Będzie propagować produkcję i sprzedaż karpia oraz pstrąga, w mediach, a także poprzez wydarzenia regionalne, zarówno w okresie sprzedaży przedświątecznej, jak i w ciągu całego roku.

Przedstawiciele wyrażają zainteresowanie konferencjami rybackimi, wyjazdami studyjnymi, w tym do producentów z innych krajów. Reprezentanci wszystkich sektorów uważają, że RLGD powinna, jako ich przedstawiciel w terenie, zabierać głos i mieć wpływ na strategiczne decyzje organów administracji państwowej i publicznej w sprawie branży rybackiej, w szczególności w kwestiach legislacyjnych dotyczących prawa wodnego czy ochrony środowiska. Powinna nieść wsparcie w budowaniu współpracy pomiędzy gospodarstwami, w podjęciu próby skonsolidowania producentów ryb oraz warunków jej sprzedaży. Ważna jest także rola RLGD w promowaniu obszaru poprzez wędkarstwo i działalność edukacyjną na temat zrównoważonego rozwoju rybactwa, jako ważnej lokalnej gałęzi gospodarczej oraz ważnego czynnika rozwoju społecznego i kulturalnego w regionie. Swoje potrzeby rybacy określili w kwestionariuszu pogłębionym oraz podczas otwartych spotkań i warsztatów poświęconych analizie SWOT.

ROZDZIAŁ V: CELE I WSKAŹNIKI

RLKS w ramach Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” może być realizowany na obszarach rybackich i akwakultury, tak, jak to ma miejsce w przypadku RLGD „Jurajska Ryba”. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia o EFMR *„obszar rybacki i obszar akwakultury oznacza obszar obejmujący brzeg morza, rzeki lub jeziora, obejmujący stawy lub dorzecze i charakteryzujący się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa lub akwakultury, który to obszar jest funkcjonalnie spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym”*. Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury, nie tylko w zakresie rybactwa, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej. Do rozwoju społecznego przyczynią się działania na rzecz promowania potencjału kulturowego i przyrodniczego obszaru, w tym upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego. Na potrzeby doprecyzowania poniższych celów i w związku z uniknięciem nie tylko ryzyka finansowania kosztu z więcej niż jednego funduszu, ale także zachowania dwusektorowości ustaliliśmy na poziomie LSR linię demarkacyjną między EFMR a EFRROW.

Główny cel interwencji PO Rybactwo i Morze 2014-2020:

Wsparcie działań w obszarze akwakultury, rybołówstwa, lokalnych strategii rozwoju, przetwórstwa i obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, realizacji celów Wspólnej Polityki Rybołówstwa i Zintegrowanej Polityki Morskiej przyczyniającej się do tworzenia długoterminowych zrównoważonych warunków środowiskowych niezbędnych do rozwoju gospodarczego i społecznego.

V.1 Wizja rozwoju obszaru

Najważniejszym celem każdego dokumentu strategicznego jest wizja rozwoju obszaru. Musi ona być zgodna z diagnozą, analizą SWOT, opinią mieszkańców zidentyfikowanymi problemami oraz wskazanymi zasobami. Wizja zobowiązuje jej realizatorów dłużej niż cele ogólne i cele szczegółowe, stanowi odległy w czasie punkt, w którym wszystko, co zaplanowaliśmy udało się z sukcesem osiągnąć. Z natury więc wizja jest bytem idealnym, rzadko osiąganym w pojęciu przyjmowanym w chwili jej wyznaczenia. Zapisy SWOT, wyniki diagnozy, opinie uczestników konsultacji i respondentów ankiet określają kierunek rozwoju sektora rybackiego i okołorybackiego obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, który wynika z faktycznych potrzeb społeczności zamieszkującej teren, związanych z branżą rybacką bezpośrednio lub pośrednio oraz tych, dla których branża ta jest szansą na rozwój. Potencjalnie mieszkańcy obszaru RLGD są przede wszystkim ważnym elementem w sieci dostaw produktów rybackich i akwakultury w województwach: śląskim oraz łódzkim. Jego międzyregionalność stanowi również o dużej szansie rozwojowej tego sektora. Należy zaznaczyć, że szanse te wzrastają ze względu na zmianę od 1 stycznia 2016 r. przepisów związanych ze sprzedażą bezpośrednią.

Środowisko przyrodnicze oraz walory krajobrazowe będą podstawą rozwoju usług turystycznych i okołoturystycznych nie związanych z podstawową działalnością rybacką, ale stanowiących rozwój tej działalności i jej dywersyfikację. W tym obszarze będą podejmowane działania, wynikające z realizacji konkretnych operacji, jednak ten potencjał oceniany obecnie przez interesariuszy, jako szczególnie wysoki jest wskazywany przez nich, jako niewykorzystany. Zarówno w pierwszym, jak i w drugim przykładzie ważnym narzędziem – wynika to zarówno z bezpośredniej opinii wyrażających opinię mieszkańców, jak i doświadczeń forum lokalnego oraz uczestników spotkań pracujących nad LSR – będzie prowadzenie skutecznych działań informacyjno-doradczych, w tym włączenie potencjalnych wnioskodawców oraz beneficjentów operacji realizowanych w ramach przedsięwzięć do tego procesu. Jest to tym ważniejsze, że na przestrzeni ostatnich lat znacząco pogorszyła się sytuacja demograficzna obszaru, a także zwiększyła indywidualizacja życia jego mieszkańców. Każdy postęp i rozwój wymaga zaangażowania społecznego – dlatego przyjęte przez nas cele są skupione na takim wykorzystaniu zasobów, który pozwoli różnym grupom społecznym, w tym administracji publicznej, rybakom oraz innym przedsiębiorcom sprostać wyzwaniom i zrobić kolejny krok ku wizji:

„Jurajska Ryba” – obszar zamieszkały przez ludzi, którzy doceniają lokalne zasoby i stwarzają możliwości dla rozwoju przedsiębiorczości związanej z gospodarką rybacką, interesującego wypoczynku oraz promocji dobrej, oryginalnej kuchni, wykorzystującej specyfikę obszaru i doświadczenia partnerów

W ramach LSR wsparcie mogą uzyskać operacje, które wpłyną na osiągnięcie celów Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego. Uszczegółowienia tych zapisów wynikające z rozporządzenia (w czasie opracowywania LSR zapisy rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4 było dopiero projektowane) umożliwiły wskazanie określonych beneficjentów oraz poziomu wsparcia, a tym samym stworzenie realnego i wykonalnego budżetu wdrażania LSR.

Realizacja lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność, zgodnie z zapisami art. 63 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) NR 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. wdrażana jest przez pięć celów.

1) Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury: operacje w ramach tego celu będą dostępne dla beneficjentów wskazanych

z rozporządzeniu, którymi nie muszą być jedynie podmioty sektora rybackiego, jednak to właśnie one będą preferowane, ze względu na szczególne znaczenie dla rozwoju obszaru, co zostało ujęte w kryteriach wyboru.

2) wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury

3) wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu;

4) propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury – realizacja tego celu będzie mogła odbywać się dzięki realizacji operacji przez podmioty publiczne i społeczne, podobnie jak w celu 5:

5) powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym oraz zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.

Cele LSR odnoszą się do wszystkich ww. pięciu celów, a zgodność przedsięwzięć z ww. celami wyraża się następująco: przedsięwzięcie 1.1.1 – cel 1; 1.1.2 – cel 3; 1.1.3 – cel 3, 1.2.1 – cel 5 i 4 (zintegrowanie); 1.2.2 – cel 5; 1.3.1 – cel 2; 1.3.2 – cel 2; 1.3.3 – cel 2; 1.3.4 – cel 2; 2.1.1 – cel 4; 2.1.2 – cel 4; 2.2.1 – cel 4; 2.2.2 – cel 4.

V.2 Związek celów i przedsięwzięć z diagnozą obszaru

Depopulacja i zmiany w strukturze demograficznej obszaru są wynikiem konieczności podejmowania pracy poza granicami RLGD. Obszar objęty niniejszą strategią – mimo ewidentnych zasobów – rozwija się gospodarczo słabo, a wiodący sektor rybacki nie ma możliwości w pełni wykorzystania potencjału i szans. Najważniejszą więc rzeczą wydaje się stworzenie odpowiednich warunków do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z sektorem rybackim oraz działaniami gospodarczymi prowadzonymi poza podstawowymi usługami rybackimi (turystyka, gastronomia, edukacja i promocja związane ze specyfiką obszaru).

Zarówno analiza SWOT, jak i ankiety oraz kwestionariusze wypełniane przez przedstawicieli sektora rybackiego wskazały, że niezwykle istotnym aspektem będzie doinwestowanie sektora pod względem infrastrukturalnym, sprzętowym oraz technologicznym. W szczególności dotyczy to inwestycji polegających na budowie, rozbudowie, modernizacji bądź remoncie stawów (niecek, grobli, łowisk, urządzeń hydrotechnicznych, rowów) w wyniku ich eutrofizacji i degradacji. Dzięki temu zostanie odtworzona powierzchnia użytkowa stawów, poprawi się jakość produkcji i bilans wody. Planuje się także budowę dróg dojazdowych do stawów, budynków socjalnych i gospodarczych, magazynów na sprzęt i zboże, czy silosów zbożowych. Planowane są także nowoczesne magazyny, które usprawnią sprzedaż oraz załadunek oraz poprawią warunki przetrzymywania ryb w celu sprzedaży całorocznej. Wybudowana zostanie także mechaniczna samołówka.

Wraz z nowymi oczekiwaniami klientów rybacy zauważają konieczność dostosowania swoich gospodarstw do sprzedaży zarówno ryb żywych, jak i w różnym stopniu przetworzonych, w szczególności łatwych do przygotowania szybkiego posiłku. Planują podejmować szereg działań mających na celu organizację całych łańcuchów dostaw, polegających zwłaszcza na rozwoju lub urządzaniu punktów sprzedaży bezpośredniej, MOL oraz zakładów przetwórczych. Inwestycje będą polegały głównie na zakupie lub budowie patroszalni, wędzarni, chłodni, punktu sklepowego, basenów do sprzedaży ryb, a także na zakupie specjalistycznych środków transportu do przewozu zarówno ryby żywej jak i przetworzonej.

Rybacy w dalszym ciągu potrzebują rozwijać swoje gospodarstwa poprzez zakup samochodów i zbiorników wraz z osprzętem do transportu ryb, samochodu gospodarczego, nowych sieci, odzieży roboczej, aeratorów, gniotownika do zboża, ciągnika rolniczego, kosiarki, koparki i innych sprzętów specjalistycznych, w tym sprzętu do załadunku i rozładunku zboża. Przewidują także zakup specjalistycznych urządzeń, tj. tlenomierz, mikroskop do badania warunków życia i zdrowotności ryb, a także urządzeń do ochrony i monitoringu obiektu hodowlanego i istniejącej infrastruktury przed szkodnikami i kłusownikami, w tym także samochodu do dozoru stawów. Wraz ze wzrostem spożycia ryb, pojawia się wśród konsumentów zainteresowanie innymi niż karp gatunkami ryb słodkowodnych. Planuje się więc inwestycje mające na celu dywersyfikację dotychczas prowadzonej produkcji karpiowej i handlu tymi rybami na inne gatunki ryb, tj. pstrągi, jesiotry, liny,

amury, sandacze (ryby towarowe, materiał zarybieniowy). W szczególności działania te będą wymagały inwestycji związanych z adaptacją istniejących zbiorników, stawów na nowe hodowle, budową wylęgarni i magazynów podchowowych.

Po zebraniu danych diagnostycznych, uzyskaniu informacji w ramach konsultacji społecznych oraz przy przyjęciu zapisów analizy SWOT, przeprowadziliśmy analizę przyczyn problemów i ich skutków, wykorzystując technikę drzewa problemów. Wyniki tej analizy przedstawiamy niżej (tabelaryczne odzwierciedlenie stanowi matryca logiczna – str. 46):

MATRYCA LOGICZNA

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczególne	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
PROBLEM 1.1: Rybacy i przedsiębiorcy branży rybackiej, działający na obszarze RLGD prowadzą gospodarkę w większości w mało innowacyjny i zrównoważony sposób		1.1. Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego	1.1.1 Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów służących gospodarce rybackiej obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, poprawa dostępności do tych obiektów, wyposażenie obiektów w sprzęt, urządzenia i/lub technologię	Trzy obiekty poddane interwencji	Dziesięciu przedstawicieli sektora rybackiego, którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023	Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć wpłynie w pośredni sposób na zwiększenie liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na tysiąc mieszkańców obszaru RLGD. Będą miały też wpływ na ograniczenie niekorzystnego wpływu zaobserwowanych problemów, które skutkują mało innowacyjną i słabo zrównoważoną, konserwatywną gospodarką rybacką, nie wykorzystującą zasobów obszaru RLGD. Zakładamy, że po realizacji LSR	Rosnący popyt na potrawy z ryb i wraz z tym coraz większa ich konsumpcja Rozwój działalności organizacji rybackich Zagrożenie tanim importem ryb, ekspansja rynkowa ryb obcych Występujące masowe choroby ryb, w tym pojawienie się nowych jednostek chorobowych w chowie ryb Brak rekompensat za szkody wyrządzane przez kormorana czarnego, wydry i czaple siwe i
			1.1.2 Odpowiednie do potrzeb warunki bezpieczeństwa w sektorze rybackim	Dwa obiekty, w których nastąpiła poprawa warunków pracy i/lub bezpieczeństwa			

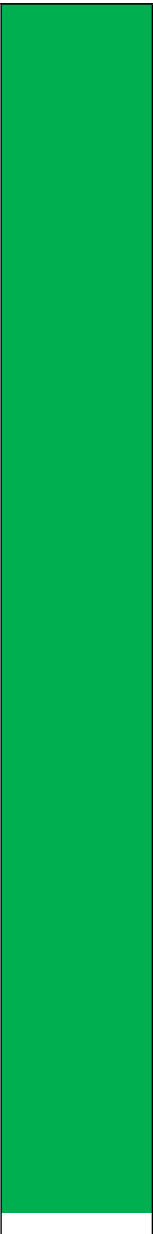
			1.1.3 Rewitalizacja zbiorników wodnych i terenów przyległych o walorach rekreacyjnych, edukacyjnych i przyrodniczych	Trzy zrewitalizowane obiekty		wskaźnik oddziaływania wyniesie 7 nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.	innych (roznoszenie chorób)
PROBLEM 1.2: Rybaczy i przedsiębiorcy branży rybackiej, a także podmioty społeczne i publiczne wspierające ich działalność, ograniczają się do działań jedynie w skali lokalnej, nie rozwijając rynków zbytu, nie tworząc nowych oraz zaniedbując promocję nowych produktów		1.2 Nowe oraz rozwijające się rynki zbytu produktów rybackich RLGD „Jurajska Ryba”	1.2.1 Rybacy, przedsiębiorcy branży rybackiej, organizacje społeczne i instytucje publiczne uczestnikami i/lub organizatorami wydarzeń lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych	Sześć zorganizowanych w granicach obszaru wydarzeń związanych z sektorem rybackim	Dwustu uczestników wydarzeń w latach 2016-2023, deklarujących reprezentowanie sektora rybackiego		Pozytywne wzorce innych regionów – w kraju i za granicą Konsolidacja producentów ryb w celu lepszej reprezentacji ich interesów Zagrożenie tanim importem ryb, ekspansja rynkowa ryb obcych
			1.2.2 Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym	Dwie powstałe sieci współpracy			

PROBLEM 1.3 Silny sektor rybacki – największy pod względem zatrudnienia oraz wartości obszar RLGD „Jurajska Ryba” bez możliwości pozyskania wsparcia ze źródeł zewnętrznych, a tym samym zagrożony ograniczeniem zatrudnienia w sektorze	1. INNOWACYJNA, ZRÓWNOWAŻONA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”	1.3. Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru	1.3.1 Rozpoczynanie działalności gospodarczej w sektorze rybackim	Sześć operacji związanych z podjęciem działalności	Szesnaście utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne	Rosnący popyt na potrawy z ryb i wraz z tym coraz większa ich konsumpcja Tworzenie nowych miejsc pracy w turystyce, rekreacji, agroturystyce rybackiej Zmniejszająca się liczba mieszkańców – emigracja zarobkowa Niestabilna polityka legislacyjna i fiskalna państwa
			1.3.2 Utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim oraz zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury i rybołówstwa	Sześć operacji pozwalających utrzymać dotychczasowe miejsca pracy		
			1.3.3 Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką	Cztery podmioty sektora rybackiego, które rozpoczęły działalność inną niż rybacka		

		RLGD „Jurajska Ryba”	1.3.4 Rozwijanie działalności gospodarczej sektora rybackiego	Pięć operacji związane z rozwijaniem podmiotów sektora rybackiego			
PROBLEM 2.1 Niedostępność infrastruktury turystycznej, okołoturystycznej i rekreacyjnej związanej ze specyfiką rybacką obszaru dla mieszkańców			2.1.1 Infrastruktura turystyczna i odpoczynkowa terenów przybrzeżnych i śródlądowych obszarów rybackich i akwakultury	Pięć zagospodarowanych infrastrukturalnie terenów	Pięćset osób, które w pierwszym roku po zakończeniu operacji skorzystały z nowopowstałej infrastruktury	Realizacja LSR wpłynie nie tylko na rozwój podstawowej działalności rybackiej, ale również na rozwinięcie usług niezwiązanych bezpośrednio z tą branżą. Dzięki interwencji EFMR	Rozwój nowych form turystyki, związanych z walorami lokalnymi i zasobami wiejskimi Podnoszenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej gmin

obszaru RLGD „Jurajska Ryba” oraz dla odwiedzających i turystów	2 ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”	2.1 Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”	2.1.2 Spójny system informacji i promocji obszaru RLGD „Jurajska Ryba”	Dwa wdrożone systemy promocyjne		nastąpi dywersyfikacja działalności gospodarczej prowadzonej przez podmioty sektora rybackiego, m.in. w obszarze usług turystycznych i okołoturystycznych, co wpłynie na poprawę postrzegania tej infrastruktury przez mieszkańców, odwiedzających oraz turystów. Zakładamy powtórzenie badań z roku 2015, w których nastąpi znaczący wzrost średniej oceny tego potencjału do poziomu 3,75 punktów.	obszaru Marginalizacja obszarów wiejskich Zwiększona emigracja mieszkańców obszaru, zwłaszcza młodych i aktywnych
PROBLEM 2.2 Słaba znajomość wśród mieszkańców obszaru, a także wśród potencjalnych odwiedzających i turystów oraz klientów			2.2.1 Promocja specyfiki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, w tym działania o charakterze: rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, wystawienniczym	Trzy wydarzenia promujące specyfikę obszaru	Dziesięć tysięcy osób, które otrzymały materiały promujące specyfikę obszaru		Rozwój organizacji działających na rynku produktów rybnych Wzrost znaczenia promocji w spożyciu ryb Rozwój i profesjonalizacja

<p>rybaków i przedsiębiorców branży rybackiej zasobów przyrodniczych, specyfiki obszaru, tradycji i kultury rybackiej</p>		<p>specyfika obszaru wspiera rozwój społeczny związany z tradycją i kulturą rybacką obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>	<p>2.2.2 Tworzenie stałej i przenośnej infrastruktury edukacyjnej, handlowej oraz ekspozycyjnej oraz jej wyposażenie</p>	<p>Trzy miejsca ekspozycji</p>			<p>organizacji wędkarskich</p>
---	--	---	--	--------------------------------	--	--	--------------------------------

CEL OGÓLNY 1:**INNOWACYJNA, ZRÓWNOWAŻONA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”****Wskaźnik: NOWO ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NA 1000 MIESZKAŃCÓW****Źródło wskaźnika: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych**

Uzasadnienie wyboru wskaźników: Obszar RLGD charakteryzuje specyficzna gospodarka związana z sektorem rybackim (rybołówstwo i akwakultura). Wykorzystanie tego potencjału jest podstawą rozwoju obszaru, co zostało zapisane w wizji. Rozwój ten będzie przebiegał dwutorowo: z jednej strony nastąpi rozwój oraz wsparcie sektora rybackiego, z drugiej: rozwój oraz wsparcie zasobów przyrodniczych i turystycznych, czyli usług (komercyjnych i publicznych) pobudzających ruch turystyczny na obszarze. Synergia obu tych kategorii wpłynie na pobudzenie gospodarcze całego obszaru, a zwłaszcza – dzięki EFMR – na rozwój gospodarki rybackiej, co będzie skutkowało powstaniem nowych podmiotów gospodarczych. Obiektywne dane opisują wskazany przez nas wskaźnik, do którego dane dostarcza Główny Urząd Statystyczny.

CEL SZCZEGÓŁOWY:**1.1 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego****Wskaźnik:****Liczba przedstawicieli sektora rybackiego, którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2022****Uzasadnienie wyboru wskaźnika**

Rozwój gospodarczy obszaru wspiera się na rozwoju specyficznego produktu lokalnego, jakim są produkty dostarczane przez sektor rybacki. Wykorzystanie tego zasobu i tej specyfiki wymaga dostosowania obiektów oraz otoczenia do obowiązujących standardów i umożliwienie rozwoju istniejących oraz

Przedsięwzięcia

Uzasadnienie przyjętych wskaźników produktów dla wszystkich przedsięwzięć: wybrane na podstawie diagnozy, opinii mieszkańców wyrażonych w konsultacjach oraz analizy SWOT przedsięwzięcia, wpłyną na osiągnięcie przyjętych celów rozwojowych dzięki realizacji konkretnych operacji w ramach tych przedsięwzięć. Wskaźniki produktu mają charakter ilościowy, nie jakościowy, ze względu na fakt, że nie można oszacować wartości bazowej – RLGD nie dysponuje wiarygodnymi danymi. Zgodnie z zaleceniami „Poradnika” bazowa wartość wskaźnika ilościowego wynosi 0. Każde z przedsięwzięć jest zadaniem generującym konkretny mierzalny wskaźnik, który dotyczy zmiany infrastrukturalnej bądź konkretnych działań o charakterze społecznym, zmieniających postawę, aktywność oraz zaangażowanie uczestników życia społecznego.

<p>przyszłych obiektów zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami przedstawicieli sektora. Operacje to zostały wskazane przez przedstawicieli branży rybackiej w badaniu przeprowadzonym na podstawie kwestionariusza pogłębionego oraz w trakcie spotkań i pracy nad analizą SWOT.</p>	<p>1.1.1 Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów służących gospodarce rybackiej obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, poprawa dostępności do tych obiektów, wyposażenie obiektów w sprzęt, urządzenia i/lub technologię</p> <p>1.1.2 Odpowiednie do potrzeb warunki bezpieczeństwa w sektorze rybackim</p> <p>1.1.3 Rewitalizacja zbiorników wodnych i terenów przyległych o walorach rekreacyjnych, edukacyjnych i przyrodniczych</p>
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY: 1.2 Nowe oraz rozwijające się rynki zbytu produktów rybackich RLGD „Jurajska Ryba” <u>Wskaźnik:</u> Liczba uczestników wydarzeń w latach 2016-2022, deklarujących reprezentowanie sektora rybackiego <u>Uzasadnienie wskaźnika</u> Rozwój obszaru wspierający się na rozwoju specyficznego produktu lokalnego, opartego o produkty sektora rybackiego nie jest możliwy bez udziału ludzi. Zwiększona integracja i współpraca podmiotów będzie wyrażona inicjowaniem wspólnych przedsięwzięć promocyjnych, również ponadlokalnych oraz podejmowaniem wspólnych działań. Wysoka wartość tego wskaźnika jest odpowiedzią na fakt prowadzenia do tej pory niespójnej polityki promocyjnej przez różne podmioty obszaru i co potwierdziła analiza SWOT. Im więcej osób włączy się w budowanie sieci współpracy, im więcej będzie kreować nowe wydarzenia promujące specyfikę obszaru, czy też uczestniczyć w tych wydarzeniach, tym większa jest szansa na rozwój lub pozyskanie nowych rynków zbytu.</p>	<p>1.2.1 Rybacy, przedsiębiorcy branży rybackiej, organizacje społeczne i instytucje publiczne uczestnikami i/lub organizatorami wydarzeń lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych</p> <p>1.2.2 Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym</p>
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY: 1.3 Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba” <u>Wskaźnik</u> Liczba utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne <u>Uzasadnienie wyboru wskaźnika</u> Jednym z elementów depopulacji jest migracja zarobkowa mieszkańców obszaru. Jako najpoważniejszy powód tej emigracji są względy finansowe, a nie brak miejsc pracy. Oferta rynkowa wskazuje na brak pracy za godne</p>	<p>1.3.1 Rozpoczynanie działalności gospodarczej w sektorze rybackim</p> <p>1.3.2 Utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim oraz zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury i rybołówstwa</p> <p>1.3.3 Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką</p> <p>1.3.4 Rozwijanie działalności gospodarczej sektora rybackiego</p>

wynagrodzenie. Z drugiej strony koszty zatrudnienia są w Polsce tak wysokie, że przedsiębiorców (mikro i małych) nie stać na zaproponowanie oczekiwanych warunków finansowych. W związku z tym konieczne jest połączenie kilku obszarów: rozwoju rynku produktów i usług, który pozwoli przedsiębiorcom zarabiać lepiej, prowadzenia działań edukacyjnych związanych z docenieniem lokalnych zasobów oraz wspierania zatrudnienia, zwłaszcza osób, które stanowią grupę defaworyzowaną. Wskaźnik mierzy liczbę podmiotów sektora rybackiego, które po otrzymaniu środków z EFMR rozwinęły własną firmę, tworząc co najmniej jeden etat średnioroczny.

Wskaźnik kluczowy

CEL OGÓLNY 2:

ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”

Wskaźnik: Zwiększenie średniej oceny potencjału usług turystycznych i okołoturystycznych obszaru RLGD, wyrażonej przez respondentów badania ankietowego

Źródło wskaźnika: Wyniki badań ankietowych prowadzonych w 2023

Uzasadnienie wyboru wskaźników: Podczas konsultacji prowadzonych z wykorzystaniem ankiet tradycyjnych oraz formularzy elektronicznych respondenci oceniali potencjał określonych kategorii rozwojowych obszaru. „*Potencjał usług turystycznych i okołoturystycznych na obszarze* ” uzyskał najniższą z ocen: średnia 2,84 (uczestnicy oceniali dany potencjał w skali od 1 do 5, gdzie „1” oznaczało najniższą ocenę, a „5” najwyższą). Podobnie niską ocenę ta branża uzyskała w ocenie uczestników spotkań oraz w analizie SWOT. Realizacja operacji w ramach zaproponowanych przedsięwzięć, a tym samym osiągnięcie celów szczegółowych wpłynie pośrednio na osiągnięcie celu ogólnego. Poprawa infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej ma charakter wielosektorowy oraz zintegrowany i dotyczy w takim samym stopniu infrastruktury publicznej, ogólnodostępnej, jak i komercyjnej, związanej z rozwojem gospodarczym przedsiębiorców. Badanie zostanie przeprowadzone przez powtórzenie w 2022 roku ankiety z roku 2015.

Zakładana wartość wskaźnika: 3,75%

<p>CEL SZCZEGÓŁOWY 2.1 Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba” <u>Wskaźnik</u> Liczba osób, które w pierwszym roku po zakończeniu operacji skorzystały z nowopowstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2022 Wartość: 500 <u>Uzasadnienie wyboru wskaźnika</u> Miejscowości, a nawet całe gminy obszaru rozwijają się nierównomiernie, tylko w części z nich powstaje nowa infrastruktura turystyczna, okołoturystyczna i rekreacyjna. Tereny nad wodami, będące w użytkowaniu podmiotów uprawnionych do rybactwa: publicznych, prywatnych, czy społecznych nie są w zasadzie w ogóle zagospodarowane, na co wskazują również zapisy SWOT. Utrudnia to dywersyfikację gospodarki rybackiej i wykorzystywanie potencjału wodnego w usługach poza podstawową branżą rybacką. Poprawa tej infrastruktury i jej wykorzystanie przez ludzi (mieszkańców obszaru, odwiedzających i turystów). Dlatego uznaliśmy, że ten wskaźnik będzie miał znaczenie dla oceny osiągnięcia celu. Wskaźnik kluczowy Cel związany z realizacją projektów współpracy oraz operacji własnych</p>	<p>2.1.1 Infrastruktura turystyczna i odpoczynkowa terenów przybrzeżnych i śródlądowych obszarów rybackich i akwakultury 2.1.2 Spójny system informacji i promocji obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2 Specyfika obszaru wspiera rozwój społeczny związany z tradycją i kulturą rybacką obszaru RLGD „Jurajska Ryba” <u>Wskaźnik</u> Liczba osób, które otrzymały materiały promujące specyfikę obszaru Wartość: 10 000 <u>Uzasadnienie wyboru wskaźnika</u> Na obszarze występują specyficzne kulturowe zachowania i działania wyrażone w obrzędach związanych z kulturą rybacką, pamięci historycznej obszaru, w kulinariach. Potencjał ten może być katalizatorem rozwoju gospodarczego sektora rybackiego, turystyki oraz narzędziem integrującym lokalną społeczność. Wspólnym problemem obszaru RLGD jest brak jednolitej polityki promocyjnej, brak kompleksowego systemu promocji produktów</p>	<p>2.2.1 Promocja specyfiki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, w tym działania o charakterze: rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, wystawienniczym 2.2.2 Tworzenie stałej i przenośnej infrastruktury edukacyjnej, handlowej oraz ekspozycyjnej oraz jej wyposażenie</p>

rybackich. Tożsamość kulturowa społeczności rybackich obszaru RLGD jest nierozzerwalnie związana z historią tej społeczności i opiera się na wyrażaniu tej specyfiki przez gospodarkę rybacką, obyczaje związane z chowem i hodowlą ryb i akwakultury, charakterystyczne potrawy. To, co nas łączy – kultura obszaru - jest najcenniejszym elementem integrowania się mieszkańców i motywowania ich do pracy na rzecz wspólnego dobra. Obecnie nie ma miejsc, w których ta specyficzna kultura może być promowana, eksponowana i gdzie stanie się narzędziem edukacji o historii i współczesności rybactwa.

Cel związany z realizacją projektów współpracy oraz operacji własnych

1.0	CEL OGÓLNY I	INNOWACYJNA, ZRÓWNOWAŻONA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASOBY RYBACKIE OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”				
1.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	1.1 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego				
1.2		1.2 Nowe oraz rozwijające się rynki zbytu produktów rybackich RLGD „Jurajska Ryba”				
1.3		1.3 Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba”				
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W 1.0	Nowo zarejestrowane w rejestrze REGON podmioty gospodarki narodowej na tysiąc mieszkańców obszaru RLGD „Jurajska Ryba”		sztuki	6,75	7	Główny Urząd Statystyczny - Bank Danych Lokalnych
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celów szczegółowych</i>	<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W 1.1	Liczba przedstawicieli sektora rybackiego, którzy skorzystali w pierwszym roku po zakończeniu operacji z powstałej infrastruktury w ujęciu lat 2016-2023		osoby	0	10	Sprawozdania beneficjentów
W 1.2	Liczba uczestników wydarzeń w latach 2016-2023, deklarujących reprezentowanie sektora rybackiego		osoby	0	200	Sprawozdania beneficjentów
W 1.3	Liczba utworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne		sztuki	0	18	Sprawozdania beneficjentów
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe		Wskaźniki produktu		

			Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)	Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
						początkowa 2015 rok	końcowa 2023 rok	
1.1.1	Budowa, przebudowa, rozbudowa i/lub adaptacja obiektów służących gospodarce rybackiej obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, poprawa dostępności do tych obiektów, wyposażenie obiektów w sprzęt, urządzenia i/lub technologię	Uprawnieni do rybactwa	Konkurs	Liczba obiektów poddanych interwencji	sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.1.2	Odpowiednie do potrzeb warunki bezpieczeństwa w sektorze rybackim	Uprawnieni do rybactwa	Konkurs	Liczba obiektów, w których nastąpiła poprawa warunków pracy i/lub bezpieczeństwa	sztuki	0	2	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.1.3	Rewitalizacja zbiorników wodnych i terenów przyległych o walorach rekreacyjnych, edukacyjnych i przyrodniczych	Uprawnieni do rybactwa organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs	Liczba zrewitalizowanych obiektów	sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania

1.2.1	Rybacki, przedsiębiorcy branży rybackiej, organizacje społeczne i instytucje publiczne uczestnikami i/lub organizatorami wydarzeń lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, grupy defaworyzowane	Konkurs, operacje własne	Liczba zorganizowanych w granicach obszaru wydarzeń związanych z sektorem rybackim	sztuki	0	6	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.2.2	Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym	Uprawnieni do rybactwa, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs, operacje własne, projekty współpracy	Liczba powstałych sieci współpracy	sztuki	0	2	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.3.1	Rozpoczynanie działalności gospodarczej w sektorze rybackim	Katalog otwarty, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych	Konkurs	Liczba operacji związanych z podjęciem działalności gospodarczej	sztuki	0	6	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.3.2	Utrzymanie miejsc pracy w sektorze rybackim oraz zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury i rybołówstwa	Przedstawiciele sektora rybackiego, pracownicy sektora rybackiego, w tym grupy defaworyzowane	Konkurs	Liczba operacji pozwalających utrzymać dotychczasowe miejsca pracy	sztuki	0	6	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.3.3	Wspieranie dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa w drodze tworzenia lub utrzymania miejsc pracy, nie związanych z podstawową działalnością rybacką	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane	Konkurs	Liczba podmiotów sektora rybackiego, które rozpoczęły działalność inną niż rybacka	sztuki	0	4	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
1.3.4	Rozwijanie działalności	Uprawnieni do	Konkurs	Liczba operacji	sztuki	0	5	Sprawozdania

	gospodarczej sektora rybackiego	rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, grupy defaworyzowane		związanych z rozwijaniem podmiotów sektora rybackiego				beneficjentów / analiza sprawozdania
SUMA						0	37	
LICZBA WSKAŹNIKÓW ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM I UTRZYMANIEM MIEJSC PRACY						0	24	
2.0	CEL OGÓLNY II	ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”						
2.1	CELE SZCZEGÓŁOWE	2.1 Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”						
2.2		2.2 Specyfika obszaru wspiera rozwój społeczny związany z tradycją i kulturą rybacką obszaru RLGD „Jurajska Ryba”						
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego</i>			<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W 2.0	Zwiększenie średniej oceny potencjału usług turystycznych i okołoturystycznych obszaru RLGD, wyrażonej przez respondentów badania ankietowego			punkt	2,84		3,75	Wyniki badań ankietowych prowadzonych w 2023
		<i>Wskaźniki oddziaływania dla celów szczegółowych</i>			<i>Jednostka miary</i>	stan początkowy 2015 rok	plan 2023 rok	<i>Źródło danych/sposób pomiaru</i>
W 2.1	Liczba osób, które w pierwszym roku po zakończeniu operacji skorzystały z nowopowstałej infrastruktury			osoby	0		500	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
W 2.2	Liczba osób, które otrzymały materiały promujące specyfikę obszaru			osoby	0		10 000	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs,	Wskaźniki produktu				
				Nazwa		Wartość		

			projekt grantowy, operacja własna, projekt współprac aktywizac		Jednostka miary	początkowa 2015 rok	końcowa 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
2.1.1	Infrastruktura turystyczna i odpoczynkowa terenów przybrzeżnych i śródlądowych obszarów rybackich i akwakultury	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs	Liczba zagospodarowanych infrastrukturalnie terenów	Sztuki	0	5	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
2.1.2	Spójny system informacji i promocji obszaru RLGD „Jurajska Ryba”	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs, operacje własne, program współpracy	Liczba wdrożonych systemów promocyjnych	Sztuki	0	2	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
2.2.1	Promocja specyfiki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”, w tym działania o charakterze: rekreacyjnym, kulinarnym, kulturalnym, wystawienniczym	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs, operacje własne	Liczba wydarzeń promujących specyfikę obszaru	Sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
2.2.2	Tworzenie stałej i przenośnej infrastruktury edukacyjnej, handlowej oraz ekspozycyjnej oraz jej wyposażenie	Uprawnieni do rybactwa, pracownicy sektora rybackiego, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne	Konkurs	Liczba miejsc ekspozycji	Sztuki	0	3	Sprawozdania beneficjentów / analiza sprawozdania
SUMA						0	13	
LICZBA WSKAŹNIKÓW ZWIĄZANYCH Z TWORZENIEM I UTRZYMANIEM MIEJSC PRACY						0	0	

V.3 Linia demarkacyjna

Ze względu na fakt, że na terenie gmin, wchodzących w skład obszaru RLGD „Jurajska Ryba” działają inne Lokalne Grupy Działania, a niektóre zakresy uwzględnianych w LSR operacji mogą się pokrywać wyznaczamy linię demarkacyjną, czyli zestaw kryteriów przyjęty w celu rozgraniczenia interwencji poszczególnych programów operacyjnych, zachowania dwusektorowości oraz zapobiegania podwójnemu finansowaniu. Linia demarkacyjna jest zestawem kryteriów przyporządkowującym poszczególnym programom operacyjnym dane typy projektów; dotyczy jedynie tych obszarów, których finansowanie może na siebie nachodzić. Demarkacja, co do zasady powinna zostać określona na poziomie najbardziej szczegółowych programów, w tym przypadku, na poziomie LSR przygotowywanej przez RLGD.

RLKS w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” może być realizowany na obszarach rybackich i akwakultury, tak, jak to ma miejsce w przypadku RLGD „Jurajska Ryba”. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia o EFMR „*obszar rybacki i obszar akwakultury oznacza obszar obejmujący brzeg morza, rzeki lub jeziora, obejmujący stawy lub dorzecze i charakteryzujący się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa lub akwakultury, który to obszar jest funkcjonalnie spójny pod względem geograficznym, gospodarczym i społecznym*”. Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybacko, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej. Do rozwoju społecznego przyczynią się działania na rzecz promowania potencjału kulturowego i przyrodniczego obszarów, w tym upowszechnianie rybackiego dziedzictwa kulturowego. Na potrzeby doprecyzowania celów LSR i w związku z uniknięciem nie tylko ryzyka finansowania kosztu z więcej niż jednego funduszu, ale także zachowania dwusektorowości ustaliliśmy na poziomie LSR linię demarkacyjną między EFMR a EFRROW.

Każda linia demarkacyjna może przebiegać względem: Beneficjenta, charakteru operacji, obszaru realizacji operacji, kwoty wsparcia.

Obszar realizacji operacji: obszar gmin RLGD (tutaj trudno ustalić linię demarkacyjną, ponieważ na tym samym terenie działa i RLGD i inne LGD, a w ich granicach administracyjnych – te same gminy). W tym względzie odnosimy się jedynie do identyfikacji *obszaru przyległego* bezpośrednio do akwenu, którego właściciel, współwłaściciel, zarządca, uprawniony do rybacko zgodnie z art. 4 ustawy o rybacko śródlądowym jest wnioskodawcą i który w ramach składanego wniosku dokonuje interwencji na tym obszarze.

Charakter operacji: zgodny z działaniami priorytetu 4 oraz celami LSR (w pewnych zakresach – z wyłączeniem operacji związanych z sektorem rybackim - są to działania opisywane niemal identycznie; zresztą nawet niektóre operacje związane z sektorem rybackim mogą być realizowane w ramach RLGD i LGD). Charakter operacji wyznacza sam PO RYBY 2014-2020 – wszystkie realizowane projekty (również społeczne: inwestycyjne i miękkie) muszą być związane z sektorem rybackim (włączając w to historię, tradycję, kulturę, produkt lokalny, produkt kulinarny, edukację).

Beneficjent:

1. Sektor rybacki: rybacy, przedsiębiorcy prowadzący działalność rybacką, osoby zatrudnione w sektorze lub rozpoczynające działalność gospodarczą w sektorze:

Instrument RLKS ma przyczynić się do zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców obszarów rybackich i obszarów akwakultury nie tylko w zakresie rybacko, ale także w procesie nabywania nowych umiejętności i podejmowania działalności pozarybackiej.

2. Osoby odchodzące z sektora rybołówstwa lub akwakultury lub też zatrudnione w sektorze rybołówstwa lub akwakultury i zakładające działalność inną niż podstawowa działalność rybacka zgodną z właściwymi rozporządzeniami lub innymi aktami wykonawczymi, interpretacjami, czy wytycznymi i zgodną z celami LSR.

3. Pozostali Beneficjenci: uprawnieni do rybacko zgodnie z art. 4 ustawy o rybacko śródlądowym oraz inne podmioty: (osoby fizyczne, osoby prawne, uprawnione osoby nie posiadające osobowości prawnej) korzystające z produktów, usług i/lub dostaw od podmiotu uprawnionego do rybacko (należącego do sektora rybackiego, tj. rybaka, hodowcy, przetwórcy, użytkownika rybackiego, uprawniony do rybacko, władającego wodami).

4. Podmioty publiczne oraz społeczne realizujące operacje zgodne z PO RYBY 2014-2020 – wszystkie realizowane projekty (również społeczne: inwestycyjne i miękkie) muszą być związane

z sektorem rybackim (włączając w to historię, tradycję, kulturę, produkt lokalny, produkt kulinarny, edukację).

ROZDZIAŁ VI: SPOSÓB WYBORU I OCENY OPERACJI ORAZ SPOSÓB USTANAWIANIA KRYTERIÓW WYBORU

Tworząc procedury i kryteria wyboru projektów, kierowaliśmy się po pierwsze wymogami wyznaczonymi poprzez odpowiednie akty legislacyjne, które warunkowały chociażby dobór tzw. kryteriów centralnych, po drugie ustaleniami, które zostały wypracowane w czasie procesu tworzenia LSR. Kryteria powinny umożliwić wybór operacji, które wpłyną na osiągnięcie celów i wskaźników, nie zapominając o najważniejszym aspekcie strategii: ludziach, zamieszkujących obszar. Dlatego kryteria wyboru umożliwiają wybór operacji, które skutkować będą wzmocnieniem kapitału społecznego przez wykorzystanie lokalnych zasobów: kulturowych, przyrodniczych i gospodarczych. Ważnym ich elementem jest przypisanie dużej wagi dla tych operacji, które wesprą najbardziej defaworyzowane grupy oraz podmioty szczególnie istotne dla rozwoju obszaru, w tym organizacje pozarządowe. Zależy nam również na realizacji operacji przez podmioty gwarantujące właściwe ich przeprowadzenie, które są skłonne zaangażować również własne środki finansowe i organizacyjne.

Kryteria wyboru operacji zostały opracowane na podstawie analizy SWOT przeprowadzonej podczas warsztatów adresowanych do przedstawicieli lokalnych społeczności, prac forum lokalnego oraz posiedzeń z udziałem osób pełniących funkcje w strukturach RLGD oraz przedstawiciela Biura. Opracowaliśmy kryteria, których osiągnięcie wpłynie na realizację celów strategicznych LSR oraz w przyszłości na osiągnięcie celów ogólnych. Wszystkie kryteria są mierzalne – zostały im przypisane wagi (ze względu na ważności danego kryterium dla osiągnięcia celów) oraz punkty. Tak skonstruowane kryteria wyboru dotyczą każdego typu operacji. Nie zakładaliśmy w związku z tym minimalnej wartości dla poszczególnego kryterium, są bowiem kryteria, które ze względu na typ operacji lub beneficjenta mogą mieć wartość „0” i nie dyskwalifikuje to tego wniosku. Przyjęliśmy, że wniosek zostanie wprowadzony na listę rankingową uzyskując 40% wartości maksymalnej liczby punktów, tj. 55 pkt. Zasada oceniania wniosków przez liczenie średniej punktów umożliwia ocenianie wniosków przez niepełny skład Rady, przy zachowaniu parytetu. Lokalne kryteria wyboru operacji są jednym z trzech elementów oceny wniosków, dwa pozostałe to: ocena formalna oraz ocena zgodności z celami LSR. **Ze względu na fakt, że LSR ma służyć osiągnięciu celów programowych sektor rybacki jest preferowany w przyjętych lokalnych kryteriach wyboru operacji. Pięć spośród 18 kryteriów dotyczy jedynie sektora rybackiego, tj. TYLKO przedstawiciele sektora rybackiego mogą uzyskać punkty w ramach tych kryteriów. W ramach tych kryteriów można zdobyć maksymalnie 35 punktów. Zarówno liczba kryteriów, jak i globalna suma punktów w tych kryteriach nie może ulec zmniejszeniu podczas procedury zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji.** Nie przyjęliśmy dodatkowych punktów za tworzenie miejsc pracy dla osób z grup defaworyzowanych, ze względu na niezgodność takich zapisów z obowiązującym prawem. Nie można bowiem ograniczać dostępu do zatrudnienia w odniesieniu do płci, wieku, niepełnosprawności, rasy, religii, narodowości, przekonań politycznych i in. **Jedną z form dyskryminacji jest także dyskryminacja pozytywna**, utrzymywanie czasowych lub stałych rozwiązań i środków prawnych mających na celu wyrównanie szans osób i grup dyskryminowanych ze względu na wiek, płeć, pochodzenie etniczne, religię, orientację seksualną i in. Zwiększanie szans na rynku pracy osób z grup defaworyzowanych ujęte jest w kryterium 5.

W ramach LSR za szczególnie ważną została uznana innowacyjność. Ponieważ innowacyjność nierozzerwalnie w ostatnich latach kojarzy się nam się z rozwojem gospodarczym przyjmujemy na potrzeby niniejszego dokumentu obowiązującą w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości definicję „innowacyjności”, którą uzupełnia definicja innowacji społecznych. Ta z kolei, ze względu na podejście RLKS, naszym zdaniem jest bardzo ważna w odniesieniu do operacji o charakterze głównie społecznym: aktywizującym i włączającym. Udowodnienie zastosowania w operacji jednej z tych definicji, bądź obu będzie traktowane jako spełnienie warunku uzyskania punktu w kryterium naboru „**Operacja ma charakter innowacyjny** zgodnie z definicjami zawartymi w LSR” (w ramach odniesienia do kryterium geograficznego. **Definicja innowacyjności** opracowana na podstawie wytycznych PARP: wprowadzenie na rynek przez wnioskodawcę nowego towaru lub usługi, lub znaczące ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia. Ulepszenie może dotyczyć uwarunkowań technicznych (sposób robienia czegoś), technologicznych (metodę przetwarzania dóbr materialnych w dobra użyteczne lub wiedza o tym

procesie), funkcjonalnych (organizacja pracy, marketing, procesy w przedsiębiorstwie). W ramach innowacji mieszczą się również innowacje wspierające akwakulturę, tj.: rozwijanie w gospodarstwach akwakultury wiedzy technicznej, naukowej lub organizacyjnej, która w szczególności ograniczy niekorzystne oddziaływanie na środowisko, będzie wspierać zrównoważone gospodarowanie zasobami w sektorze akwakultury, poprawi dobrostan zwierząt lub ułatwi nowe zrównoważone metody produkcji. Ten typ innowacji związany jest również z wprowadzaniem do obrotu nowych gatunków akwakultury o dobrym potencjalnie rynkowym, nowych lub ulepszonych produktów, procesów i/lub systemów zarządzania i organizacji w gospodarstwie rybackim (opracowane na podstawie art. 47 Rozporządzenia 508/2014). **Definicja innowacji społecznej** to eksperymentalne działania społeczne (nie realizowane do tej pory na obszarze) mające na celu polepszenie jakości życia osób, społeczności, firm, środowisk branżowych czy grup społecznych.

RLGD ma możliwość ograniczenia kwoty pomocy na operację/ zadanie, skrócenia terminu realizacji operacji/ zadania w celu efektywniejszej realizacji LSR (planu działania). Informacje o ewentualnych ograniczeniach zostaną podane w ogłoszeniach o naborach.

ROZDZIAŁ VII: PLAN DZIAŁANIA

Przyjęty „Plan działania” odzwierciedla planowany harmonogram wykorzystania środków EFMR w poszczególnych latach. Przyjeliśmy, że daty wyznaczające „kamienie milowe” wdrażania LSR to rok 2018, 2020 oraz 2022. Są to też daty przeprowadzenia ewaluacji i wdrażania wniosków z niej wynikających. Wszystkim celom oraz przedsięwzięciom przypisane zostały wskaźniki, które szczegółowo charakteryzują dany cel, czy przedsięwzięcie. Ani cele, ani przedsięwzięcia się nie pokrywają, następuje natomiast ich zintegrowanie, co zostało opisane w rozdziale X. Zdecydowaliśmy się na założenie większej liczby wskaźników w latach 2016-2018, ze względu na fakt, że niedookreślony jest wprost czas oczekiwania przez potencjalnych Beneficjentów na otrzymanie wsparcia oraz szacując poziom zainteresowania możliwością składania wniosków już na etapie opracowywania LSR, mimo że RLGD nie zostało jeszcze wybrane do wdrażania niniejszego dokumentu. W ramach „Planu działania” przeprowadzimy nabory wniosków na operacje związane z wdrażaniem LSR oraz projekty współpracy. Zakładamy również realizację operacji własnych, w przypadku braku wnioskodawców na ogłoszone nabory związane z: cel 1.2 - przedsięwzięcie 1.1.3; cały cel 1.3; cel 2.1- przedsięwzięcie 2.1.2; cały cel 2.2. „Plan działania” zakłada również koszty związane z aktywizacją, w tym działaniami animacyjnymi. W „Planie działania” nie wprowadzaliśmy kosztów bieżących związanych z funkcjonowaniem Biura, w tym obsługi informatycznej.

Ze względu na wskazanie w analizie SWOT niedostatecznego dostępu do dobrych praktyk i doświadczeń innych RLGD oraz wskazanie w diagnozie, że RLGD „Jurajska Ryba” została powołana w roku 2015, a zatem podmioty sektora rybackiego nie miały możliwości korzystania z tego priorytetu w latach 2007-2013 **RLGD będzie realizować co najmniej dwa projekty współpracy**, które wpłyną na osiągnięcie wskaźników związanych z uczestnictwem podmiotów publicznych, społecznych, prywatnych w wydarzeniach o charakterze edukacyjnym, integracyjnym, gospodarczym, **w tym jeden projekt międzynarodowy**. Projekty będą realizowane zgodnie z tabelą nr 26.

PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 1	
Roboczy tytuł projektu	Dobre praktyki w budowaniu oferty turystycznej
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: Zachowanie, ochrona i promocja zasobów obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	Spójny system informacji i promocji obszaru RLGD „Jurajska Ryba”
Wskaźniki produktu	Liczba lokalnych grup działania realizujących projekt: 2 Liczba zrealizowanych projektów współpracy [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość - 80] Liczba przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w działaniach projektowych [wartość - 30]
Okres realizacji projektu	2018
Budżet	250 000 zł

PROJEKT WSPÓŁPRACY NR 2	
Roboczy tytuł projektu	Wymiana doświadczeń oraz edukacja rybaków (projekt adresowany do przedstawicieli sektora rybackiego)
Zgodność z celami LSR	Cel ogólny: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: Nowe oraz rozwijające się rynki zbytu produktów rybackich RLGD „Jurajska Ryba”
Przedsięwzięcie zgodnie z LSR	Tworzenie sieci współpracy gospodarczej, społecznej i/lub naukowej o charakterze regionalnym i ponadregionalnym
Wskaźniki produktu	Liczba LGD uczestniczących w projektach współpracy. [wartość - 12] Liczba zrealizowanych projektów współpracy. [wartość - 1]
Wskaźniki rezultatu	Liczba uczestników działań projektowych (ogółem). [wartość - 200] Liczba przedstawicieli grup defaworyzowanych uczestniczących w działaniach projektowych. [wartość - 50]
Okres realizacji projektu	2017 – 2018
Budżet	150 000 zł

Tabela nr 26, Planowane projekty współpracy, opracowanie własne

ROZDZIAŁ VIII: BUDŻET LSR

Przyjęty budżet RLGD „Jurajska Ryba” zakłada wykorzystanie środków w ramach PO Rybactwo i Morze 2014-2020 w wysokości: na realizację LSR – 6 800 000 zł, na wdrażanie projektów współpracy – 400 000 zł, na koszty bieżące i aktywizację: 800 000 zł, z czego na aktywizację (animacja, realizacja „Planu komunikacji”, inne działania aktywizujące): 100 000 zł. Na realizację tych działań RLGD przewiduje również wykorzystanie wkładu własnego w wysokości do 5%. **Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi nie mniej niż 50% budżetu przeznaczanego na realizację LSR, kwota 3 400 000 zł** przeznaczona została na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy, w tym zakładanie działalności gospodarczej (są to przedsięwzięcia: 1.1.1, 1.3.1, 1.3.2, 1.3.3, 1.3.4). Pozostała kwota została rozdysponowana zgodnie z określonymi w trakcie konsultacji społecznymi celami i przyporządkowanymi do nich przedsięwzięciami według zgłaszanych przez mieszkańców postulatów/potrzeb. W budżecie zostały określone kwoty środków przewidziane do realizacji poszczególnych przedsięwzięć tak, by realnie określić możliwe do realizacji wskaźniki. Kwoty środków zostały rozdysponowane pomiędzy dwa cele główne. Limity zostaną określone w rozporządzeniu w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy na realizację operacji w ramach priorytetu 4. LGD planuje również realizację operacji własnych (patrz: Rozdział VII Plan działania). Szczegółowy budżet stanowi załącznik do LSR. W LSR wyznaczyliśmy w ramach celów szczegółowych wskaźniki kluczowe, czyli te, których osiągnięcie będzie miało szczególne znaczenie na ograniczenie wskazanych w strategii obszarów problemowych. Są to wskaźniki przypisane do celu szczegółowego 1.3 oraz 2.1. Na realizację celu ogólnego nr 1 przeznaczaliśmy: 4 780 000 zł; w tym na realizację celu szczegółowego 1.1 1 900 000 zł, celu 1.2 – 300 000 zł oraz celu 1.3 – 2 580 000 zł (do kwoty 4 780 000 zł należy dodać 150 000 zł przeznaczone na realizację projektu współpracy nr 2) Na cel ogólny nr 2 przeznaczaliśmy: 2 020 000 zł, w tym na cel szczegółowy: 2.1 – 1 370 000 zł oraz cel 2.2 – 650 000 zł (do kwoty 2 020 000 należy dodać 250 000 zł przeznaczone na realizację projektu współpracy nr 1). Na projekty współpracy przeznaczono kwotę 400 000 zł, co stanowi 5% wsparcia w ogóle oraz 5,88 % budżetu przeznaczanego na realizację LSR. Koszty bieżące i aktywizacja wynoszą w planie: 800 000 zł, z czego na samą aktywizację przeznaczamy (zawiera działania związane z animacją, wdrażaniem „Planu komunikacyjnego” oraz innymi działaniami aktywizacyjnymi) 100 000 zł. Koszty bieżące obejmują funkcjonowanie biura (w tym zatrudnienie pracowników) oraz koszty szkoleń, zgodnie z planem szkoleń. Nie mniej niż 50% budżetu przeznaczanego na realizację LSR – z wyłączeniem działań aktywizacji i projektów współpracy - (oraz nie mniej niż 50% wskaźników

ujętych w Planie działania) przeznaczonych jest na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy. Koszty bieżące zostały ujęte w budżecie, nie stanowią składowych Planu Działania.

ROZDZIAŁ IX: PLAN KOMUNIKACJI

Plan komunikacji ze społecznością lokalną został opracowany, w celu zapewnienia prawidłowej realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Dzięki rzeczywistemu dialogowi mieszkańcy obszaru mają możliwość, jak nigdy dotąd, wpływania na realizację założeń strategii. RLGD współpracując z partnerami społecznymi i gospodarczymi, ludźmi żyjącymi i pracującymi na jej obszarze stworzyło taki plan komunikacyjny, który odnosząc się do celów LSR tworzy takie warunki do współpracy i informacji, które wpłyną na skuteczność podejmowanych działań. Działania ujęte w planie komunikacji, stanowiącym załącznik nr 5 do LSR, skupiają się na pięciu podstawowych aspektach:

1. włączenie mieszkańców obszaru do wdrażania LSR i zachęcenie ich do identyfikacji z wizją rozwoju zawartą w LSR,
2. działania informacyjne i doradcze adresowane do mieszkańców obszaru, zwłaszcza potencjalnych beneficjentów, w tym wnioskodawców,
3. działania prezentujące osiągnięcia wskaźników LSR,
4. analizowanie potrzeb interesariuszy,
5. wspólna praca nad monitorowaniem i zmianami LSR.

Aby działania realizowane przez RLGD były skuteczne oraz realnie zmniejszały deficyty występujące na obszarze RLGD muszą być regularnie weryfikowane oraz konsultowane z mieszkańcami – którzy są odbiorcami jej działań, ale również mają potencjał do rozwiązywania wielu problemów wspólnoty. Takie postępowanie zapewni stałą kontrolę nad realizacją strategii lokalnej. RLGD wzmocni swoją pozycję inicjatora i koordynatora działań społeczności lokalnej, będąc narzędziem, a nie liderem, czym osiągnie cele animacji społecznej, zakładające całkowitą sprawczość, decyzyjność i odpowiedzialność społeczności za jej dobrostan. Planowane formy komunikacji mają wspierać aktywizację społeczną mieszkańców, świadomość podejmowanych rozwiązań i celów, do których dąży RLGD. Dzięki temu społeczność z pasywnej i roszczeniowej stanie się stopniowo coraz bardziej świadoma, odpowiedzialna, współpracująca, a dzięki temu efektywna. Kapitał społeczny wzrośnie, a wraz z nim dobrobyt całego obszaru. Największym wyzwaniem LSR jest wypracowanie form aktywnej współpracy i prowadzenia dialogu z interesariuszami RLGD, a także utrzymanie mobilizacji społecznej partnerów. Plan komunikacji zawiera również tabelę konkretnych działań, wskazujących na cele planu, grupę adresatów, planowane daty oraz narzędzia komunikacyjne. W celu oceny działań informacyjnych i doradczych osoby kontaktujące się z pracownikami Biura, lub zatrudnionymi ekspertami będą wypełniały formularz, stanowiący załącznik do Regulaminu Pracy Bura.

ROZDZIAŁ X: INTEGROWANIE RÓŻNYCH SEKTORÓW

X.1 Zgodność i komplementarność z innymi dokumentami

Cele LSR są zgodne z celami strategicznymi oraz kierunkami rozwoju gmin, wchodzących w skład RLGD. **Gmina Żarki:** podniesienie poziomu życia ludności poprzez zapewnienie stabilnego i zrównoważonego rozwoju gospodarczego, warunkującego możliwości zaspokojenia potrzeb i aspiracji mieszkańców; podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców, dostosowanie do potrzeb społeczeństwa informatycznego zmiany struktury kształcenia; sprzyjanie powstawaniu nowych i poprawa działania istniejących podmiotów otoczenia przedsiębiorczości z wykorzystaniem możliwości płynących z nowoczesnych technologii informatycznych. **Gmina Żytno:** rozbudowa sieci infrastruktury technicznej; dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb mieszkańców; poprawa stanu bezpieczeństwa; program przeciwdziałania „ucieczce młodych ze wsi”; pobudzenie aktywności mieszkańców gminy; przeciwdziałanie bezrobociu; poprawa stanu środowiska; zwiększanie atrakcyjności turystycznej gminy; promocja gminy. **Gmina Dąbrowa Zielona:** kreowanie postawy przedsiębiorczej; wspieranie współpracy między podmiotami gospodarczymi, samorządem terytorialnym, organizacjami pozarządowymi i instytucjami otoczenia biznesu; wdrażanie w firmach nowoczesnych metod zarządzania; tworzenie wspólnej oferty konkurencyjnej zrzeszonych przedsiębiorstw, rolników, rzemieślników i innych grup zawodowych; rozwój przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu. **Gmina Lelów:** pobudzanie lokalnej przedsiębiorczości; zachęcanie mieszkańców do produkowania ekologicznych produktów i ich

sprzedaży na lokalnym rynku zewnętrznym; współpraca lokalnych przedsiębiorców i wyjście z ofertą na zewnątrz; gospodarstwa ekologiczne podstawą rozwoju gminy Lelów; wykorzystanie potencjałów turystycznych gminy (regulacja rzeki Białki do celów rekreacyjnych, budowa ścieżek rowerowych, np. szlakiem dworców ziemiańskich; budowa parkingów dla rowerów; wykorzystanie zbiornika wodnego do celów wypoczynkowych; promocja aktywnego wypoczynku na terenie gminy Lelów).

Gmina Janów: wspieranie rozwoju gospodarki lokalnej poprzez aktywizację lokalnych przedsiębiorców oraz przyciąganie nowych inwestorów; stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw lokalnych; prowadzenie działań na rzecz efektywnego wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych oraz technologii ekologicznych; rozwój turystyki i rekreacji bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych gminy Janów (opracowanie spójnej strategii promocji złotej krainy pstrąga; prowadzenie działań i inwestycji zwiększających atrakcyjność turystyczną gminy; budowa ścieżek rowerowych, parkingów, czytelne oznakowanie tras turystyki pieszej; poprawa standardów bazy turystycznej; poprawa oznakowania obiektów turystycznych oraz tras turystycznych; zagospodarowanie terenów zielonych oraz terenów wokół rzek i stawów na tereny o charakterze rekreacyjnym, spacerowym, do uprawiania sportu); działania przeciwpowodziowe, w tym utrzymanie istniejących systemów melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych.

Gmina Koniecpol: rozwój przedsiębiorczości w oparciu o ideę „myśl globalnie, pracuj lokalnie” (instytucjonalizacja i stymulowanie rozwoju turystyki; marketing i promocja atrakcji kulturalnych i turystycznych; stworzenie technicznej platformy umożliwiającej rozwój przedsiębiorczości i turystyki).

Gmina Przyrów: poprawa stopnia zaspokojenia potrzeb zbiorowych społeczności lokalnych; osiągnięcie wysokiego stopnia dostępności i jakości infrastruktury technicznej; wzrost aktywności gospodarczej w gminie, zwłaszcza w sferze pozarolniczej; wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości; wykorzystanie walorów turystycznych gminy (budowa ścieżek dydaktycznych, rowerowych; wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych; tworzenie rekreacyjnych stadnin koni, zagospodarowanie turystyczne stawów rybnych; rozwój sieci szlaków turystycznych; zorganizowanie punktu informacji turystycznej; organizowanie imprez sportowo-turystycznych w takich dziedzinach jak: biegi na orientację, wędkarstwo, rozwój bazy noclegowej i towarzyszącej turystyce (schroniska, pola namiotowe); budowa zbiorników wodnych dla celów rekreacyjnych); utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i ochrona wartości kulturowych i krajobrazowych (ukształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców; monitorowanie stanu środowiska przyrodniczego; rewitalizacja rzeki Wiercicy; wspieranie działań zmierzających do ochrony przeciwpowodziowej).

Gmina Szczekociny: tworzenie warunków rozwoju gospodarczego gminy; aktywna ochrona środowiska; rozwój turystyki wiejskiej.

Zgodność LSR ze strategiami wojewódzkimi:

CELE REGIONALNE WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	CELE LSR
<p>Cel operacyjny A1: Innowacyjne i kreatywne przedsiębiorstwa oraz produkty województwa; Kierunki działań</p> <p>(1)Wsparcie podnoszenia zdolności firm regionu do wdrażania innowacji i nowoczesnych rozwiązań technologicznych.</p> <p>(8) Wsparcie tworzenia nowych i rozwoju istniejących firm opartych na potencjałach regionu i wykorzystujących technologie rozwijane w regionie, w tym w obszarach inteligentnych specjalizacji regionu.</p> <p>Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały; Kierunki działań:</p> <p>(3)Tworzenie i rozwój MŚP, w tym firm rzemieślniczych oraz promocja produktów lokalnych, w tym produktów tradycyjnych.</p>	<p>Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p> <p>Cel szczegółowy: Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego</p> <p>Cel szczegółowy: Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>

<p>(4)Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne.</p>	
<p>Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców; Kierunki działań (4)Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych. (5)Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych.</p>	<p>Cel ogólny 2: Zachowanie, ochrona i promocja zasobów obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 2.1 Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 2.2 Specyfika obszaru wspiera rozwój społeczny związany z tradycją i kulturą rybacką obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>
<p>Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi; Kierunek działań (6)Wzmacnianie rozwoju zróżnicowanych funkcji na obszarach wiejskich.</p>	<p>Cel ogólny 2: Zachowanie, ochrona i promocja zasobów obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 2.1 Zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.2 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego</p>
WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE	
<p>Cel operacyjny 1: Zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji Strategiczny kierunek działań: 1.1 Rozwój nowoczesnych technologii na rzecz specjalizacji regionalnych</p>	<p>Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.2 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego Cel szczegółowy: 1.4 Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>
<p>Cel operacyjny 2: Nowoczesny kapitał ludzki i rynek pracy Strategiczne kierunki działań: 2.1 Kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej strategiczne kierunki działań: 2.2 Kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy</p>	<p>Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.2 Nowe oraz rozwijające się rynki zbytu produktów rybackich RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.3 Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>
<p>Cel operacyjny 3: Zintegrowane środowisko przedsiębiorczości dla rozwoju gospodarki Strategiczne kierunki działań: 3.1. Kształtowanie innowacyjnego środowiska przedsiębiorczości i powiązań sieciowych 3.2. Rozwój MŚP i sektora rolnego</p>	<p>Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.4 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego Cel szczegółowy: 1.5 Przedsiębiorczy i mobilni pracownicy sektora rybołówstwa i akwakultury obszaru RLGD „Jurajska Ryba”</p>

<p>Cel operacyjny 8. Wysoka jakość środowiska przyrodniczego Strategiczne kierunki działań: 8.1. Ochrona i kształtowanie powiązań przyrodniczo-krajobrazowych</p>	<p>Cel ogólny 1: Innowacyjna, zrównoważona i konkurencyjna gospodarka rozwijająca się w oparciu o zasoby rybackie obszaru RLGD „Jurajska Ryba” Cel szczegółowy: 1.4 Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura podmiotów sektora rybackiego</p>
---	---

Cele LSR są również zgodne ze *Strategią rozwoju zrównoważonej akwakultury 2020* w zakresie: promocji powszechnego spożycia ryb z akwakultury, wykreowania mody na spożycie ryb wyhodowanych po sąsiedzku, dywersyfikacji i reorientacji działalności małych przedsiębiorstw akwakultury.

X.2 Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Trzeba zaznaczyć, że aby rozwój obszaru w ujęciu LSR był skuteczny i efektywny musi być procesem kompleksowym, który odbywa się na kilku poziomach oddziaływania społecznego, z uwzględnieniem udziału administracji publicznej oraz sektora gospodarczego. Zintegrowanie odbywa się więc już na poziomie tworzenia Rybackiej Lokalnej Grupy Działania, partycypacji społecznej przy opracowywaniu LSR, a następnie podczas wdrażania strategii. Zintegrowanie ujęliśmy w zapisach celów, które likwidują granicę między beneficjentami w dostępie do możliwości realizacji określonych przedsięwzięć. Założyliśmy, że każdy z celów i każde z przedsięwzięć jest dostępne dla każdej z kategorii beneficjentów (z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z rozwojem i zakładaniem przedsiębiorstwa). Przedsiębiorcy – obecni i przyszli – uczestniczą natomiast w procesie integracji, korzystając z potencjału zasobów lokalnych i współtworząc na tej bazie nową jakość. Analizując cele i planowane działania, wyraźnie daje się zauważyć, że każdy z sektorów pozostaje w efekcie korelacji z innymi, wzajemnie się uzupełniając. Zarówno inwestycje w człowieka, jak i materialne wzajemnie na siebie oddziałują. Cele i działania zostały skonstruowane w ten sposób, że każdy z przedstawicieli sektorów wchodzących w skład RLGD ma możliwość realizacji projektów. Dotyczy to każdego z obszarów priorytetowych, np. turystyka na obszarach przyległych do wód aktywizować będzie do działania zarówno gminy, jak i przedstawicieli sektora rybackiego, czy osoby prywatne. Występuje łączenie różnych form działalności w przedsięwzięcia zależne i powiązane (uzupełniające się). Grupy docelowe, do których będzie skierowana pomoc pochodząca z wdrażania LSR, również obejmują podmioty pochodzące z każdego rodzaju partnerstwa. Na realizacji celów, a przez to na rozwoju obszaru, skorzystają zatem wszyscy, zarówno rybacy, którzy będą mogli uzyskać dotacje na rozwój swojej działalności, osoby prywatne – dla których rozwój obszaru w obrębie gospodarki rybackiej i okołorybackiej będzie warunkował poziom życia oraz sektor publiczny (samorządy), który poprzez uzyskane wsparcie podniesie jakość świadczonych usług. Podejście zintegrowane do planowanych przedsięwzięć jest bardzo szerokie. Dotyczy zarówno celów, przedsięwzięć, operacji, jak i związków między różnymi podmiotami uczestniczącymi w ich realizacji. Uwzględnia również w doskonały sposób specyfikę obszaru objętego LSR, jego zasoby lokalne i tożsamość tworząc, tak potrzebny do końcowego sukcesu, efekt synergii. Integrowanie sektorów wspiera działalność Biura RLGD (w tym działania animacyjne) oraz zadania ujęte w planie komunikacji. Cele LSR integrują co najmniej trzy sektory gospodarcze: rybacki, turystyczny (rekreacja) oraz sektor usług gastronomicznych.

ROZDZIAŁ XI: MONITORING I EWALUACJA

Działalność każdego partnerstwa powinna być na bieżąco monitorowana i poddawana autoewaluacji (samoocenie), w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działania. Bardzo ważne jest powracanie do celów wspólnego działania założonych na początku budowania grupy partnerskiej i uświadamianie sobie wspólnych wartości. RLGD prowadzi i zamierza kontynuować proces ewaluacji, tj. oceny zarówno wydolności organizacyjnej RLGD, zaplanowanej Lokalnej Strategii Rozwoju oraz innych realizowanych przez nią projektów. Ewaluacja w szczególności dotyczy przyjętej przez grupę strategii, ponieważ konieczne jest monitorowanie i ocenianie postępów realizacji strategii, przyjętych rozwiązań (działań) oraz osiągnięcia określonych celów. Perspektywa realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest rozciągnięta na 7 lat. W tym okresie może zaistnieć wiele nowych okoliczności, mających wpływ na założenia Lokalnej Strategii Rozwoju. Jedynie poprzez proces stałego monitorowania i ewaluacji strategii RLGD jest w stanie szybko zareagować na zmiany

i wprowadzić odpowiednie rozwiązania, np. dokonać aktualizacji LSR. Monitorowanie prowadzone przez RLGD obejmuje proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych danych na temat strategii, w aspekcie finansowym i rzeczowym, w celu zgodności przedsięwzięć/projektów z założonymi celami. Dotyczy to głównie monitorowania harmonogramu i budżetu Lokalnej Strategii Rozwoju. Ewaluacja natomiast jest oceną jakości podejmowanych działań, ich mocnych i słabych stron. RLGD planuje i prowadzi proces samoewaluacji w celu systematycznego podnoszenia jakości swoich działań i usług. W ramach działalności RLGD bardzo ważną rolę odgrywają działania informacyjne i doradcze skierowane do szerokiej grupy odbiorców tj. mieszkańców obszaru działania RLGD. Szczegóły określa Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej strategii.

ROZDZIAŁ XII: STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zarząd RLGD wraz z członkami lokalnego forum przeprowadzili analizę dokumentu pod względem spełnienia kryteriów kwalifikujących do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przyjmując założenia i analizując przyjęte cele. Ocenie podlegał: stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć, powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach; przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska; powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska; prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań; prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych; prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska; obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystanie terenu. Odnosząc te uwarunkowania do celów ogólnych i strategicznych LSR oraz przedsięwzięć stwierdziliśmy, że realizacja postanowień Strategii nie przewiduje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższymi uznaliśmy, że nie jest konieczne przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisku dla niniejszej LSR. Taką też analizę przedstawiliśmy we wniosku do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i w odpowiedzi na wniosek otrzymaliśmy pismo (z dn. 7 grudnia 2015 nr. WOOŚ.410.580.2015.MG) o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury

- Efektywne zarządzanie projektami*. Wydanie VI, Robert K. Wysocki, 2013, Onepress
- Zarządzanie projektami*, Marek Pawlak, 2014, Wydawnictwo Naukowe PWN
- Innowacyjność w gospodarce Polski. Modele, bariery, instrumenty wsparcia*, Andrzej H. Jasiński, 2015, Onepress
- Zarządzanie strategiczne. Koncepcje, metody, strategie*, K. Janasz, W. Janasz, K. Koziół, K. Szopik, 2007, Difin
- Rezerwy przyrody w Polsce Południowej*, G. Rąkowski, M. Walczak, M. Smogorzewska, 2007, Instytut Ochrony Środowiska PAN, Warszawa
- Determinanty rozwoju przedsiębiorczości w Polsce*, red. [Irena Lichniak](#), 2011, Oficyna Wydawnicza SGH
- Dziedzictwo kulturowe a rozwój lokalny*, Monika Murzyn-Kupisz, 2012, [Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie](#)
- Silniejsze społeczności. Jak budować potencjał społeczności i sektora publicznego*, Steve Skinner, red. naukowy dr Bohdan Skrzypczak, 2014, Community Development Foundation / Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej CAL
- Kapitał społeczny jako czynnik rozwoju gospodarczego w skali regionalnej i lokalnej w Polsce*, [Jarosław Działek](#), 2011, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
- Rynek pracy w Polsce i w Unii Europejskiej*, Jolanta M. Szaban, 2013, Difin
- Marginalizacja na rynku pracy. Teorie a implikacje praktyczne*, red. Norbert G. Pikula, 2015, Impuls
- Aktywizacja zawodowa szczególnych kategorii bezrobotnych*, Grażyna Spytek-Bandurska, 2011, Oficyna Wydawnicza ASPRA,

Determinanty bezrobocia w Polsce w latach 1993-2012, Michał Pilc, 2014, CeDeWu
Akwakultura 2020 – Plan strategiczny rozwoju chowu i hodowli ryb w Polsce w latach 2014-2020,
2015, www.minrol.gov.pl

Obowiązujące na dzień zakończenia prac nad LSR ustawy i rozporządzenia związane z wdrażaniem
EFMR 2014-2020 oraz „Poradnik LSR”, odpowiedzi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2015,
www.minrol.gov.pl

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR

I. Użyte sformułowania i skróty w niniejszej procedurze oznaczają:

1. RLGD – Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba”
2. RADA -Rada Programowa Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”
3. PREZES ZARZĄDU -Prezes Zarządu Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”
4. ZARZĄD – Zarząd Rybackiej Lokalnej Grupy Działania „Jurajska Ryba”
5. LSR – Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba”
6. WALNE ZEBRANIE CZŁONKÓW -Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba”
7. BIURO RLGD – Biuro Stowarzyszenia Rybacka Lokalna Grupa Działania „Jurajska Ryba”
8. ZARZĄD WOJEWÓDZTWA – Zarząd Województwa Śląskiego

II. Projekt aktualizowanej LSR przygotowuje Zarząd.

III. Przygotowanie projektu aktualizowanej LSR następuje na skutek:

1. Zmian w przepisach prawnych oraz wydania nowych wytycznych dotyczących Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020 mających wpływ na realizację LSR.
2. Uwag dotyczących LSR oraz związanych z nią dokumentów zgłaszanych przez Biuro RLGD , członków Rady oraz członków RLGD.

IV. Zarząd konsultuje projekt aktualizowanej LSR i dokumentów z nią związanych z :

1. Radą – poprzez przesłanie do Przewodniczącego Rady projektu aktualizacji LSR , który konsultuje treść projektu z pozostałymi członkami Rady i w wyznaczonym przez Zarząd terminie przedstawia stanowisko Rady na ten temat.
2. Członkami RLGD i lokalną społecznością – poprzez opublikowanie na stronie internetowej RLGD projektu aktualizowanej LSR wraz z uzasadnieniem oraz wskazanie terminu przesyłania drogą elektroniczną uwag do projektu oraz poprzez zorganizowanie co najmniej jednego otwartego spotkania konsultacyjnego z mieszkańcami obszaru objętego LSR.
3. W przypadku konieczności szybkiego wprowadzenia zmian w LSR, Zarząd może zdecydować o ograniczeniu konsultacji społecznych, jednakże w każdym przypadku projekt aktualizowanej LSR musi zostać zamieszczony na stronie internetowej RLGD ze wskazaniem terminu i sposobu przekazywania uwag.

V. Zarząd analizuje wszystkie uwagi jakie wpłynęły w czasie konsultacji.

VI. Po dokonaniu analizy zgłoszonych uwag i wprowadzeniu ewentualnych zmian w LSR, Zarząd przesyła do zaopiniowania projekt aktualizowanej LSR do Zarządu Województwa.

VII. Jeśli opinia Zarządu Województwa będzie pozytywna, Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków w celu zatwierdzenia zmian w LSR. Każdy z członków RLGD zostanie poinformowany o możliwości zapoznania się z proponowanymi zmianami na stronie internetowej RLGD.

VIII. Po przyjęciu w formie uchwały przez Walne Zebranie Członków aktualizowanej LSR, Zarząd występuje z wnioskiem do Zarządu Województwa o aneks do umowy ramowej.

IX. Zaktualizowana wersja LSR zostanie umieszczona w ciągu 14 dni od jej przyjęcia na stronie internetowej RLGD i będzie obowiązywała od kolejnego ogłoszonego przez RLGD naboru wniosków.

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PROCEDURA DOKONYWANIA EWALUACJI I MONITORINGU

Celem monitoringu jest zweryfikowanie, czy wdrażanie LSR postępuje zgodnie z planem, natomiast celem ewaluacji: oszacowanie rzeczywistych efektów wdrażania LSR. Dlatego też monitoring jest narzędziem pomocnym przy bieżącym zarządzaniu wdrażaniem, a ewaluacja pozwala na ocenę wdrażania w całości oraz planowanie interwencji i wskazywanie na konieczność ich zastosowania. Monitoring zakłada rejestrowanie postępów z prowadzonych działań, bieżące ich weryfikowanie, analizę zgodności wdrażania LSR zgodnie z przyjętym kierunkiem. Ocena w ramach monitoringu dotyczy tylko stopnia realizacji założonych celów szczegółowych oraz przedsięwzięć. Ewaluacja pozwoli spojrzeć na wdrażanie LSR w sposób szerszy, wykorzysta do tego m.in. dane z monitoringu. W ramach ewaluacji opiszemy założone relacje przyczynowo-skutkowe, sposoby ich realizacji, ze wskazaniem, co było ich słabą, a co mocną stroną, pola interwencji, które pomogą ograniczyć słabości procesu wdrażania LSR.

MONITORING

Podstawowym celem monitoringu jest umożliwienie sprawnej analizy osiągnięcia celów szczegółowych LSR. Umożliwia to właściwą koordynację poszczególnych zadań, realizowanych przez RLGD, ocenę postępu ich realizacji oraz skuteczności ich wdrażania. Monitoring rzeczowy wykaże, czy założone w programie wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania zostały uzyskane i czy odstępstwa od założonych wyników wpływają na stopień osiągnięcia celów szczegółowych, a co za tym idzie ogólnych. Drugi obszar poddany monitoringowi to wskaźniki finansowe. Ze względu na specyficzną działalność, jaką jest funkcjonowanie RLGD, wskaźniki finansowe mogą być oceniane jedynie w odniesieniu do wydatków przeznaczonych wprost w budżecie na wdrażanie LSR. W przypadku tej strategii najbardziej interesujące będą dla nas wskaźniki rzeczowe – ilościowe. Pozyskując dane do analizy wskaźników wykorzystują w swojej pracy zarówno dane oficjalne, jak i dane nieformalne, które mogą wpływać na skuteczniejsze i jeszcze bardziej wiarygodne analizy. Założyliśmy monitorowanie przyjętych w „Planie Działania” wskaźników oraz budżetu zgodnie z tabelą niżej, z tym, że pierwsze monitorowanie wskaźników w roku 2016 odbędzie się w trzecim kwartale roku. Monitorowanie wskaźników będzie prowadzone przez pracowników Biura z wykorzystaniem elektronicznego formularza danych, w którym znajdą się zapisy dot.: nazwy wskaźnika, jednostki, źródła danych oraz wartości wskaźnika, a także dane ujęte w analizie: formalne i nieformalne (tzw. opinie i sugestie). Zestandaryzowane, zbierane regularnie według określonego harmonogramu dane, zostaną pozyskane od osób/podmiotów realizujących działania (wnioskodawcy). Monitorowane będą wskaźniki:

- produktu (raz na kwartał)
- rezultatu (raz na rok)
- oddziaływania (raz na 2 lata)
- finansowe (raz na kwartał)
- przypisane do „Planu komunikacji” (raz na kwartał)

Monitorowanie wskaźników pozwoli na szybką reakcję w przypadku znacznej różnicy w odniesieniu do kamieni milowych ujętych w „Planie działania” i stanie się podstawą do ewentualnej zmiany zapisów w LSR. Z przeprowadzonych działań monitorujących osiągnięcie wskaźników Dyrektor Biura przedstawi Zarządowi raport, który – w razie znaczących różnic w odniesieniu do planu – zostanie przedstawiony na Walnym Zebraniu Członków. Monitorowanie będzie zatem procesem systematycznym i ciągłym, polegającym na zbieraniu danych, ich analizie i wykorzystaniu na potrzeby kontroli zarządzania i podejmowania decyzji. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie których zarządzający mogą zidentyfikować i rozwiązać problemy związane z wdrażaniem, ocenić postęp w stosunku do pierwotnych planów.

EWALUACJA

Organem odpowiedzialnym za proces ewaluacji i autoewaluacji jest Zarząd, działający w oparciu o kompetencje nadane przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia. Zarząd wybiera spośród swoich członków osobę, która będzie pełnić funkcję Ewaluatora. Jego zadania będą polegały

na opracowaniu narzędzi ewaluacji oraz przeprowadzeniu działań ewaluacyjnych i raportowaniu wyników ewaluacji na posiedzeniach Rady przynajmniej raz na rok. Ewaluator buduje i prowadzi zespół ds. ewaluacji składający się z 1 przedstawiciela Zarządu, 2 przedstawicieli Komisji Rewizyjnej oraz eksperta zewnętrznego.

Przeprowadzona zostanie ocena poczynionych na etapie programowania założeń, w tym szczególnie celów oraz przyjętych wskaźników oraz aktualnego kontekstu realizacji LSR. Będzie to szczególnie ważne, gdyż zmiana warunków społeczno-gospodarczych może spowodować dezaktualizację początkowej diagnozy, która stała się punktem wyjścia dla realizowanej LSR. W konsekwencji wyniki takiej ewaluacji mogą się przyczynić do pewnych modyfikacji realizacji LSR oraz aktualizacji przyjętych założeń. W ewaluacji zostaną wykorzystane dane z monitoringu wdrażania LSR.

Model autoewaluacji RLGD

1. Identyfikacja – na tym etapie Zarząd określa potrzebę ewaluacji i przeanalizowanie celu ewaluacji, określenie kto będzie jej użytkownikiem, określenie koniecznych warunków technicznych do jej przeprowadzenia, takich jak czas lub dostępne środki finansowe, wymagania dotyczące osoby/zespołu przeprowadzającej ewaluację.

2. Projektowanie ewaluacji - dokonuje się właściwej konceptualizacji badania. Na tym etapie dopracowuje się ewaluację, czyli formułuje pytania, na które szukamy odpowiedzi; przyjmuje kryteria i wskaźniki, stanowiące podstawę przeprowadzania ewaluacji; wybiera się zagadnienia konieczne do przeanalizowania, aby uzyskać odpowiedzi na postawione pytania; określa się grupę, do której trzeba dotrzeć, aby zapytać o nurtujące nas kwestie (próba badawcza); to także czas budowania narzędzi ewaluacji.

3. Zbieranie i analiza danych - dokonywane są prace badawcze oraz analizowane zebrane dane. Metody zbierania danych na potrzeby ewaluacji to: analiza dokumentów, wywiady indywidualne, kwestionariusze, zogniskowane wywiady grupowe, obserwacja oraz techniki grupowe.

Ocena danych:

– zestawienie i analiza danych – na tym etapie następuje analiza danych zebranych wcześniej. Stosuje się zarówno metody statystyczne analizy danych, jak i metody ekonomiczne, metodę analizy treści i inne metody używane w badaniach socjologicznych.

– interpretacja – to jest jeden z ważniejszych etapów. Uogólniamy zebrany materiał, wyciągamy wnioski, budujemy model działania, określamy dobre praktyki oraz formułujemy rekomendacje na przyszłość. Zwieńczeniem tego etapu jest powstanie raportu ewaluacyjnego.

4. Raportowanie - wyniki ewaluacji są prezentowane w formie raportu oraz poddawane dyskusji i konsultacji; zakres tych konformacji może angażować szersze grono zainteresowanych, włącznie z osobami zaangażowanymi w realizację ewaluowanego przedsięwzięcia.

5. Wykorzystanie wyników ewaluacji, gdzie zaprezentowane w raporcie ewaluacyjnym informacje służą podejmowaniu decyzji zmierzających do udoskonalenia ewaluowanego przedsięwzięcia.

W fazie kończącej proces ewaluacji wykorzystuje się metody, których podstawowym celem jest ocenienie efektów programu w odniesieniu do określonych kryteriów. Możliwe do zastosowania są metody: panel ekspertów i benchmarking, techniki analityczne: analiza SWOT, analiza kosztów i korzyści, analiza kosztów i efektywności oraz modele ekonometryczne: mikro- i makroekonomiczne.

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w I, kwartale roku 2018, 2020 oraz 2022. Wyniki ewaluacji zostaną przedstawione podczas zebrania walnego członków.

Niżej prezentujemy tabelę, która określa zakres monitoringu i ewaluacji.

Co poddajemy badaniu?	Kto bada?	Źródła danych/metody pozyskania danych	Kiedy dokonujemy pomiaru?	Analiza i ocena danych/sposób prezentacji
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla przedsięwzięć	Biuro RLGD „Jurajska Ryba”	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych	Raz na kwartał	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy: Aktualizowanie harmonogramu naborów na Walnym Zebraniu Członków Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla celów szczegółowych	Biuro RLGD „Jurajska Ryba” we współpracy z ekspertem	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych	Raz na rok	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy: Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Wskaźniki realizacji LSR wybrane dla celów ogólnych	Biuro RLGD „Jurajska Ryba” Firma zewnętrzna, prowadząca badania ankietowe	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych Wyniki badań ankietowych	2018 2020 2022	Odnotowujemy stopień realizacji wskaźnika i odnosimy wyniki do zaplanowanych danych/informacja dla Rady oraz dla Zarządu Reakcja na problemy z uzyskaniem wartości przypisanej do wskaźnika: - operacja własna - aktualizacja LSR poprzedzona ponowną analizą obszaru
Harmonogram naborów	Biuro RLGD „Jurajska Ryba” Zarząd RLGD Walne Zebranie Członków	Rejestr ogłoszonych naborów Protokoły posiedzeń Rady.	W ciągu 50 dni po każdym z naborów	Zgodność ogłaszania naborów z przyjętym harmonogramem, planem działania, ocena stopnia realizacji zadań wdrażanych w ramach LSR Reakcja na problemy: Aktualizowanie harmonogramu naborów Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych
Budżet RLGD	Biuro RLGD „Jurajska Ryba”	Sprawozdania beneficjentów Analiza dokumentów własnych Analiza dokumentów księgowych	Na bieżąco	Stopień wykorzystania środków finansowych w odniesieniu do środków zakontraktowanych zostaje przedstawiony Zarządowi RLGD Reakcja na problemy związane z analizą budżetu: - zwołanie Walnego Zgromadzenia Członków
Realizacja Planu Komunikacji	Biuro RLGD „Jurajska Ryba”	Liczba odbiorców zaplanowanych działań (ankiety oceniające informację)	Raz na kwartał	Skuteczność wdrażania Planu Komunikacji RLGD przedstawiana jest Zarządowi oraz upubliczniana na stronie RLGD Reakcja na problemy: Zwiększenie działań informacyjnych i doradczych

		i doradztwo, licznik stron internetowych, liczba rozdanych materiałów informacyjno-promocyjnych, liczba zorganizowanych spotkań)		
Jakość pracy osób zatrudnionych w Biurze RLGD, funkcjonowanie Biura Zarządu	Zarząd RLGD „Jurajska Ryba”	Ankiety oceny udostępnianych informacji oraz doradztwa	Raz na kwartał	Ocena pracy pracowników, sposób przekazywania istotnych informacji potencjalnym beneficjentom, pomoc w rozwiązywaniu problemów, jakość świadczonego doradztwa. Reakcja na problemy: - rozmowa z pracownikami i wspólne rozwiązanie problemu - działania przewidziane kodeksem pracy
Jakość pracy członków Zarządu	Walne Zgromadzenie Członków	Analiza sprawozdania z działalności Zarządu RLGD	Raz w roku	Ocena realizacji przez Zarząd zadań, do których członkowie Zarządu są zobowiązani statutem RLGD Reakcja na problemy: - rozmowa z członkami Zarządu i wspólne rozwiązanie problemu - działania przewidziane statutem

Elementy podlegające ewaluacji	Sposób pomiaru	Okres pomiaru	Czas
Efektywność pracy biura (samoewaluacja)	Analiza danych własnych RLGD	Rok poprzedzający rok przeprowadzenia ewaluacji	I kw. 2018, I kw. 2020, I kw. 2022
Ocena pracy/aktywności organów RLGD (samoewaluacja)	Analiza danych własnych RLGD	Rok poprzedzający rok przeprowadzenia ewaluacji	I kw. 2018, I kw. 2020, I kw. 2022
Ocena efektywności działań promocyjnych i aktywizacyjnych	Ocena uczestników spotkań ewaluacyjnych	Rok poprzedzający rok przeprowadzenia ewaluacji	I kw. 2018, I kw. 2020, I kw. 2022
Skuteczność działań naprawczych wprowadzonych na podstawie wyników monitoringu	Analiza danych własnych RLGD	Rok poprzedzający rok przeprowadzenia ewaluacji	I kw. 2018, I kw. 2020, I kw. 2022
Badanie satysfakcji z wdrażania LSR (działanie wynikające z planu komunikacji)	Badanie ankietowe	Lata 2016, 2017 oraz 2020, 2021	I kw. 2018, I kw. 2022

**ZAŁĄCZNIK NR 3 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU
PLAN DZIAŁANIA**

CEL OGÓLNY nr1	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/ zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
CEL SZCZEGÓLOWY 1.1 NOWOCZESNA I BEZPIECZNA INFRASTRUKTURA PODMIOTÓW SEKTORA RYBACKIEGO														
P 1.1.1	Liczba obiektów poddanych interwencji	3 sztuki	100	820000	0	100	0	0	100	0	3 sztuki	820000	PO RYBY 2014-2020	aktywizacjaRealizacja LSR

P 1.1.2	Liczba obiektów, w których nastąpiła poprawa warunków pracy i/lub bezpieczeństwa	0	0	0	2 sztuki	100	290 000	0	100	0	2 sztuki	290 000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR
P 1.1.3	Liczba zrewitalizowanych obiektów	3 sztuki	100	790000	0	100	0	0	100	0	3 sztuki	790000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.1				1610000			290 000					1 900 000		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.2 NOWE ORAZ ROZWIJAJĄCE SIĘ RYNKI ZBYTU PRODUKTÓW RYBACKICH RLGD „JURAJSKA RYBA”														
P 1.2.1	Liczba zorganizowanych w granicach obszaru wydarzeń związanych z sektorem rybackim	3 sztuki	50	90000	3 sztuki	100	90000	0	100	0	6 sztuk	180000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR, aktywizacja

P 1.2.2	Liczba powstałych sieci współpracy	1	50	150000	1 sztuka	100	120000	0	100	0	2 sztuki	270000	PO RYBY 2014-2020	Realizacja LSR, projekty współpracy aktywizacja
Razem cel szczegółowy 1.2				240000			210000					450000		
CEL SZCZEGÓŁOWY 1.3 PRZEDSIĘBIORCZY I MOBILNI PRACOWNICY SEKTORA RYBOŁÓWSTWA I AKWAKULTURY OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”														
P I.3.1	Liczba operacji związanych z podjęciem działalności	6 sztuk	100	900000	0	100	0	0	100	0	6 sztuk	900000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR
P I.3.2	Liczba operacji pozwalających utrzymać dotychczasowe miejsca pracy	4 sztuki	67	160000	2 sztuki	100	80000	0	100	0	6 sztuk	240000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR

P.1.3.3	Liczba podmiotów sektora rybackiego, które rozpoczęły działalność inną niż rybacka	4 sztuki	100	440000	0	100	0	0	100	0	4 sztuki	440000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR, aktywizacja
P.1.3.4	Liczba operacji związanych z rozwijaniem podmiotów sektora rybackiego	3 sztuki	62,5	600 000	2 sztuki	100	400 000	0	100	0	5 sztuk	1 000 000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR
Razem cel szczegółowy 1.3				2 100 000			480 000					2 580 000		
Razem cel ogólny 1				3 950 000			980 000					4930000		
CELOGÓLNY nr2	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie/zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
CEL SZCZEGÓLWY 2.1 ZRÓWNOWAŻONA TURYSTYKA WSPIERAJĄCA SEKTOR RYBACKI OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”														

P 2.1.1	Liczba zagospodarowanych infrastrukturalnie terenów	5 sztuk	100	1210000	0 sztuk	100	0	0	100	0	5 sztuk	1210000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR
P 2.1.2	Liczba wdrożonych systemów promocyjnych	2 sztuki	100	410000	0	100	0	0	100	0	2 sztuki	410000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR, projekty współpracy
Razem cel szczegółowy 2.1				1620000			0					1620000		
CEL SZCZEGÓŁOWY 2.2 SPECYFIKA OBSZARU WSPIERA ROZWÓJ SPOŁECZNY ZWIĄZANY Z TRADYCJĄ I KULTURĄ RYBACKĄ OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”														
P 2.2.1	Liczba wydarzeń promujących specyfikę obszaru	3 sztuki	100	190000	0 sztuk	100	0	0	100	0	3 sztuki	190000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR, aktywizacja
P 2.2.2	Liczba miejsc ekspozycji	3	100	460 000	0 sztuk	100	0	0	100	0	3 sztuki	460000	2020PO RYBY 2014-	Realizacja LSR

Razem cel szczegółowy 2.2		650000		0				650000		
Razem cel ogólny 2		2270000		0				2270000		
RAZEM LSR		6220000		980000				7200000		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach działania Realizacja LSR									%	Kwota
									50	3400000

**ZAŁĄCZNIK NR 4 DO LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU
BUDŻET**

Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
	PROW	RPO		PO RYBY	Fundusz wiodący	Razem EFSI
		EFS	EFRR			
Realizacja LSR (art.. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)				6800000,00		6800000,00
Współpraca (art.. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)				400000,00		400000,00
Koszty bieżące (art.. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)				700000,00		700000,00
Aktywizacja (art.. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)				100000,00		100000,00
Razem				8000000,00		8000000,00

Cele i formy komunikacji

Plan komunikacji zakłada wytworzenie przestrzeni oraz wypracowanie form rzeczywistego dialogu, rozumianego jako zaangażowanie wszystkich interesariuszy do podejmowania aktywnych działań, w celu poprawy jakości życia na terenie podległym RLGD. Proces ten wymaga wielu działań animacyjnych, wielu złożonych kompetencji kulturowo – społecznych oraz zdobycia zaufania mieszkańców przez RLGD. Proces ten jest długofalowy i powolny, a plan komunikacji jest narzędziem, poprzez który będzie można nim zarządzać i weryfikować podjęte kroki. **Adresaci komunikacji:** społeczność lokalna, partnerzy i interesariusze.

Działania komunikacyjne i formy ich realizacji: przekazywanie informacji na temat LSR mieszkańcom obszaru RLGD, a zwłaszcza potencjalnym beneficjentom pomocy, pozyskiwanie informacji dotyczących oczekiwań mieszkańców w trakcie realizacji LSR, identyfikacja nowych problemów i deficytów występujących na obszarze RLGD w trakcie realizacji LSR, weryfikacja założeń LSR, wzmocnienie udziału społeczności lokalnej w rozwoju obszaru, mobilizacja społeczna w celu wykorzystania potencjału społecznego do rozwiązywania problemów, zwłaszcza grup defaworyzowanych. Osiągnięciem celów służyć będą: spotkania organizowane przez Zarząd oraz Biuro RLGD z interesariuszami zgodnie z przyjętymi zasadami monitoringu. Do zmobilizowania społeczności lokalnej, do włączenia się w działania na rzecz realizacji LSR planowane jest wykorzystanie możliwości komentowania, oceniania, polecania, postulowania i wnioskowania poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi teleinformatycznych i portali społecznościowych (strony www, profile na portalach społecznościowych, uczestnictwo w forach), ankietowanie uczestników i obserwatorów działań RLGD poprzez własne formularze dystrybuowane w formie tradycyjnej (papierowej) oraz elektronicznej; **informowanie o stopniu realizacji LSR** – kampanie informacyjne, spotkania ze społecznością lokalną i interesariuszami, **informowanie o zasadach i kryteriach** udzielania wsparcia z budżetu RLGD, **informowanie o aktualnych naborach** – telefonicznie, poprzez otwarte spotkania, pisemne zaproszenia i kampanie informacyjne, **promocja dobrych praktyk** (wyjazdy studyjne dla naturalnych liderów oraz animatorów społecznych, konferencje, spotkania, materiały reklamowe, wydawnictwa, publikacje medialne), **wypracowanie rozwiązań, celów i sposobów** realizacji LSR poprzez mieszkańców obszaru na spotkaniach roboczych, które będą tylko częścią większych spotkań tematycznych, chyba, że sytuacja będzie wymagała pogłębionego wglądu w głos mieszkańców, np. w przypadku sytuacji kryzysowej. **pozyskiwanie informacji zwrotnych** od mieszkańców i partnerów RLGD, za pomocą otwartych spotkań oraz spotkań ewaluacyjnych z uczestnikami zadań, projektów, imprez, **promocja RLGD** jako instytucji wsparcia biznesu oraz w celu pozyskania do współpracy lokalnych podmiotów i partnerów,

RLGD z założenia będzie korzystać z różnorodnych form, dopasowując je do grupy odbiorców, w taki sposób aby informacje i komunikaty były czytelne, zrozumiałe i atrakcyjne, a wykorzystywać do tego zamierza do tego wykorzystywać także lokalną sieć informacyjną.

Narzędzia Planu Komunikacji, ze wskazaniem dat, kwot i wskaźników:

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Strona www	2016 - 2023	Działająca strona internetowa RLGD	1
Wyniki badań przeprowadzonych dla biznesu wskazują, na ok. 50% udział wejść na strony www z urządzeń mobilnych, stąd zachodzi konieczność dopasowania strony RLGD, w celu sprawnej komunikacji z interesariuszami. Niezbędne jest dbanie o regularną aktywność i publikacje na stronie RLGD.			
Koszt ogółem (utrzymanie, domena, zarządzanie): 1000 zł			
Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Profil RLGD na portalu społecznościowych	2016 - 2023	Działający profil	1
Portal społecznościowy to miejsce, w którym w szybki, zwięzły sposób można przekazywać ważne informacje, zaproszenia ale również budować społeczność. Sposobem takiego budowania jest regularne			

dostarczanie zróżnicowanych treści, które z jednej strony będą zaciekawiać, z drugiej inspirować, a z trzeciej dostarczać pożytecznych informacji. RLGD planuje wykorzystać ten kanał komunikacyjny także z tego powodu, że daje on możliwość pozyskiwania informacji zwrotnej od mieszkańców obszaru w prostej formie „lubię to”, jak również pozwala na dłuższe komentarze.

Koszt ogółem: działanie bezkosztowe, prowadzone w ramach obowiązków pracownika

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Spotkania ewaluacyjne	2018, 2020, 2022	Liczba spotkań	3

Spotkanie z uczestnikami działań RLGD (projektów, imprez, szkoleń itp.) i beneficjentami, w celu wymiany doświadczeń, poglądów na temat obsługi i procedur, uwag, wniosków oraz diagnozę deficytów i wypracowania rozwiązań spójnych z LSR

Koszt ogółem (sala, ekspert/moderator, poczęstunek): 6000 zł

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Otwarte spotkania z mieszkańcami i partnerami RLGD	2017, 2018 2020, 2022 2023	Liczba spotkań	5

Spotkania będą miały charakter informacyjno-szkoleniowy na temat LSR i jej kierunków, etapów realizacji LSR, możliwości dofinansowania, kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie, pozyskanie informacji zwrotnej, co do działania RLGD. Tym, co nowe, to część robocza takich spotkań, która umożliwi społeczności lokalnej wpływ na kształt przyjmowanych rozwiązań oraz wypracowanie skutecznych praktyk w realizacji LSR.

Koszt ogółem: działanie bezkosztowe, prowadzone w ramach obowiązków pracownika

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Badania satysfakcji z realizacji LSR	2018, 2022	Liczba przeprowadzonych badań	2

Badania ankietowe z wykorzystaniem: formularzy papierowych i elektronicznych oraz wywiadów

Koszt ogółem: 10000 zł.

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Konferencje	2017 2020	Liczba zorganizowanych konferencji	2 konferencje

Organizowane na całym terenie objętym LSR, prezentujące osiągnięcia RLGD oraz partnerów

Koszt ogółem (poczęstunek): 3000 zł.

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Kontakt bezpośredni	2016 - 2023	Liczba osób, którym udzielono doradztwa osobistego w Biurze	70 osób

Kontakt telefoniczny, bądź osobisty pracowników RLGD lub osób zatrudnionych na podstawie umów cywilno-prawnych z podmiotami społecznymi, gospodarczymi i samorządowymi – zaproszenia do organizowanych przez RLGD działań; udzielanie informacji i doradztwa, budowanie sieci informacji

Koszt ogółem (ekspert): 4000 zł

Nazwa	Daty	Wskaźnik	Wartość wskaźnika
Streetworking i animacja społeczna	2016 - 2023	Liczba materiałów promocyjnych	3000 szt.

Nowa forma komunikacji RLGD, która ma na celu aktywizowanie grup i osób najbardziej biernych, często zagrożonych ubóstwem, wykluczonych z rynku pracy. Ta forma komunikacji realizowana będzie z wykorzystaniem bezpośredniego kontaktu z odbiorcami, systematycznym przekazywaniem informacji oraz pozyskiwaniem informacji zwrotnych i mobilizacją społeczną liderów wsi i gmin. Działania te wiążą się z organizacją wydarzeń animujących oraz prowadzeniem akcji włączających i informacyjnych, zwłaszcza tych adresowanych do osób z grup defaworyzowanych.

Koszt ogółem (materiały promocyjne, organizacja wydarzeń): 14000 zł.

Budżet przewidziany na działania komunikacyjne razem: 38 000 zł